

Zasavski TEDNIK

TRBOVLJE, 16. MAJA 1963

ŠTEVILKA 21

LETO XVI

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

- GOVORIJO KANDIDATI ZA OBCINSKE SKUP-
ŠČINE — stran 2, 3
- PRAZNIK MLADOSTI — stran 4
- RUDISOVE NOVICE — stran 5, 20

NAJNOVEJŠE

TUDI MLADINA JE BILA AKTIVNA

V času kandidacijskih zborov volivcev in zborov delavcev je mladina iz vseh štirih zasavskih občin močno poživila svojo dejavnost in je s svojim delom precej prispevala k uspešnemu poteku zborov, hkrati pa je seznanjala mlade občane z novim ustavnim sistemom, pomembnim volitev in drugim važnimi vprašanji.

V teh prizadevanjih je bila najuspešnejša občinska organizacija ZMS v Hrastniku. Tam so pred vsakim zborom pripravili zbor mladih občanov, na katerem so govorili o vlogi mladine v komunini ter o predlogih in stališjih, ki so jih izražali na zborih volivcev in zborih delavcev. Tako je aktiv ZMS v Tovarni kemičnih izdelkov predlagal ureditev klubskega prostora, kar so pozdravili vsi člani kolektiva. Mladina na obratu Hrastnik trboveljsko - hrastniškega rudnika pa je predlagala gradnjo kopalnice in se zavzela, da naj bi pri gradnji sodelovali s prostovoljnim delom vsi občani. Zborov volivcev in zborov delavcev se je v Hrastniku udeležilo 481 mladih, kar predstavlja 32% vseh udeležencev zborov.

Te dni je v Zasavju pogosto slišati: »Zaupam mu, volil ga bom...« iz delavca v rudniku, v tovarni o predganih kandidatih

dih, kar predstavlja 32% vseh udeležencev zborov.

V Trbovljah pa so aktivni ZMS pripravili predvolilne razgovore in zbere mladih občanov. Po šolah pa so seznanjali člane ZMS o važnih ustavnih vprašanjih in o volitvah.

Prisrčen sprejem štafete mladosti

Točno deset minut čez 10. uro so hrastniški mladinci v torek odnesli na pot okrajno štafeto mladosti. Več sto pionirjev, cicibanov in ostalih občanov jo je zatem pozdravilo pred domom Partizana v Hrastniku, kamor je prispelo tudi še šest lokalnih štafet iz znanih partizanskih krajev hrastniške občine. Govoril je predsednik občinskega ljudskega odbora Hrastnik Stane Brečko. Pionirski pevski zbori in harmonikarji osemletk Ivana Cankarja in heroja Rajka so zatem izvedli krajši kulturni program. Hrastniški mladinci so nato ponesli štafeto palico, ki so jo izdelali v hrastniški Steklarni, proti Ostenku. Tu so jo prav prisrčno pozdravili najmlajši iz Ceč.

Trbovlje so kot leta popreje tudi tokrat tople pozdravile nosilce štafete mladosti.

Več kot tri tisoč pionirjev in ostalih občanov se je ob pol dvanajstih zbralo pred Delavskega doma. Uvodoma jih je pozdravil predsednik občinskega odbora SZDL Trbovlje Slavko Borštnar, za njim pa je spregovoril kandidat za novo občinsko skupščino in predsednik občinskega komiteja ZMS Trbovlje Jože Ostanek. Točno ob 12. uri je športnica Kostanjškova v spremstvu republikanskega boksarskega prvaka Toneta Hribarja, rokometiša Ačkuna in ostalih športnikov ponesla štafeto palico izpred Delavskega doma. Mladi športniki, mladinci delovnih kolektivov Cementarne in Strojne tovarne pa so nosili okrajno štafeto vse do Potoške vasi, kjer so jo predali zagorskim mladincem.

(Nadaljevanje na 4. str.)

Zakaj smo jih predlagali

Zadnji zbori volivcev in zbori delavcev so v dnevnih redih vsebovali prav povsod v tem času najbolj pomembno točko: postavljanje in sprejemanje kandidatov.

Občinski, okrajni, republiški in zvezni zbori čakajo novih ljudi. Volivci so predlagali najboljše iz svoje srede, tiste, ki jim najbolj zaupajo.

Dosti je stvari, ki jih bo treba rešiti. Na zborih volivcev je bilo doslej slišati mnogo mnenj in predlogov, ljudje so živo zavzeti za stvarnost, v kateri živimo. Kljub temu, da je tudi v sleherni zasavski občini viden gotov napredek, občani opozarjajo še na nekatere nerešene zadeve.

Med letošnjimi kandidati je veliko ljudi iz neposredne proizvodnje, strokovnjakov, ljudi iz raznih poklicev. So tehniki, inženirji, posvetni in zdravstveni delavci, uslužbenici... Med kandidati so zastopana vsa področja našega družbenega in gospodarskega življenja. Merila za izbiro kandidatov so bila skrbno pretehtana.

Kaj pričakujejo občani od kandidatov?

Zelje so sicer prav vsakdanje, vendar pa kar najbolj skrbno pretehtane:

— pospešiti gradnjo stanovanj;

— urediti in razširiti trgovsko mrežo, servisno službo, gostinstvo in turizem;

— še naprej krepiti gospodarsko moč komun, skrbeti za razvoj gospodarstva in razvoj posameznih delovnih organizacij;

— izboljšati in boljše urediti preskrbo s sadjem in zelenjavo;

— posvetiti še večjo pozornost zdravstvu in izboljšavi ambulantne zdravstvene službe;

— urediti problem otroških igrišč in vzgojno-varstvenih ustanov;

— poglobljeno skrbeti za razvoj šolstva in za gradnjo potrebnih objektov za šolstvo;

— zagotoviti kulturno-prosvetnim ustanovam sredstva za

Član IS SRS Silvo Hrast v Zagorju

(ma) ZAGORJE — V ponedeljek je obiskal Zagorje član IS SRS in kandidat za zvezni zbor zvezne skupščine Silvo Hrast. S predstavniki ObLO in družbeno-političnih organizacij je obiskal zagorski Rudnik, »TEVE - Varnost« in Tovarno elektroprecelana ter se zanimal za dosežene uspehe in probleme, s katerimi se ubadajo te delovne organizacije.

Razgovor s kandidati

LITJA — Občinski odbor SZDL in občinski sindikalni svet Litija sta pripravila v ponedeljek razgovora s kandidati za občinski zbor in zbor delovnih skupnosti nove občinske skupnosti. Na razgovoru so kandidate seznanili z nalogami nove občinske skupščine, hkrati pa govorili tudi o vprašanjih, o katerih so razpravljali zadnji zbori volivcev in zbori delavcev.

*delo in nadaljnjo uspešno rasti;

— urediti... problemov je dosti, dosti je stvari, ki čakajo novoizvoljeni člane skupščin.

V novi Ustavi je zapisano, da je ena od pravic občana »neposredno odločati o družbenih zadevah na zborih volivcev in v drugih oblikah neposrednega odločanja«, prav tako pa tudi voliti in biti voljen!»

Med predlaganimi kandidati za člane novih skupščin so občani, ki so po mnenju volivcev najboljše med najboljšimi. Ljudje z bogatimi ekonomskimi in organizacijskimi izkušnjami, ki so si jih pridobili z delom v organih družbenega upravljanja ali pa kot neposredni proizvajalci.

Ko so sprejemali kandidature, so kandidati sprejemali hkrati tudi obveznost, ki jo narekuje nova Ustava, in ki je pogojena z njihovo izvolitvijo:

(Nadaljevanje na 3. strani)

AKTUALNO

Predlogi kandidatov

Litija

Dopolnjujemo že objavljen predlog kandidatov:

ZA OBČINSKI ZBOR:

17. volilna enota:
Martin SMRKOLJ
Franc BABNIK
18. volilna enota:
Janez KOS

Trbovlje

ZBOR DELOVNIH SKUPNOSTI:

1. volilna enota:
Vili PUKMAJSTER
Franc BREČKO
2. volilna enota:
Janez IRT
Cveto inž. MAJDIČ
3. volilna enota:
Mirko KERLE
Alojz LIVK
4. volilna enota:
Franc ZUPAN
Viktor ZELENŠEK
5. volilna enota:
Ivan LEVIČAR
Viktor BLATNIK
6. volilna enota:
Albert FABJAN
Alojz JERMAN
7. volilna enota:
Albert inž. IVANČIČ
Ivan MIGLIČ
8. volilna enota:
Stane POPLAS
Ivan SARDINSEK
9. volilna enota:
Milan REMS
Drago POLAR
10. volilna enota:
Anica CAMODI
Ervin MATOŠIČ
11. volilna enota:
Franc ZAKRAJSEK
Edi BLATNIK
Janko ROJINA
12. volilna enota:
Majda POLC
Franc SODAR
13. volilna enota:
Drago SINKOVEC
Franc BARTOL
14. volilna enota:
Tomo ing. TOMOV
Vlado ŠCVRK
15. volilna enota:
Alojz SKRINAR
Janez RAK
16. volilna enota:
Srečko KNAVS
Ivi ČESNOVAR
17. volilna enota:
Dušan CRNKOVIČ
Jože CERK ml.
18. volilna enota:
Alojz BESEDNJAK
Franci STOJS
19. volilna enota:
Boris inž. MALOVRH
Nande VOLOVEC
20. volilna enota:
Lado LINDIČ
Rudi PIŠKUR
21. volilna enota:
Alojz KOČAR
Tončka KORITNIK
22. volilna enota:
Jože MURN ml.
Andrej IZLAKAR
23. volilna enota:
Mira KREZE
Marija KREZE
24. volilna enota:
Hilda BOLE
Milena ZIDAR

25. volilna enota:
Pavel LIČAR
Rado ČESNOVAR
26. volilna enota:
Ivi SOTENSEK
Anka RAUSEL
27. volilna enota:
Pavla JOVAN
Hermína SIMONČIČ
28. volilna enota:
Jože dr. KERSTAIN
Marija ŠIPIČ
29. volilna enota:
Vili ZUPANČIČ
Ivan JELEN

Hrastnik

ZBOR DELOVNIH SKUPNOSTI:

1. volilna enota:
Jože ZORČIČ
2. volilna enota:
Franc BERLAK
Franc POGLAJEN
3. volilna enota:
Emil inž. KOHNE
Srečko KORDON
4. volilna enota:
Franc ZDOVC
Mirko POTOČAN
5. volilna enota:
Marjan KMET
Rudi BEDENIK
6. volilna enota:
Milan ROME
Stane BIDERMAN
7. volilna enota:
Boris ŠENTJURC
Marija HRIBERNIK
8. volilna enota:
Dominik KNAP
Jože GERHARD
9. volilna enota:
Roman KOLMAN
Stane LAZNIK
Adolf HABERL II
10. volilna enota:
Ludvik RANCINGER
Gvido JOVAN
Alojz JANEŽIČ
11. volilna enota:
Marija GRACNER
Marija GUZELJ
12. volilna enota:
Nace KLEMEN
Adolf KAJZER
Jože MAJČEN
13. volilna enota:
Martin MIJANAR
Stefka DEBELJAK
Vasilij SLENC
14. volilna enota:
Jože ROME
15. volilna enota:
Mirko STROMAJER
16. volilna enota:
Anton JAGODIČ
Metka DOJANČ
17. volilna enota:
Ivan TIBRAJS
Jože ŽIDEC
Anton ČERNEN
Srečka KOTIČ
18. volilna enota:
Mihaj RARIČ
19. volilna enota:
Alojz PEKJAR
20. volilna enota:
Milka KOLMAN
21. volilna enota:
Ivanka ŠERRAK
22. volilna enota:
Silva KLANČAR
23. volilna enota:
Marija dr. VOJNOV
24. volilna enota:
Fani VIZOVISEK
25. volilna enota:
Ernest POGAČNIK

Govorijo kandi

Naši obiski so bili v prejšnjem tednu namenjeni osmim kandidatom za člane novih občinskih skupščin v Zasavju. Vsem osmim — po dveh v vsaki zasavski občini — smo zastavili dvoje vprašanj:

— kako ocenjujete dosedanje delo občinskega ljudskega odbora, in

— kakšne naloge bo morala po vašem mnenju reševati nova občinska skupščina.

Odgovori so izredno zanimivi, hkrati pa je v njih nanizana že vrsta konkretnih vprašanj, ki bodo lahko služila pri delu novim občinskim skupščinam, oziroma posameznim zborom, na začetku mandatne dobe.

Torej, govoriijo kandidati za člane novih občinskih skupščin:

Strojni inženir iz Tovarne kemičnih izdelkov,

Marino URBANC,

kandidira letos prvič v občinski zbor nove hrastniške občinske skupščine.

»Odkrito povem, da težko ocenjujem dosedanje delo občinskega ljudskega odbora Hrastnik. Doslej namreč nisem sodeloval v delu v nobenem od organov Oblo, aktivno pa sem delal v Občinski zvezi za telesno vzgojo Hrastnik. Zategadelj lahko rečem le to, kar vidim. Nedvomno je, da smo v zadnjih letih v Hrastniku precej naredili, zdi se mi pa, da smo nekatere zadeve zamudili, predvsem kar zadeva komunalne gradnje, ker v Hrastniku še nismo imeli urbanističnega načrta, zazidalnih okolišev pa imamo nasploh malo.

Nova občinska skupščina bo morala težiti zlasti za tem, da prouči možnosti za razvoj dopolnilne industrije, ki bi zaposlovala predvsem žensko delovno silo in mladino. Dosedanji največji tovarni v Hrastniku bosta v prihodnje premalo. Opozoril bi še na en problem, ki bi ga tudi kazalo rešiti. To je vprašanje sob za prenočitev. V naši tovarni smo morali npr. med rekonstrukcijo voziti monterje vsak dan iz Rimskih toplic v Hrastnik in nazaj. Žel bi še, da bi dobili v Hrastniku boljša športna izrišča, zraven tega pa še, da bi no-

va občinska skupščina tesneje sodelovala z industrijo.

Steklobrusilec

Edo GERMADNIK,

sekretar TK ZK v Steklarni, kandidira v občinski zbor nove občinske skupščine na Dolu.

V razvoju občine Hrastnik je bil storjen v zadnjem času velik korak naprej. Dobili smo nov obrat rudnika na Dolu, rekonstruirali smo Tovarno kemičnih izdelkov in Steklarno, in s tem nedvomno precej povečali gospodarsko moč komune. Če bi bil izdelan perspektivni plan razvoja gospodarstva bi po mojem mnenju lahko naredili še več. Rešili smo tudi nekatera pereča komunalna vprašanja, zgradili predvsem ceste, ki je bila pred leti nenehno predmet razprav občanov. Pomembno pa je tudi dejstvo, da bomo skoro dobili urbanistični načrt in s tem lokacije za nekatere objekte družbenega standarda. Naloga nove občinske skupščine v Hrastniku bo potem,

ko bodo zaključena, še nadaljnja rekonstrukcijska dela, posvetiti vso skrb stanovanjski izgradnji, še posebej pa tudi gradnji novega zdravstvenega centra. Dosedanje ambulante niso sodobne, precej pa jih je tudi v slabem stanju, sicer pa primanjkuje prostorov za razne specialistične ordinacije.

Anica KOSEC

kandidira v 25. volilni enoti v občinski zbor nove občinske skupščine v Trbovljah.

»V okviru možnosti je do sedanji občinski ljudski odbor uspešno opravil delo

Menim le, da bi morali v večji meri upoštevati predloge in sklepe zborov volivcev, in jih tudi skušati uresničiti. Razveseljivo je, da se bo končno le začelo z gradnjo nove tovarne polprevodnikov. Rešiti pa bo treba še nekaj komunalnih vprašanj.

Nova občinska skupščina bo morala posvetiti več pozornosti reševanju nekaterih komunalnih vprašanj, zlasti v tistih naseljih, ki so bili zgrajena pred več deset leti. Podrobneje bo treba spregovoriti tudi o načrtnem razvoju vzgojno-varstvenih ustanov, saj se poraja vprašanje kam naj dajo zaposlene matere v varstvo otroke. V vsa kem naselja bi bilo treba urediti prostor za otroke, če že ni mogoče povsod urediti vzgojno-varstvene ustanove.

V 12. volilni enoti — Holi kroatova kolonija — kandidira za občinski zbor nove občinske skupščine Trbovlje

CIRIL ČESNOVAR.

»V okviru danih materialnih možnosti je bilo v zadnjem obdobju storjeno veliko. Opravljenja so bila velika

Zasavski TEDNIK

Ustanovljen decembra 1947 — Glasilo občinskih odb. SZDL Hrastnik, Litija, Trbovlje, Zasavje ob Savi — Glavni urednik Stane SUSTAR, odgovorni urednik Marjan LIPOVSEK — Urejuje uredniški odbor — Uredništvo in uprava Trbovlje, Trg revolucije 11/11, telefon 80-191 — Račun pri NB Trbovlje 600-13-608-1 — Polnletna številka 20 din — Naročnina (z dostavilno): mesečna 60 din, četrtletna 180 din, polletna 360 din, celoletna 720 din — Poštna plačnina v gotovini — List tiska ČP »GORENJSKI TISK«, Kranj — Nenaročniki rokopišev in fotografij ne vračamo

dati za občinske skupščine

komunalna dela: uredilo se je Suštarjevo in Partizansko cesto, cesto Sušnik — železniška postaja, reguliralo Trboveljščico, zgradilo precej novih stanovanj itd. Tudi

uspehi, doseženi v gospodarstvu, so pomembni, saj so se v tem času nekateri delov. organizacije precej razvile, kot Cementarna, Termoelektrarna, Tapetništvo, TIKA, ELIT in druge. Tako je dana možnost nadaljnega razvoja gospodarstva in dviga življenjskega standarda občanov. Velikega pomena bo tudi nova tovarna polprevodnikov v Gabrskem, in to ne samo za Trbovlje, pač pa za celotno Zasavje.

Veseli me, da se tudi občani vse bolj zavedajo, da so soodgovorni za razvoj komunne in za nadaljnji razvoj gospodarstva. To so nedvomno krepko potrdili zadnji zbori volivcev. In kakšne bodo naloge nove občinske skupščine? Prva bo vsekakor — zgraditi novo tovarno polprevodnikov. Sicer pa bo treba posvetiti vso pozornost nadaljnji stanovanjski izgradnji, izvedbi urbanističnega načrta in razvoju komunalne dejavnosti, da bo šla leta vstric z ostalim razvojem. Treba pa bo rešiti tudi stanovanjsko vprašanje naselij Dobrna in Ob železnici.

France KLUN

ponovno kandidira v občinski zbor nove občinske skupščine v Zagorju ob Savi.

»Napredek, ki smo ga dosegli, je viden vsepovsod. Zgrajeni so bili številni ob-

jekti družbenega standarda, rekonstruirane tovarne, modernizirane ceste itd. Pomemben napredek smo dose-

gli na področju zagorske občine tudi v razvoju delavskega in družbenega upravljanja, kar vse je porok, da tudi v prihodnje uspehi prav gotovo ne bodo izostali.

V prihodnje bo treba doseči kar najtesnejše sodelovanje bčanov z novo občinsko skupščino, saj je z novo ustavo določeno, da je ena od pravic občana neposredno odločanje o družbenih zadevah. Če bodo občani bolj sodelovali kot so doslej, potem bodo lahko uspehi še večji, seveda pa pri postavljanju želja in potreb ne bodo smeli občani gledati samo na svojo volilno enoto, pač pa na občino kot celoto.

Zdi se mi, da bo treba v prihodnje mnogo bolj zainteresirati tudi organe upravljanja v delovnih organizacijah, da bodo v večji meri prispevali sredstva za tiista društva in organizacije, kjer se proizvajalci v prostem času izživljajo. Sicer je bil sprejet odlok o načinu financiranja društvene dejavnosti in o načinu zbiranja sredstev, vendar ta odlok v delovnih organizacijah ne izvajajo dosledno. Zaradi tega nastajajo precejšnje težave v posameznih društvih in organizacijah. Spremeniti pa bo treba tudi mnenie nekaterih proizvajalcev, ki so istočasno tudi člani društev in organizacij, ki v društvih zahtevajo, da naj skupnost pomaga društvom in organizacijam, v delovnih organizacijah pa so proti pomoči, ki naj bi jo dali letem.

Tehničnega direktorja zagorskega rudnika,

inž. STEFANA MOZERJA,

so kandidirali na zagorskem rudniku v 8. volilni enoti za zbor delovnih skupnosti nove zagorske občinske skupščine.

»Menim, da je bilo dosedanje delo občinskega ljudskega odbora uspešno. Še posebej bi rad omenil, da je sam občinski ljudski odbor uspel, da je bilo gradivo za posamezne seje dobro pripravljeno in da so sveti in posamezne komisije bolj temeljito obravnavali problematiko s posameznih področij. Tako je sam občinski ljudski odbor na podlagi analiz mnogo lažje sklepal. Opaziti je bilo, da je bila zaradi skrbno pripravljene gradiva razprava na posameznih sejah dokaj razgibana, odborniki pa so v večini primerov dokaj konkretno obravnavali problematiko. Tudi udeležba je bila na sejah dobra, odborniki pa so s precejšnjo mero zainteresiranosti sledili vsaki obravnavi.

Z ozirom na stanje bo treba v prihodnjih letih dobro premisliti vsak ukrep, za katerega se bo odločila nova občinska skupščina, ker predstavlja namreč razvoj gospodarstva v občini še naprej

osrednje težišče dela. Nova občinska skupščina si bo morala prizadevati, da bodo v upravi taki kadri, ki bodo sposobni izdelati realne perspektivne plane razvoja komunne. Sama občinska skupščina pa bo morala še bolj razširiti sodelovanje občanov v razpravah pred sprejemom posameznih važnejših odlokov. Sicer so doslej o posameznih zadevah razpravljali sveti in komisije ObLO, vendar pa bi bilo po mojem mnenju treba doseči, da bi o res važnih vprašanjih pred razpravo v občinski skupščini govorili o tem tudi organi samoupravljanja. Tako bi dosegli kar najširše sodelovanje občanov v razpravah, hkrati bi pa zagotovili še, da bi sprejete odloke dosledno izvajali, kar zdaj ni vselej slučaj.

Pred novo skupščino bodo nadvse odgovorne naloge prav v zvezi z nadaljnjim razvojem gospodarstva. Zavedati se namreč moramo, da

bo treba zagotoviti enak razvoj gospodarstva kot v ostalih komunah. Občinska skupščina bo odgovorna za vsak ukrep o razvoju gospodarstva in o odločanju o hitrejšem ali počasnejšem tempu razvoja.

V 14. volilni enoti za zbor delovnih skupnosti kandidira v Litiji

Zofija CERAR,

upravnica osnovne enote PTT.

»Za razdobje zadnjih 5 let je za litijsko občino značilno precej razgibano dogajanje na vseh področjih. Tudi zunanji izgled samega kraja se je močno spremenil. Dobili smo nekaj novih objektov, kot novo poslopje banke in socialnega zavarovanja, novo pošto, začelo se je z gradnjo nove Zasavske ceste, rešujejo se problemi v šolstvu v zvezi s pomanjkanjem prostorov, razgibana pa je tudi stanovanjska izgradnja. Uspešnost dela litijskega občinskega ljudskega odbora Litija v

zadnjem obdobju je torej vidna na vsakem koraku, čeprav je še vrsto vprašanj, ki jih bo treba v prihodnje rešiti.

Menim, da bo ena od važnih nalog nove občinske skupščine, da doseže kar najbolj hitro dograditev nove Zasavske ceste na vsem odseku od Ljubljane do Litije in naprej proti Zasavju. Prav pa bi bilo, da bi zdaj, ko imamo v Litiji novo pošno poslopje, dobili kmalu tudi novo avtomatsko telefonsko centralo. Računamo, da bi se ta želja lahko uresničila predvidoma 1965. leta.

ANDREJA KRALJA,

analitika in sekretarja TK ZK v litijski Predilnici, so kandidirali za člana zbora delovnih skupnosti nove občinske skupščine v Litiji.

»Na prvo vprašanje bi odgovoril kot občan Litije. Delo občinskega ljudskega odbora se je v zadnjem obdobju precej razlikovalo od čela v prejšnjih letih. Storjeno je bilo precej, predvsem za kritje potreb družbenega standarda. V zadnjih letih je bilo zgrajeno precej javnih zgradb, za gradnjo katerih so prispevali sredstva tudi litijski delovni kolektivi, inčiativo za to, da se je sploh začelo z deli, pa je dal občinski ljudski odbor.

Sam občinski ljudski odbor pa je v svojem delu naletel na precejšnje težave z ozirom na položaj, ki ga ima občina. Precejšnje področje in malo industrijskih delovnih organizacij povzročata, da ima ObLO malo sredstev v proračunu, precejšen del letih pa gre za pokritje potreb šolstva. Zaradi tega manjka sredstev za ostale dejavnosti, predvsem za komunalno izgradnjo.

Novo občinsko skupščino čaka odgovorno delo. Na tržišču je precejšnja konkurenca, delovne organizacije pa niso več tako akumulativne, kot so bile prej. Gospodarjenje je mnogo bolj odgovorno, saj ni važna samo dosežena količinska proizvodnja, pač pa višina ustvarjenih sredstev. V delovnih organizacijah, ki doslej na to niso mislile, bodo prav gotovo naleteli na težave, ki jih

bo morala reševati v končni fazi tudi občinska skupščina. Važna pa bo vsekakor tudi nadaljnja krepitev gospodarstva, pri čemer pa bo treba zagotoviti enakomernejši razvoj posameznih panog. Posebno pomoč pa bo treba zagotoviti enakomernejši razvoj posameznih panog. Posebno pomoč pa bo treba nameniti obrti, ki ima v glavnem neprimerne prostore. Razvijati pa bo treba tudi razne servise za pomoč zaposlenim ženam oz. gospodinjstvom nasploh.

V delovnih kolektivih bo treba doseči, da bodo namenjali več sredstev tudi za za-

dovoljevanje skupnih potreb občanov. Ta stališča bodo morali zagovarjati v delovnih kolektivih tudi člani nove občinske skupščine. Zraven tega pa bi bilo želeli da bi v prihodnje člani nove občinske skupščine pogosteje sklicevali sestanke in razgovore z volivci in na teh zborih seznanjali občane z aktualno problematiko, hkrati pa, da bodo člani posredovali problematiko posamezne volilne enote v novi skupščini. Za sodelovanje na tej relaciji pa bo treba zainteresirati kar največ občanov.

Zakaj smo jih predlagali

(Nadaljevanje s 1. strani)

»Biti odgovoren volivcem enote, v kateri so bili izvoljeni, jim poročati o svojem delu in delu zbora, katerega člani so.« Hkrati pa sprejemajo nase obveznosti, s katerimi jih zadržujejo njihovi volivci:

— dobro spoznati svoj volilni okoliš in biti prisoten ne samo pri skupščinskih zasedanjih, temveč tudi na terenu;

— živo se zanimati za probleme, s katerimi se volivci srečujejo, jih posredovati v svojih zborih, pogumno in neposredno pa jih tudi po svojih najboljših močeh reševati;

— skratka: izražati zavzetost, prisotnost in odgovornost pri svojem častnem delu.

»Zaupam mu, zato ga bom volil...«, je dejal delavec v rudniku, v tovarni, o predlaganem kandidatu, občan na terenu pa: »...Izbrali smo res najboljše, zato jih bomo tudi izvolili!«

Praznik mladosti

Proslavljanje praznika mladosti bo mladina Zasavja letos združila s pripravami na bližnje prireditve. V maju, posebno pa še v času pred 25. majem, bodo v vseh štirih zasavskih občinah pripravili vrsto kulturnih in športnih tekmovanj.

V HRASTNIKU bodo npr. pripravili številne prireditve po aktivih ZMS. — Športniki z osemletk se bodo pomerili v atletiki 21. in 22. maja. — 26. maja pa bo v Hrasniku na progi Steklarna—Stadion Rudarja Tek mladosti. Mladina hrastniške občine daje v pripravah na praznovanje letošnjega praznika mladosti poseben poudarek bližnjim volitvam. Mladinci se aktivno vključujejo v predvolilno dejavnost, na dan volitev pa bodo med prvimi pohiteli na volišča.

Več kulturnih prireditev, športnih tekmovanj, razgovorov in delovnih akcij predvidevajo v TRBOVLJAH za letošnji praznik mladosti. 19. maja bo v Delavskem domu revija mladinskih pevskih zborov, dva dni pozneje pa gledališka predstava »Tvegane poti« Antona Ingoliča. Na večer pred praznikom bo v Delavskem domu revija mladinske kulturne dejavnosti, na kateri bodo sodelovale kulturne skupine aktivov ZMS iz Trbovelj. Športniki iz aktivov ZMS se bodo zbrali na medobčinska tekmovanja v malem nogometu in atletiki, še posebej pa se bodo pomerili med seboj v roketu, košarki, namiznem tenisu in šahu. Občinski komite ZMS pa pripravlja mimo tega še tribuno mladih volitvah in ustavi, posvetovanje z mladimi člani ZK, sprejem pionirjev v organizacijo ZMS; posamezni aktiv ZMS pa razgovore o volitvah, tovarišu Titu in VII kongresu ZMJ. 25. maja bodo na okoljskih hribih v Trbovljah zagoreli kresovi.

Tudi v ZAGORJU OB SAVI je pripravil občinski komite ZMS vrsto prireditev za praznik mladosti. Tako bo 21. maja v Delavskem domu oddaja »Pokazi, kaj znaš, in povej, kaj znaš«. 23. maja bodo tekmovanja športnikov z zagorskih osemletk, 24. maja bo pa pripravil TVD Partizan mladinsko akademijo. Na sam praznik — 25. maja pa bodo pripravili svečan sprejem pionirjev v organizacijo ZMS, zvečer pa bo v Delavskem domu revija pevskih in glasbenih skupin. Občinski komite pa bo mimo tega pripravil še tekmovalni pohod na Čemšenško planino. Tudi v Trbovljah in Zagorju se bo mladina te dni še aktivneje vključila v predvolilno dejavnost v obeh občinah.

Pozornost razvoju Radeč

Nedavno tega so tudi v Radečah in okolici končali zbirke volilcev, tako na terenu kot v delovnih organizacijah. Udeležba na zborih je bila zadovoljiva, saj je bilo na terenu navzočih okrog 20% občanov, po delovnih organizacijah pa še znatno več proizvajalcev. Radečani se na

zborih volilcev razpravljali o nadaljnjem razvoju kraja, pri čemer so se zavzemali za ureditev še nekaterih komunalnih gradenj, predvsem šole, zanimali so se tudi za nove volilni sistem in druga vprašanja. Podobno je bilo tudi na ostalih zborih volilcev v okolici Radeč. V delovnih organizacijah pa so govorili predvsem o vprašanjih in problemih proizvodnje.

V Radečah so na zborih volilcev predlagali za bodočo občinsko skupščino Laško tovariške FERCI MILERJA, JANEZA PEŠCA ml. in IVA BINDERJA. Od Radečanov pa kandidirajo v republiški zbor delovnih skupnosti — v kulturno prosvetni zbor VOJKO POHAR, v socialno-zdravstveni zbor pa MAKS KLEMENCIC.

Pred volitvami bodo imeli v Radečah in okolici več predvolilnih zborovanj. Na njih pa bodo govorili predvsem o petletnem perspektivnem razvoju občine Laško. Razen tega menijo v Radečah v prihodnje razpravljati tudi o statutu krajevnih skupnosti. (D)

P. Burkelj

Razgibano tudi v teh dneh

Se dober teden nas loči od volitev. V vseh štirih zasavskih občinah je tudi v teh dneh čutili precejšnjo predvolilno razgibanost.

V HRASTNIKU

menijo npr. v prihodnjih dneh še bolj pozitivni predvolilno dejavnost. Prejšnji teden je pripravil občinski komite ZKS več informativnih konferenc. V programu predvolilne dejavnosti pa je še vrsta razgovorov s člani organov, samoupravljanja, prosvetnimi ter zdravstvenimi delavci in 20., 21. ter 22. maja večja predvolilna zborovanja. Pred volitvami se bodo sestali še politični aktivisti, tako po krajevnih organizacijah SZDL kot po delovnih organizacijah. Računajo pa tudi, da bo 22. maja obiskal Hrastnik kandidat za zvezni zbor zvezne skupščine Silvo Hraš. 31. maja kandidat za kulturno-prosvetni zbor zvezne skupščine Božidar Debenjak in 5. junija kandidat za gospodarski zbor zvezne skupščine Zorka Peršič.

V TRBOVLJAH

so pripravili zadnji petek sestanek s predsedniki, podpredsedniki in tajniki KO SZDL, na katerem so razpravljali o dosedanjem delu in doseženih uspehih ter analizirali prvo fazo predvolilne dejavnosti. Za te dni pa pripravljajo razširjeno sejo ObO SZDL, ObSS, ObK ZK in predstavnikov ostalih organizacij in društev, na kateri bodo temeljito pregledali o opravljenem delu v zadnjem času ter o nalogah v zvezi z volitvami. — ObO SZDL bo sklical še nekaj javnih tribun o osnutku občinskega statuta; ObLO pa bo proučil vse predloge zborov volilcev in zborov delavcev.

Silvo Kranjc

V sredo, 8. maja, se je kmalu po 17. uri pripetila v jami Oistro na Rudniku sjavača premoga Trbovlje — Hrastnik težka rudarska nesreča, ki je terjala življenje mladega rudarja — Silva Kranjca.

Na enem od širokočelnih odkopov je namreč nenadoma nastal zrušek, ki je pokopal pod seboj štiri rudarje. Le izredno hitri in učinkoviti intervenciji reševalne službe tega obrata gre zasluha, da so tri oprožene rudarje brez poškodb rešili iz običajne jamskih grot, ni pa se jim posrečilo rešiti tudi zasutega tovariša Kranjca, ki je takoj podlegel težkim poškodbam. Vzrok nesreče preiskuje posebna komisija. Pobojni Silvo Kranjc je bil star 30 let in je zabustil ženo z 10-letnim otrokom.

Kakor vselej je tudi ta nesreča globoko pretresla ves kolektiv trboveljsko-hrastniških rudarjev.

cev in jih začel v okviru možnosti tudi uresničevati.

V dneh od 12. do 26. maja bodo po krajevnih organizacijah SZDL in po posameznih volilnih enotah razgovori z volivci, na katerih bo tekla beseda o nekaterih ustavnih vprašanjih, o osnutku občinskega statuta in o vsebinskih osnovah za izdelavo statutih krajev. skupnosti. Po delovnih organizacijah pa bodo v tem času razpravljali o akciji za izdelavo statutih delovnih organizacij.

2. junija dopoldan bo na večjem političnem zborovanju v Delavskem domu govoril kandidat za zvezni zbor zv. skupščine Silvo Hraš. Po krajevnih skupnostih pa bo od 5. do 13. junija govoril kandidat za republiški zbor republiške skupščine Jože Laznik. Zraven tega bo občinski sindikalni svet pripravil po delovnih organizacijah razgovore o proizvajalci, in sicer o gospodarstvu, kulturi in prosveti, socialnem skrbstvu in zdravstvu ter o javnih službah. Na teh razgovorih bodo sodelovali tudi nekateri kandidati za republiško in zvezno skupščino.

Zraven tega bo imela kandidat za organizacijsko politični zbor zvezne skupščine Danica Jurkovič v Trbovljah razgovor s političnim aktivom Trbovelj, Zazorja ob Savi in Hrastnika 23. maja; 17. maja pa razgovor z organizacijo upravljanja v zdravstvu in socialnem zavarovanju v Trbovljah kandidat za socialno zdravstveni zbor zvezne skupščine Saša dr. Luzar, prav tako za Trbovlje, Zagorje ob Savi in Hrastnik.

TUDI V ZAGORJU OB SAVI

so pripravili obsežen program za nadaljnjo predvolilno aktivnost. Občinski odbor SZDL bo v naslednjih dneh pripravil več javnih tribun. Prva je bila že v torek, in sicer o šolstvu in poklicnem usmerjanju, sledil pa bo danes v klubu razgovor o kulturnih problemih, 21. maja tribuna o urbanizmu in stanovanjski izgradnji, v Kisovcu pa 17. maja razgovor o aktualnih vprašanih krajevnih skupnosti, in sicer o nekaterih komunalnih zadevah in o gradnji štadiona. Na terenu bodo pripravili razgovore o kmetijstvu, veterinarstvu in zdravstvu, v središču mesa in na Lokah ter Kisovcu pa razgovore pred volitvami po hišnih svetih. 30. maja bo v Zagorju zbor prosvetnih delavcev Zasavja, ki se ga bo udeležil tudi kandidat za kulturno prosvetni zbor zv. skupščine Božidar Debenjak. 7. junija pa bosta imela kandidata za zvezno skupščino Silvo Hraš in Zorka Peršič

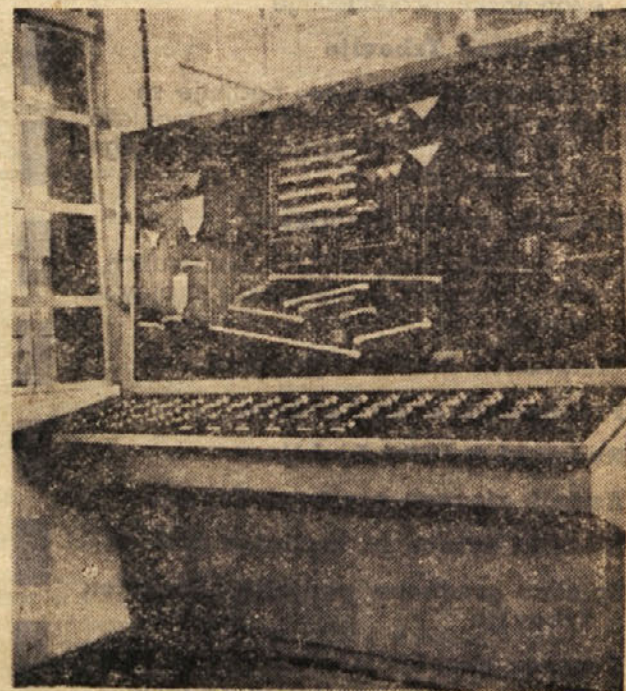
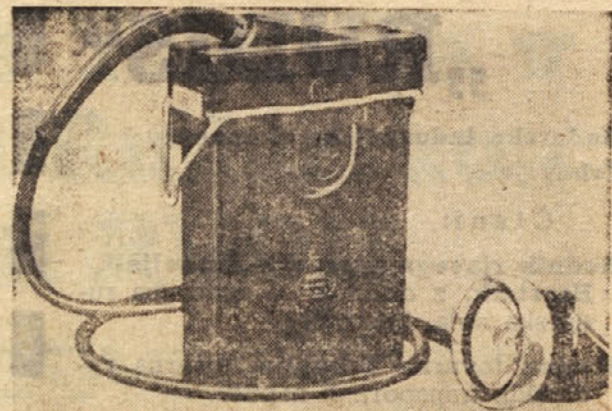
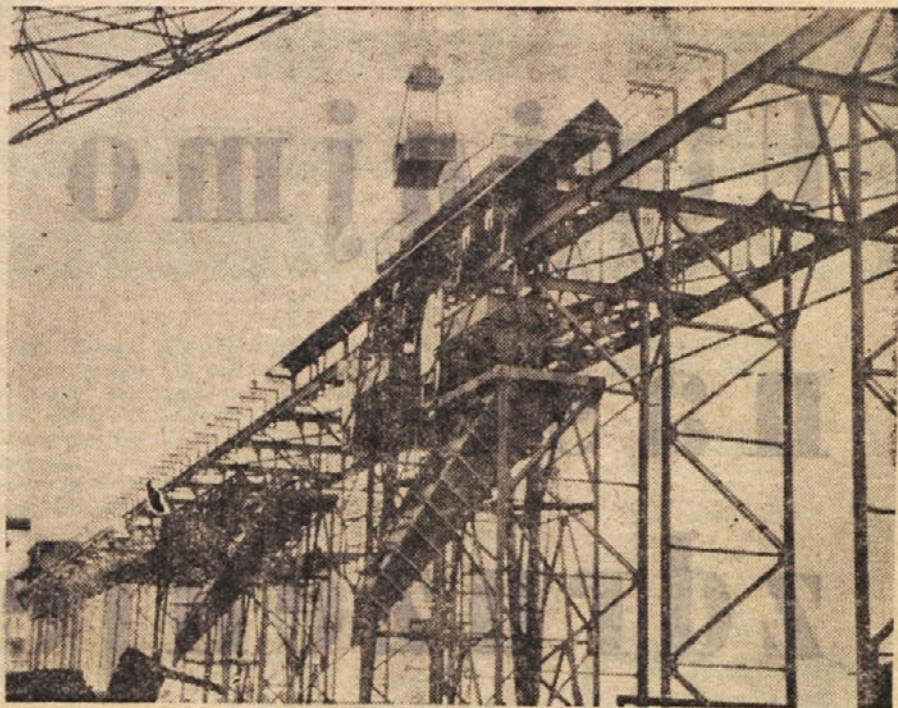
razgovor s člani organov samoupravljanja.

Občinski sindikalni svet bo pripravil vrsto razgovorov s proizvajalci, na katerih bodo razpravljali o 4-mesečni realizaciji, o perspektivnih programih delovnih organizacij, o poteku del v zvezi z izdelavo statutih delovnih organizacij in o nalogah v zvezi z volitvami. Večje industrijske delovne organizacije — Industrija gradbenega materiala, Lesno industrijsko podjetje, Gradbeno podjetje, »TEVE-Varnost« in Tovarna elektropočelana Izlake — pa bodo pripravile grafikone z gospodarskimi dosežki v zadnjih letih, zraven pa bo prikazana tudi udeležba vsake delovne organizacije v gospodarstvu občine in udeležba v okviru svoje panoge v naši republici. Razgovorov s proizvajalci se bodo v večjih delovnih organizacijah udeležili tudi kandidati za republiško skupščino.

V LITJI

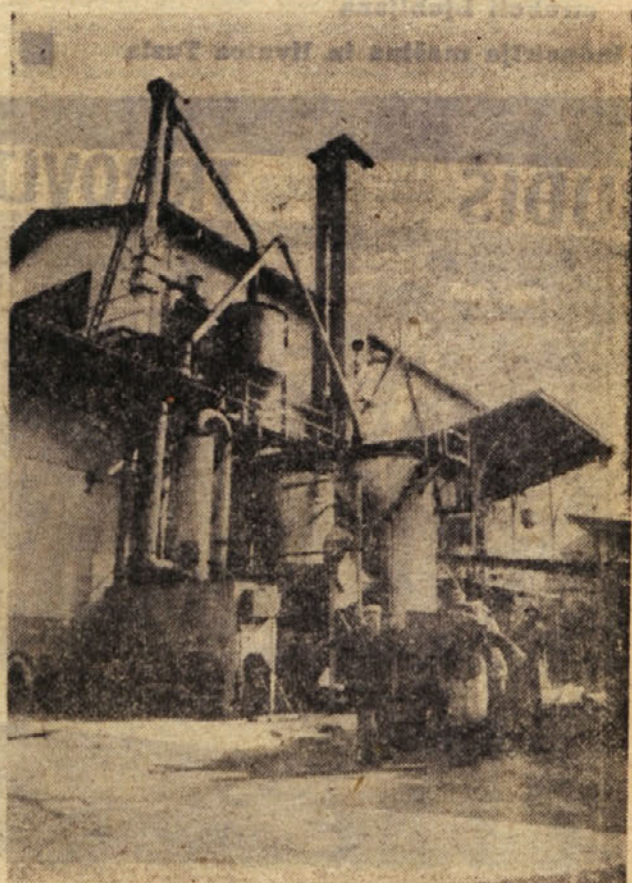
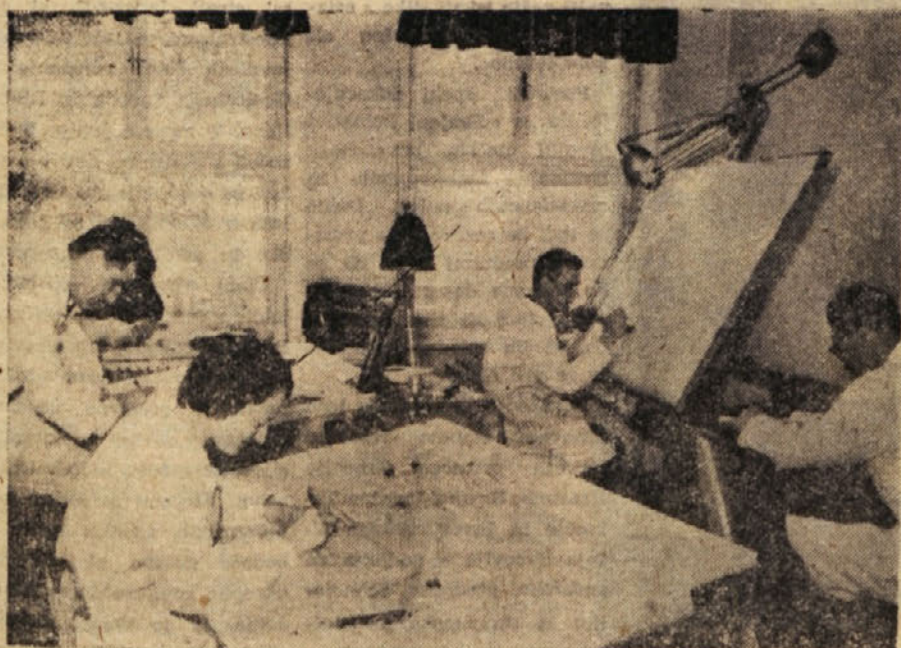
bodo v teh dneh pripravili razgovore kandidatov za občinsko skupščino z volivci, predvsem na tistih področjih, kjer niso bili najbolje obiskani zadnji zbori volilcev. Na sestankih političnih štabov in aktivov bodo analizirali kandidacijske zore. Da bi kandidati za občinsko in republiško skupščino kar najbolj seznanili s problemi, ki zanimajo občane, bodo pripravili v precejšnjem številu volilnih enot razgovore z volivci in delavci. 20. maja se bo razgovora z mladimi proizvajalci udeležila tudi kandidat za zvezno skupščino Danica Jurkovič, Zorka Peršič, kandidat za gospodarski zbor zvezne skupščine, se bo 29. maja udeležila razgovora s predstavniki organov upravljanja. 31. maja pa bo imela razgovor z zdravstvenimi delavci dr. Saša Luzar, kandidat za socialno zdravstveni zbor zv. skupščine. 5. junija bo na zborovanju v sindikalni dvorani govoril kandidat za zvezni zbor zvezne skupščine Silvo Hraš, 6. junija pa bosta imela razgovor s predstavniki organov samoupravljanja in člani kolektivov, šol ter predstavniki ostalih kulturnih institucij kandidat za kulturno prosvetni zbor zvezne skupščine Branko Babič.

Litijski občinski sindikalni svet bo sklical razgovore v delovnih organizacijah, na katerih bodo proizvajalci razpravljali o 4-mesečni realizaciji in perspektivnem razvoju posameznih delovnih organizacij. Te razgovore bodo vodili kandidati za zbor delovnih skupnosti nove občinske skupščine.

Rudisove novice

O dejavnosti članov
zdrúženja

„RUDIS“

Rudarsko industrijska skupnost
Trbovlje

Člani:

Rudnik rjavega premoga Trbovlje-
Hrastnik, z obratom za specialna ru-
darska dela, Trbovlje

Strojna tovarna Trbovlje, tovarna ru-
darskih transportnih naprav

Investicijski biro Trbovlje, podjetje za
rudarsko gradbeno, tehnološko in
ekonomsko projektiranje

Cementarna Trbovlje

Elektrosignal Trbovlje, podjetje za
izvoz in uvoz, projektiranje, montažo
in proizvodnjo elektroopreme jakega
in šibkega toka

Geološki zavod Ljubljana

Metalna Maribor, tovarna konstrukcij,
strojnih naprav, poljedelskih strojev in
livarna

Metalurški inštitut Ljubljana

Proizvodnja nafte Lendava

Rudarski inštitut Ljubljana

Rudnik rjavega premoga Zagorje

Rudniki svinca in topilnica Mežica

Splošno gradbeno podjetje »Zasavje«
Trbovlje

Tovarna eksplozijsko varnih elektro
naprav TEVE »Varnost« Zagorje

Zavod za raziskavo materiala in kon-
strukcij Ljubljana

Industrija mašina in livnica Tuzla

Utrjujmo naše združenje

Vzporedno z razvojem in-
dustrije in krepitvijo ostalih
ekonomskih faktorjev se iz-
popolnjujejo tudi oblike
združevanja znanstvene, raz-
iskovalne in proizvodne de-
javnosti v naši socialistični
ureditvi. Ena izmed takih
oblik je Poslovno združenje
»Rudis« - Rudarsko indu-
strijska skupnost, Trbovlje.

Dejavnost združenja se je
doslej razvijala v smeri osvaja-
nja tržišča, doma in v tu-
jini, po programski dejavnosti
in pa v nadaljni krepitvi
sil z vključevanjem novih
članov.

Brez dvoma je skoro v ce-
loti izpolnjeno vodilo, ki ga
je dal tovariš Miha Marinko
v letu 1962 na posvetovanju
organov družbenega uprav-
ljanja in vodilnega osebja
članov združenja:

»Vsi skupaj, ki sodelujete,
iščete skupen interes in
ustvarite notranje razmere,
kjer bodo čisti računi, da ne
bo pogojev materialne in
prestižne narave, ker bi bili
ti čisto tuji našim družbeno-
političnim intencijam.

Tu ne more biti izkori-
ščenje enega partnerja na-
pram drugemu, ker je odgo-
varjajoča delitev stroškov in
dohodka. Pogledati pa mora-
mo čimbolj v širino, poslu-
ževati se čimveč in čimširše
kooperacije in na najsolid-
nejši način iskati stike z osta-
limi, bodisi parcialno ali
kompleksno.

Poslovni uspehi dokazuje-
jo, da so včlanjeni kolektivi
osvojili načelo povezanega
izvajanja raziskovalnih in
investicijskih nalog. Delno
se tudi že razčističujejo proiz-
vodni programi tako, da se
bo sčasoma dosegla special-
izacija tudi za tiste proizvo-
de, ki jih zaenkrat proizva-
ja še več članov.

Združenje je zrastle iz treh
osnovnih članov: Rudnika
rjavega premoga Trbovlje
Hrastnik, Strojne tovarne Tr-
bovlje in Investicijskega bi-
roja Trbovlje - podjetja za
rudarsko, gradbeno, tehnolo-
ško in ekonomsko projekti-
ranje, in se - kot že rečeno
premagati veliko ovir pri
- hitro širi v jugoslovanskem
trgovanju poti za izvoz.

merilu, ne samo s člani, am-
pak tudi s kooperanti doma
in v tujini. V Jugoslaviji so
v izgradnji rudarski in indu-
strijski objekti, predvsem
bazeni Bora, Kosovo, Bano-
vičji in Zletovo. Pri tem so
najvažnejši objekti separaci-
je, jaški in transportne na-
prave, grajeni po lastni do-
kumentaciji.

Izven meja Jugoslavije so
v fazi priprav ali pa pričeta
dela na področju Združene
arabske republike, Etiopije,
Sudana, Libije, Alžirije, In-
dije in Zahodne Nemčije. Iz-
vajajo se dela na projekti-
ranju, montaži in geološkem
raziskovanju z vrtnanjem. Pri
tem je zelo pomembno, da
se izvajajo vrtnanja z vrtnal-
ni stroji Janez-600, ki so
konstruirani in izdelani v de-
lavnicah člana združenja -

Geološkega zavoda iz Ljub-
ljane. V mesecu juniju bodo
začeli z obširnimi deli v prvi
fazi za odpiranje rudnika že-
leza v Etiopiji, to so geolo-
ške in geofizične raziskave.

Člani združenja »RUDIS«
lahko s čvrstostjo svojih vrst
in privrženostjo organizacije
pričakujejo relativno hitre

nadaljnje poslovne uspehe,
posebno v izvozu za invest-
cijske dejavnosti in tehničnih
uslug. Stečene reference na
inozemskih tržiščih bodo v
bodoče znatno olajšale in
okrepile konkurenčnost zdu-
ženja, ki je doslej moralo

Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta, tovariš Edvard Kardelj, si ogleduje razstveni paviljon združenja »RUDIS«

Vloga Strojne tovarne Trbovlje v poslovnem združenju Rudarsko-industrijske skupnosti RUDIS

Osnovna naloga trboveljske Strojne tovarne je bila ob ustanovitvi predvsem izdelovati stroje za potrebe rudarstva. V zadnjih letih — predvsem še lani in pa letos — pa se je proizvodnja delno spremenila, saj v tovarni izdelujejo zraven strojev za rudarstvo še stroje za gradbeništvo in za železarsko industrijo ter rudnike nekovin.

Ze petnajst let je tega, kar podjetje posluje v sedanjem sestavu. Vse večje potrebe po rudarski opremi ter po ostalih izdelkih so vodile vodstvo Strojne tovarne Trbovlje, da je v letu 1961 izdelalo 10-letni perspektivni proizvodni program in plan. Letošnji proizvodni plan, ki je sestavni del perspektivnega plana, temelji na izdelavi jamskega oporja, rudarske opreme, gradbenih strojev ter na izdelavi strojev za potrebe železarske industrije ter na izdelavi separacij za rudnike.

Strojna tovarna Trbovlje je bila prva član združenja »RUDIS«, dala je pa tudi pobudo za ustanovitev tega združenja, ki igra pomembno vlogo v celotnem proizvodnem procesu Strojne tovarne, predvsem še zavoljo tega, ker so dali v Strojni tovarni močan poudarek prilagoditvi proizvodnje dejanskim potrebam tržišča, hkrati pa usmerili izdelke tudi na zunanja tržišča.

PRILAGODITEV POSLOVANJA RAZMERAM NA TRZIŠČU

Razmere, ki vladajo na tržišču, zahtevajo vse hitrejšo prilagoditev proizvodnega programa povpraševanju na tržišču. V Strojni tovarni Trbovlje je proizvodni program temeljil predvsem na razvijanju proizvodnje rudarskih strojev in naprav v prepričanju, da je rudarstvu zagotovljena pospešena investicijska izgradnja. Same razmere na trgu pa so zahtevale preusmeritev proizvodnega programa, delno na individualna naročila, da se tako izkoristijo vse proste zmogljivosti.

V glavnem je predmet poslovanja Strojne tovarne Trbovlje projektiranje posameznih in celotnih rudarskih naprav in opreme, konstruiranje, izdelava in prodaja posameznih in kompletnih rudarskih strojev in ostalih naprav, izdelava dela strojev splošne strojegradnje, izdelava vseh vrst strojev in konstrukcij, prav tako pa izvrševanje uslug v okviru in-

ženiringa in ostalih poslov, med temi večji del v okviru združenja »RUDIS«.

Dosedanje delo in vloga Strojne tovarne Trbovlje v združenju »RUDIS« se je pokazala za koristno, pred vsem še na področju izdelave strojne opreme za rudarstvo in gradbeništvo. V okviru združenja »RUDIS« bodo izdelovali projekte in izvrševali kompletne rudarske objekte — inženiring.

PROIZVODNI PROGRAM STT

Proizvodni program Strojne tovarne Trbovlje je prilagojen potrebam tržišča. Tako proizvajajo:

- za rudarstvo: predvsem izvozne stroje, izvozne jaške, celotno opremo za okna, opremo za mehanizacijo, gumijaste transportne trakove, eno in dvovertične transporterje, naprave za separacije, opreme za separacije premoga in kovin, železne jamske stojke, železno jamsko oporje, avtomatske prekucnike za jamske vozčke, naprave za separiranje premoga različnih sistemov, rešetke, vibracijske in rezonančno dodajalce, jeklene trakove za zbiranje premoga, rezonančna vitla, bunkerje, silose ter razne konstrukcije iz železa in pločevine;

- za gradbeništvo: udarne in udarno-čeljustne drobilce, granulatorje, vibracijska sita, električne vitle, prevozne in prenosne gumijaste trakove, skrapere, prevozne agregate za drobljenje in sejanje, bunkerje, silose ter kompletno opremo za separacije in kamnolome ter separacije za gramoz;

- za črno in barvno metalurgijo: razno opremo za valjarne, peči za zagrevanje, normalne in druge peči, valjčne proge, naprave za navijanje trakov, vse vrste kontinuiranih transporterjev, opremo za livarne, razne druge naprave ter razne konstrukcije iz železa in pločevine;

- za energetske in druge obrate: vse vrste transportnih naprav in objektov, jeklene trakove, bunkerje, grabilce premoga, zapore za bunkerje, drobilce za premog, vibracijska sita ter razne konstrukcije iz železa in pločevine.

NOVI PROIZVODI STROJNE TOVARNE TRBOVLJE

V letošnjem letu bodo dali iz trboveljske Strojne tovarne na trg spet nekaj novih proizvodov. Med njimi bo tudi stroj »Gradar«, ki ga doslej v Jugoslaviji še nismo izdelovali. Stroj je znatno lažji od buldožerja,

je neprimerno cenejši, lahko pa se nanj namesti vrsta priključkov. Njegova glavna naloga je planiranje terena. Sicer pa je mogoče na »Gradar« priključiti snežni plug, napravo za posipanje cest, priključek za vrtnanje jam za telefonske drogove, napravo za kopanje jarkov, priključek za valjanje cest, priključek za transportno korito za prenašanje materiala, nakladalno lopatico itd. Zaradi naštetih prednosti bo stroj še posebej uporaben za delo v gradbeništvu, v komunalnih podjetjih in drugod.

Strojna tovarna pa bo dala letos na tržišče nove motorje, primerne še posebej za rudnike železa. Te motorje doslej pri nas še nismo izdelovali, so pa mnogo varnejši od dosedanjih vrst, ki jih pri nas uporabljajo. Prav tako pa še računajo, da bo-

do daleč letos na tržišče potisne valje, ki bodo služili v glavnem za prestavljanje transporterjev na širokočelnih odkopih v jamah. Izdelavo tega potisnega valja so narekovala potrebe.

KVALITETA, ROKI, CENE!

Strojna tovarna Trbovlje se je doslej v precejšnji meri usmerila tudi na izvoz. Lanskoletni plan-izvoza, ki je bil predviden na 500.000 dolarjev, je bil presežen za okrog 43%.

Strojna tovarna Trbovlje se je pred časom znašla pred važno nalogo: spremenili proizvodni program ter začeli intenzivneje proučevati in iskati tuja tržišča. Načrtna analiza tujih tržišč je že dala določen uspeh. Lanskoletni izvozni dosežki so bili rezultat predvsem tehnične kvalitete izdelkov, cen in sorazmeroma kratkih dobavnih rokov.

Lanskoletni izvoz je bil dosežen v višini 709.057 dolarjev, in sicer z izvozom 1.386 ton izdelkov, predvsem strojnih naprav za rudarstvo, jeklenega in jamskega podporja ter raznih drugih vrst strojev in naprav za gradbeništvo. Iz STT so lani izvažali na Poljsko, Madžarsko, Jordan in Združeno arabsko republiko jamsko podporje, v Turčijo in Grčijo pa gradbene stroje. Lanskoletni izvoz predstavlja 20% celotnega družbenega bruto produkta podjetja.

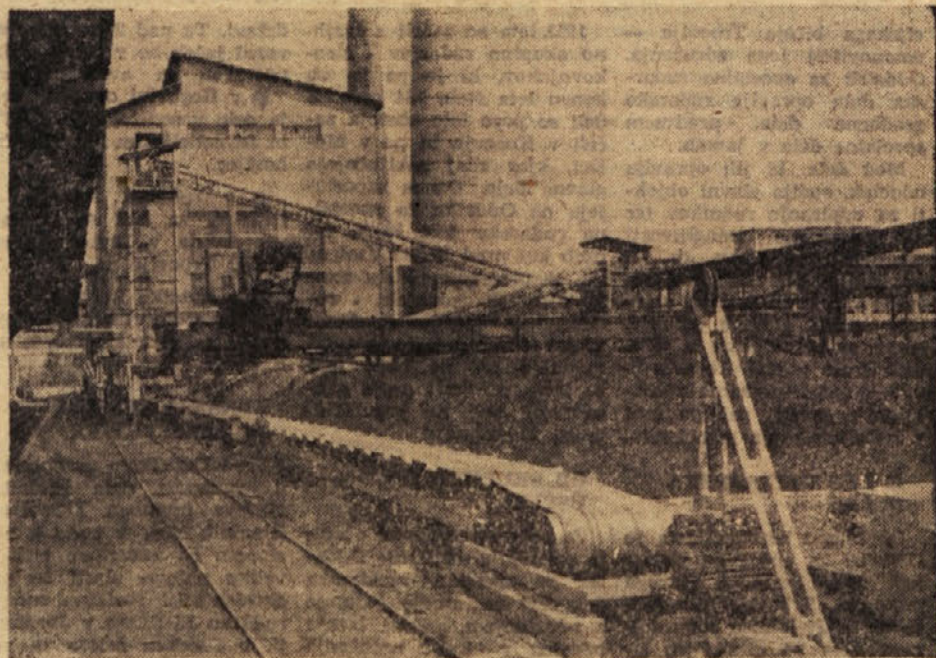
LETOŠNJI IZVOZNI NAČRT

Za letos so predvideli izvoz v višini 700.000 dolarjev. Letos nudi mimo drugega Strojna tovarna Trbovlje opremo kot kompleksno ponudbo za posamezne države preko združenja »RUDIS«, in sicer za Združeno arabsko republiko, Maroko, Pakistan in Indijo, preko ostalih izvoznikov pa še za Grčijo, Sirijo, Irak, Iran, Ciper, Jordan, Avstrijo, Zahodno Nemčijo, Romunijo, Poljsko, Madžarsko, Sovjetsko zvezo ter Indonezijo.

Za učinkovitejši nastop v inozemstvu pa je podjetje letos ustanovilo Biro za zunanjo trgovino, ki bo intenzivneje proučeval možnosti izvoza in pripravljaval vse izvozne posele. V mednarodno delitev dela pa se STT vključuje na način, da pripravlja oz. vzdržuje poslovne odnose z renomiranimi evropskimi tovarnami v smislu večletnega sodelovanja.

NAJTESNEJŠE SODELOVANJE Z ZDRUŽENJEM »RUDIS«

Kot ustanovitelj poslovnega združenja »RUDIS« bo Strojna tovarna Trbovlje v prihodnje kar najtesneje sodelovala z združenjem. V okviru združenja bo izdelovala predvsem projekte in izvrševala kompletne gospodarske objekte — inženiring. Prav za letos so predvidena večja dela v Sudanu in Združeni arabski republikah.

Mehaniziran transport v deponiji premoga v Tovarni celuloze in roto papirja »Djuro Salak« v VidnuKrškem — delo Strojne tovarne Trbovlje

Združenje »Rudis« in Oddelek za specialna rudarska dela kar najtesneje sodelujeta

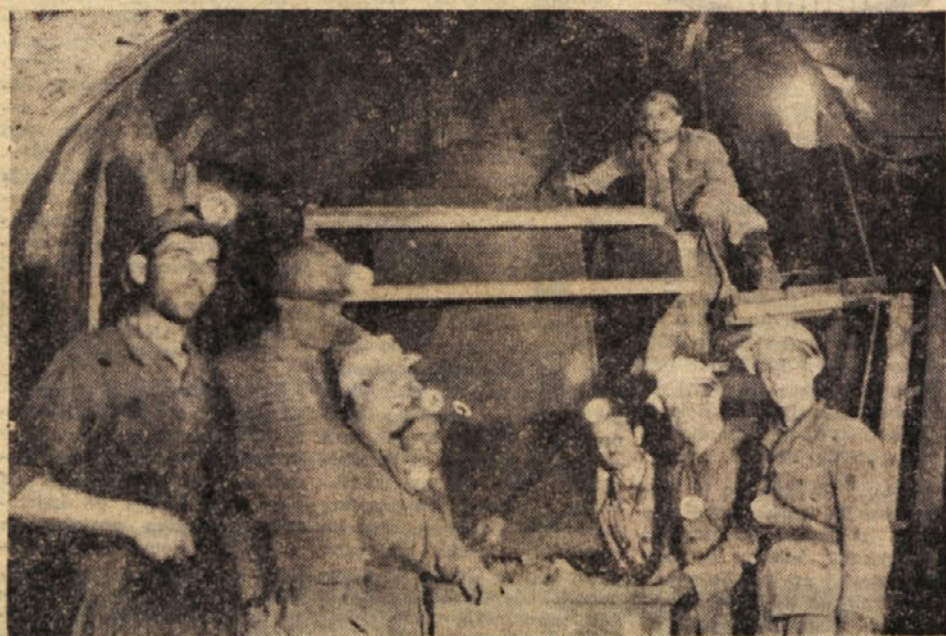
Rudnik rjavega premoga Trbovlje—Hrastnik je bil z Oddekom za specialna rudarska dela ob ustanovitvi poslovnega združenja Rudarsko industrijske skupnosti »RUDIS« zraven Strojne tovarne Trbovlje in Investi-

to v Sloveniji, Bosni, Srbiji, na Kosovu in v Metohiji in Makedoniji. Prebitih je bilo 3500 metrov izvoznih in zračilnih jaškov ter nad 25 km glavnih izvoznih prog. Vsa ta dela so veljala nad 4 milijarde dinarjev.

rudnik Zletovo v sodelovanju s člani združenja »RUDIS« Strojna tovarna Trbovlje, Toplovod - Elektrosignal Ljubljana in »TEVE-VARNOST« Zagorje večja dela na glavnem izvoznem jašku, ki bo doslej največji v naši

Odvoz hribine na V. horizontu pri poglobljanju jaška v Boru — delo opravlja Oddelek za specialna rudarska dela Rudnika Trbovlje—Hrastnik

Pred spuščanjem v jašek v Boru

cijskega biroja Trbovlje — ustanovitelj tega združenja. Oddelek za specialna rudarska dela opravlja rudarsko gradbena dela, predvsem specialna dela v jamah.

Med dela, ki jih opravlja oddelek, sodijo glavni objekti za odpiranje rudnikov ter za povečanje zmogljivosti obstoječih rudnikov, to je: odpiranje glavnih izvoznih jaškov, zračilnih jaškov, glavnih obzorij, glavnih črpališč, remiz za lokomotive in jamskih trafo postaj. Ta dela izvaja oddelek ne samo v rudnikih premoga, pač pa tudi v rudnikih kovin in nekovin.

10 LET VZTRAJNEGA DELA

Ob koncu lanskega leta je Oddelek za specialna rudarska dela Rudnika rjavega premoga Trbovlje—Hrastnik slavil že 10-letnico samostojnega dela po gradbiščih širom po Jugoslaviji. V tem času je oddelek opravil večja dela v nad 20 rudnikih, in

1953. leta so začeli z majhno skupino rudarjev - strokovnjakov, ki je pa že ob koncu leta štela 184 oseb. Z deli so prvo leto obstoja začeli v Kočevju in pa v Mežici, kjer zdaj zaključujejo glavna dela. Danes zaposlujejo na Oddelku za specialna rudarska dela 100% več oseb kot pred 10 leti. Vsak od teh je pri svojem delu strokovnjak. Strokovnjaki - rudarji tega oddelka so danes iskani širom po Jugoslaviji, računajo pa, da bodo leti že letos pokazali svoje sposobnosti tudi na gradbiščih izven Jugoslavije.

OB SKUPNEM DELU — USPEH!

Ze od vsega začetka obstoja združenja »RUDIS« Oddelek za specialna rudarska dela kar najtesneje sodeluje z združenjem. Zdej izvaja oddelek v okviru združenja »RUDIS« naslednja dela:

● v kraju Sasa v Makedoniji opravlja oddelek za

državi. Ta nad 2 km dolg izvozni jašek bo v celoti elektrificiran in avtomatiziran;

● v Bogovini opravlja večja dela v sodelovanju s STT in Investicijskim birojem Trbovlje;

● v rudniku Ajvalija v Prištini, za kar so izdelali vse načrte v Investicijskem biroju Trbovlje, in

● v rudniku Bor itd. V perspektivi pa računajo z deli za rudnika Trepča in Kakanj.

ZUNANJA TRŽIŠČA IN PERSPEKTIVE

Pred Oddekom za specialna rudarska dela Rudnika rjavega premoga Trbovlje—Hrastnik stoje v zvezi z nastopom na zunanjem tržišču velike naloge, zlasti še pri eksploataciji fosfatne rude v rudniku El-Hassa v Jordaniji, v rudniku železa in pri izgradnji železarne Rajahstan. Ta dela obsegajo odpiranje rudnika železne rude

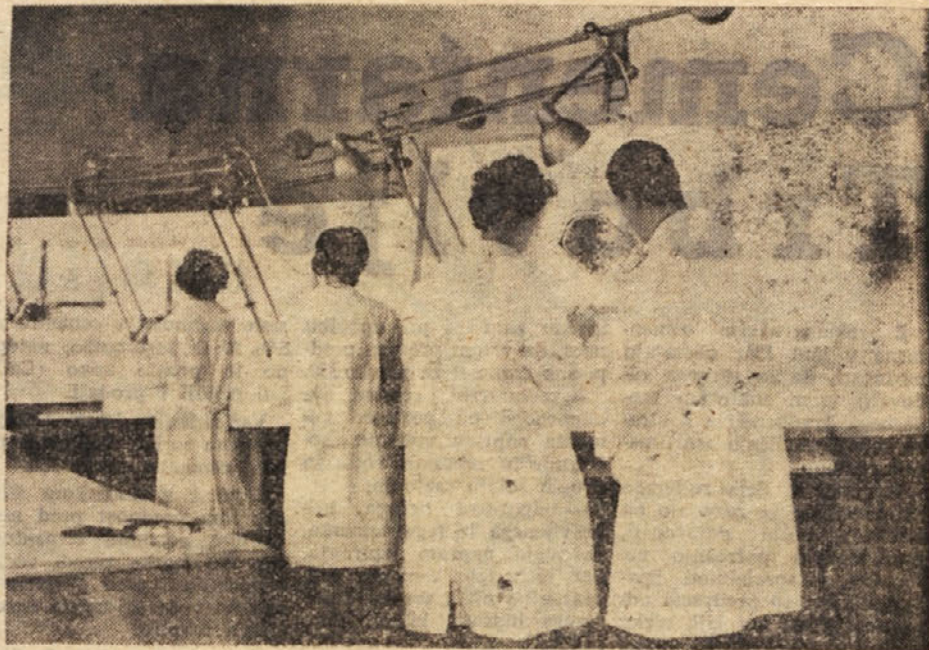

Poglobljanje izvoznega jaška v Rudniku Bor — dela opravlja Oddelek za specialna rudarska dela Rudnika Trbovlje—Hrastnik

na Taraki-Pal in izgradnjo to je okrog 500 km jugovzhodna zaposlenih z Oddekom za specialna rudarska dela v okviru združenja »RUDIS« z uspehom opravil. Tudi perspektive so kar najbolj obetajoče.

Dosedanje delo je Oddelek za specialna rudarska dela Rudnika rjavega premoga Trbovlje—Hrastnik v okviru združenja »RUDIS« z uspehom opravil. Tudi perspektive so kar najbolj obetajoče.

Delo in naloge Inve- sticijskega biroja Trbovlje

Pri delu v Investicijskem biroju Trbovlje

Inženirsko projektantskega podjetja Rudarsko industrijske skupnosti »RUDIS« Trbovlje

Investicijski biro Trbovlje je inženirsko projektantsko podjetje Rudarsko industrijske skupnosti »RUDIS« Trbovlje. V smislu posebne pogodbe je »RUDIS« prenesel na IBT vse posle glavnega tehničnega organa poslovnega združenja za vse inženirsko projektantske in druge intelektualne uslugе.

Investicijski biro Trbovlje ima registrirane sledeče dejavnosti:

- izdelovanje investicijskih programov, gradbenih, rudarskih in drugih projektov, projektiranje in konstruiranje industrijskih naprav, izdelovanje prototipov, opravljanje terenskih meritev in prostorskega planiranja, proučevanje industrijske tehnologije, proučevanje organizacije gospodarskih podjetij in sestavljanje predlogov za racionalizacijo poslovanja, racionalizacijo tehnoloških procesov ter opravljanje drugih podobnih intelektualnih uslug in storitev.

Investicijski biro Trbovlje ima organizirane tri oddelke in sicer:

- za ekonomsko programiranje in analize
- za rudarsko industrijsko projektiranje
- za gradbeno projektiranje

V takem sestavu je podjetje sposobno kompleksno reševati problematiko kakršnekoli investicije iz področja rudarstva in industrije, prav tako pa lahko rešuje in projektira objekte družbenega standarda in ostalih negospodarskih investicij.

Podjetje ima že eno leto tudi svojo grupo v Nemčiji, kjer v kooperaciji s firmo BAI Frankfurt izdeluje projekte cest.

SPECIALNO PODROČJE — RUDARSTVO

Svoje specialno področje je podjetje našlo v rudarskem projektiranju, saj je področje tega projektiranja tesno povezano z gradnjo rudarskih objektov, ki jih izvršuje kot član združenja »RUDIS« Rudnika rjavega premoga Trbovlje - Hrast-

tudi za rudnike Banoviči, Durdevik, Kreko, Miljevino, Kamengrad, Ivaneško - ladanjske rudnike, Križevacke rudnike, rudnik Ub, Mostar, Bogovino itd.

Na področju železne rude izdeluje projekte za Rudnik Ljubijo in rudnike Zelezarne Skoplje. Prav tako pa je že izdelal več projektov za direkcijo nuklearne energije. Na področju nemetalov je

ZA INDUSTRIJO GRAD- BENEGA MATERIALA

IBT ima tudi lastne afirmirane strokovnjake za industrijo gradbenega materiala. Njihove izkušnje v tem področju dopolnjuje tudi uspešno sodelovanje strokovnjakov ostalih članov združenja »RUDIS«, predvsem Cementarne Trbovlje in Zavoda za raziskavo materiala v Ljubljani.

V takem sestavu je IBT izdelal kompleks projektov za prvo in drugo rekonstrukcijo Cementarne Trbovlje. Programiral in izdelal je idejne projekte cementarne v Sanovem in glavne projekte cementarne v Ljvnem, medtem, ko s parcialnimi rešitvami sodelujejo tudi pri projektiranju cementarne Kakanj in druge.

Člani kolektiva IBT so prav na področju gradbenega materiala priznani strokovnjaki. Edinstvene so njihove študije o gradbenih materialih na osnovi sigastega pepela, kar predstavlja perspektiven problem zlasti vseh termo elektrarn in ostalih močnih potrošnikov premoga v zvezi z ovrednotenjem njihovih odpadkov.

IBT je ob vsem tem veskozi tudi močno sodeloval na področju proizvodnje klasičnega gradbenega materiala in med drugim sprojehtiral opekarno Rudnika Trbovlje-

Hrastnik. Sodeloval je pri rekonstrukcijah objektov apnenic v Kresnicah in Zagorju itd.

PROJEKTIRANJE NIZKIH IN VISOKIH GRADENJ

V okviru svojega gradbenega oddelka ima IBT močno grupo za projektiranje nizkih gradenj. Del te grupe kontinuirano dela na projektiranju cest v Nemčiji.

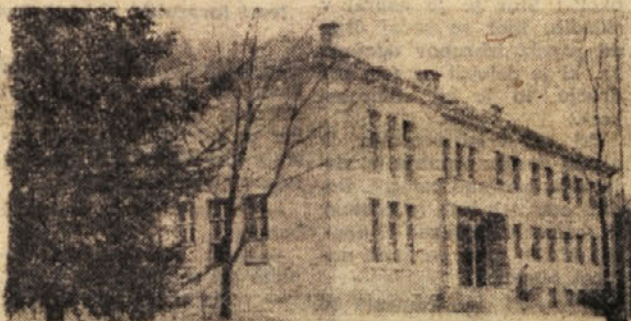
V okviru grupe nizkih gradenj se poleg cest in ostalih prometnic (mostovi, viaduktov) vrši tudi projektiranje kanalizacij, zajetij, črpalnic in čistilnih naprav.

Pri tem je posebej opozoriti na izvirno rešitev koristne uporabe separacijskih odpadnih voda Rudnika Trbovlje - Hrastnik v proizvodnji cementa.

Gradbeni oddelak se poleg inženirskih gradenj bavi tudi z ostalimi objekti visokih gradenj. — Razen objektov na rudnikih je ob sodelavi investitorjevih strokovnjakov in strokovnjakov lastne elektro grupe sprojehtiral velik del tovarniških objektov slovenske elektronske industrije (obrat »Elektronika« Horjul, obrat »Zarnica« Ljubljana, obrat »Magneti« Ljubljana, obrat »Kondenzatorji« Semič, obrat »Feriti« Postojna, »Polvodniki« Trbovlje itd.). Med drugimi industrijskimi objekti naj navedemo Tovarno elektroporcelana Izlake, Tovarno konfekcije v Sevnici in, Zagorju, obrat galvanike v Hrastniku itd.

Oddelak je sprojehtiral več šol tako osnovne šole v Zagorju, Tirni, Domžalah, Ihanu, Rudarsko šolo Trbovlje, Kovinarsko šolo Trbovlje itd., hotelov (Kranjska gora, Zagorje), celoten kompleks zdravilišča Čateške toplice, Rimske Toplice, itd.

Poleg zazidalnih načrtov rudniških naselij so izdelali urbanistič. IBT urbanistični program in načrt Rimeških toplih, Čateških toplih, delajo pa tudi na načrtu Trbovelj.

Upravno poslopje Investicijskega biroja Trbovlje

nik, z oddelkom za specialna rudarska dela, po drugi strani pa s proizvodnjo rudarske opreme, ki jo izdeluje Strojna tovarna Trbovlje.

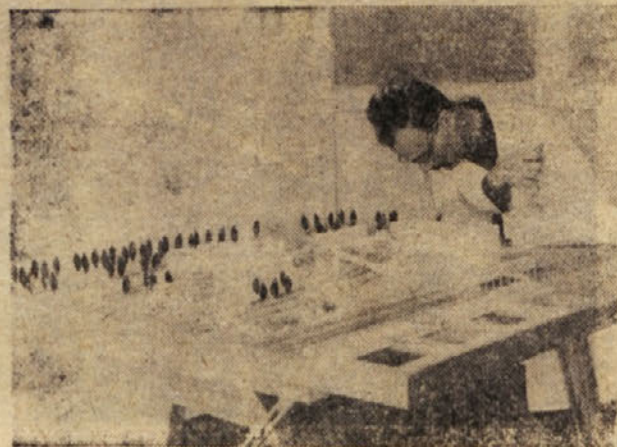
V tej kombinaciji je IBT sprojehtiral celoten kompleks Rudnika rjavega premoga »Soko«, od odkopnih metod do separacije, v celoti rešil investicijski kompleks Rudnika Bogovina in Rudnika Zenica, parcialno pa se je bavil z vrsto problemov na velikih in manjših rudnikih po vsej Jugoslaviji; prav ta kompleksnost projektiranja, ko dobi investitor od projektanta vse od geodetskih posnetkov do zazidalnega načrta, vseh instalacij ter ekonomske utemeljenosti in upravičenosti same investicije, je za investitorja izrednega pomena.*

PROJEKTIRANJE SEPARACIJ

V tesni povezanosti z Rudarskim inštitutom v Ljubljani in STT je IBT sprojehtiral separacije na Ibru in v Kanižarici. Izredno lepe projekte separacij pa je izdelal

izdelal kompleks objektov za proizvodnjo in separiranje kaolina v Crni pri Kamniku.

Na področju nemetalov je izdelal tudi kompleksne rešitve za kamnolome Tovarne dušika v Rušah, Zelezarne Jesenice, Cementarne Trbovlje, IGM Zagorje, Kresniške industrije apna Kresnice, Rudnika Trbovlje - Hrastnik itd.

Cementarna Trbovlje

Z rekonstrukcijo cementarne v letu 1961 obstajajo možnosti, da ta tovarna zadovolji vsem zahtevam modernega gradbeništva s strani dobave različnih asortimantov cementa.

Projekti in dela rudarske skupnosti, ki se razvijajo na širokem polju dejavnosti, predvidevajo potrošnjo cementov s specialnimi lastnostmi, kot so predvsem odpornost proti koroziji, nizka toplota pri hidrataciji, nizko krčenje itd.

S svojimi osnovnimi surovinami, raznimi dodatki z latentnimi hidratacijskimi sposobnostmi in s pomočjo modernih strojnih naprav, ki se še nenehno izpopolnjujejo, proizvaja Cementarna Trbovlje že danes pet različnih vrst cementa, ki ga zahteva moderno gradbeništvo.

Te vrste so naslednje:

- metalurški cement M 48 z 250
- portland cement z dodatkom žilindre PC 15 z 250
- portland cement z dodatkom tufa PC 20 p 250
- portland cement marke PC 350
- portland cement marke PC 450

Izkoriščamo priliko, da o posebnih lastnostih teh cementov in vseh njihovih prednostih obvestimo poleg gradbenih podjetij tudi široko javnost.

Metalurški cement M 48 z 250

proizvajamo iz portland cementnega klinkerja in granulirane žilindre iz elektroplavža.

Poleg vseh lastnosti, ki jih ima normalni portland cement, ima ta cement še posebne lastnosti in prednosti, ki imajo svojo osnovo v kemični sestavi. Z dodatkom granulirane žilindre se temu cementu zniža odstotek apna (CaO), aluminatni modul razmerje aluminija proti železu se poveča, da pri tem ostane silikatni modul, to je razmerje silicija proti aluminiju in železu, približno isti.

Ta cement dobi na ta način naslednje tehnične značilne lastnosti:

- barva cementa je nekoliko svetlejša od normalnega portland cementa,
- trdnosti na upogib in tlak so določene z oznako oziroma marko 250, to je trdnost po 28 dneh starosti je 250 kg/cm² za tlak in 45 kg/cm² za upogib.

Preiskave tega cementa z ozirom na trdnosti na daljšo dobo pa so pokazale, da trdnosti v času staranja do 90 dni še močno naraščajo, in sicer za ca 38% pri tlaku

in kar za 68% pri upogibu tako, da v tem presega predpisane trdnosti za marko 350.

— metalurški cement je odpornejši od portland cementa napram vplivom močvirnih in morskih voda in drugih solnih raztopin;

— odpornost betona, pripravljenega iz tega cementa, je večja napram izpiranju, ker je v tem cementu procentualno nižja tvorba kalcijevega hidrata, ki se lahko raztaplja;

— zaradi višje vsebnosti aluminijevega oksida v tem cementu je ta odpornejši proti sulfatom, ker s svojo kemično sestavo v veliki meri preprečuje tvorbo »cementnega bacila« (kalcijev-aluminatsulfhidrata), ki povzroča razkroj betona;

— metalurški cement je mogoče uporabljati razen za specialna dela v morski in drugih korodirajočih vodah tudi za vse druge betonske konstrukcije, kjer ni predpisana uporaba marke cementa 350 ali 450;

— priprava betona s tem cementom je normalna kot pri portland cementu.

Portland cement z dodatkom žilindre PC 15 z 250

proizvajamo iz portland cementnega klinkerja in ca 15% granulirane žilindre iz elektroplavža. Lastnosti tega cementa se razlikujejo od lastnosti portland cementa bistveno le v kemični sestavi, vendar veljajo za predpi-

sane vsebnosti v cementu za SO₃, Al₂O₃, žarozgubo, netopno in prosto apno (CaO) isti pogoji v prodaji.

Vse fizikalne lastnosti tega cementa so iste kot pri portland cementu marke 250.

Cement z dodatkom žilindre ima prednost pred normalnim portland cementom iste 250 marke zaradi večje odpornosti proti vplivom morske vode in drugih agresivnih tekočin.

Beton iz tega cementa služi za izvajanje vseh betonskih konstrukcij, vključno železobetonskih, pri katerih se ne zahteva posebne visoke trdnosti oziroma marke betona.

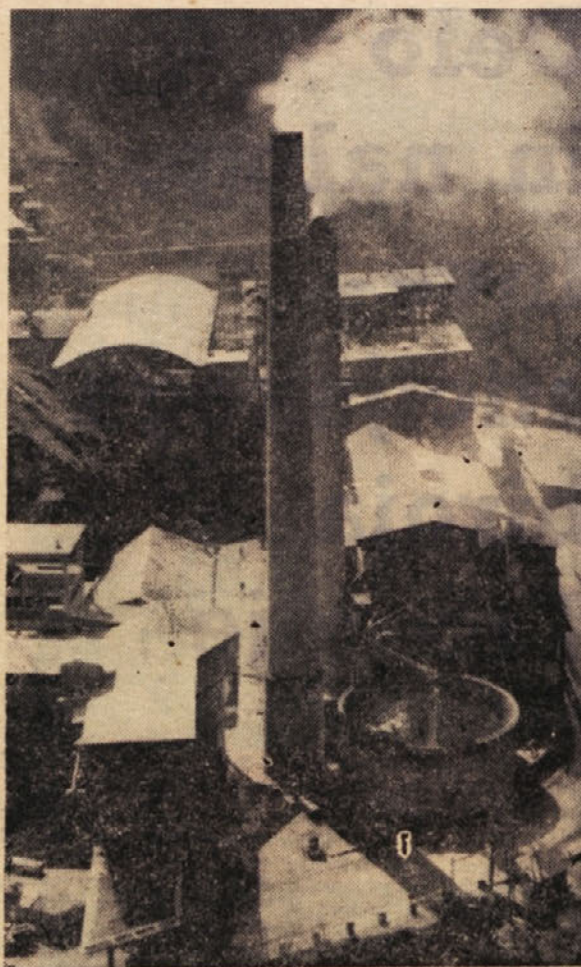
Beton se pripravlja čisto normalno kot z normalnim portland cementom.

Portland cement z dodatkom tufa PC 20 p 250

Označba p pomeni, da ima tuf, ki se dobavlja iz okolice Stor, lastnosti pucolana, ki je ognjeniškega izvora. Tuf v okolici Stor se je nabral v skladih, kjer se sedaj črpa od pepela izbruhov ognjenika, ki je deloval na tem področju, to je bil »Smrekovec«.

Pri tej vrsti cementa je glavni nosilec vezanja in strjevanja portland cement. Dodani odstotek tufa (pucolana) da cementu posebne lastnosti, ki jih sam portland cement nima.

Prednosti tega cementa so naslednje:

Novi tovarniški objekt Cementarne Trbovlje

— večja odpornost napram kemičnim vplivom, predvsem sulfatov in izpiralnih voda, ker se kalcijev hidrat, ki nastaja pri hidrataciji veže s tufom (pucolanom);

— boljša in lažja obdelava betona;

— nižja hidratacijska toplota pri vezanju;

— večja elastičnost betona;

— večja gostota betona;

— vezanje tega cementa je nekoliko počasnejše od portland cementa, vendar po daljšem času dohiti portland cement v trdnostih in garantirano marko 250 redno presega vsaj za 20%;

— priprava betona je popolnoma normalna kot pri čistem portland cementu in služi za vse betonske konstrukcije, tudi železobetonske kjer ni izrecno predpisan cement PC 350 in 450.

Portland cement PC 350

Ta cement je proizveden iz čistega portland cementnega klinkerja, ki je zmlet s sadro in služi za zahtevnejša dela, kjer se potrebuje višja marka betona. To marko se doseže z relativno grobim mletjem portland klinkerja in se tako doseže nizko specifično površino in je zato pri tem cementu zelo nizko krčenje, kar je predvsem ugodno pri zahtevnih cestogradnjah ali gradnjah pist aerodromov za avione z velikim hitrostmi in pritiski.

Portland cement PC 450

Tudi ta asortiman cementa se pripravlja z mletjem čistega portland cementnega klinkerja s surovo sadro.

Zaradi visokih začetnih trdnosti, ki so po treh dneh najmanj 35 kg/cm² za upogib in 200 kg/cm² za tlak, se ta cement uporablja predvsem za konstrukcije za prednapeti beton. Elementi iz prednapetega betona se uporabljajo vse več in več pri vseh zahtevnejših gradnjah kot so mostovi in drugi nosilci.

Nova rotacijska peč v Cementarni Trbovlje

Montažno-tehnično podjetje »Toplovod
Elektrosignal«
Ljubljana

Montira:

Kotlovnice, centralna gretja vseh vrst, naprave za mrzlo in toplo vodo, plinske instalacije, ventilacijske in klimatizacijske naprave in industrijska postrojenja.

Instalira:

električne naprave visoke in nizke napetosti ter šibkega toka za industrijske, upravne in stanovanjske zgradbe ter bolnice.

Projektira:

vsa zgoraj navedena dela.

Proizvaja:

temperaturne regulatorje, lovilce nesnage, obtočne črpalke, mešalne ventile, vodostojne regulatorje, tlačna in plovna stikala, protistrujne aparate, bojlerje, tlačne kotle, toplotne naprave; elektroopremo, svetlobno klicne naprave, televizijske antene in opremo, razdelilne omare in komandne pulte.

Novost:

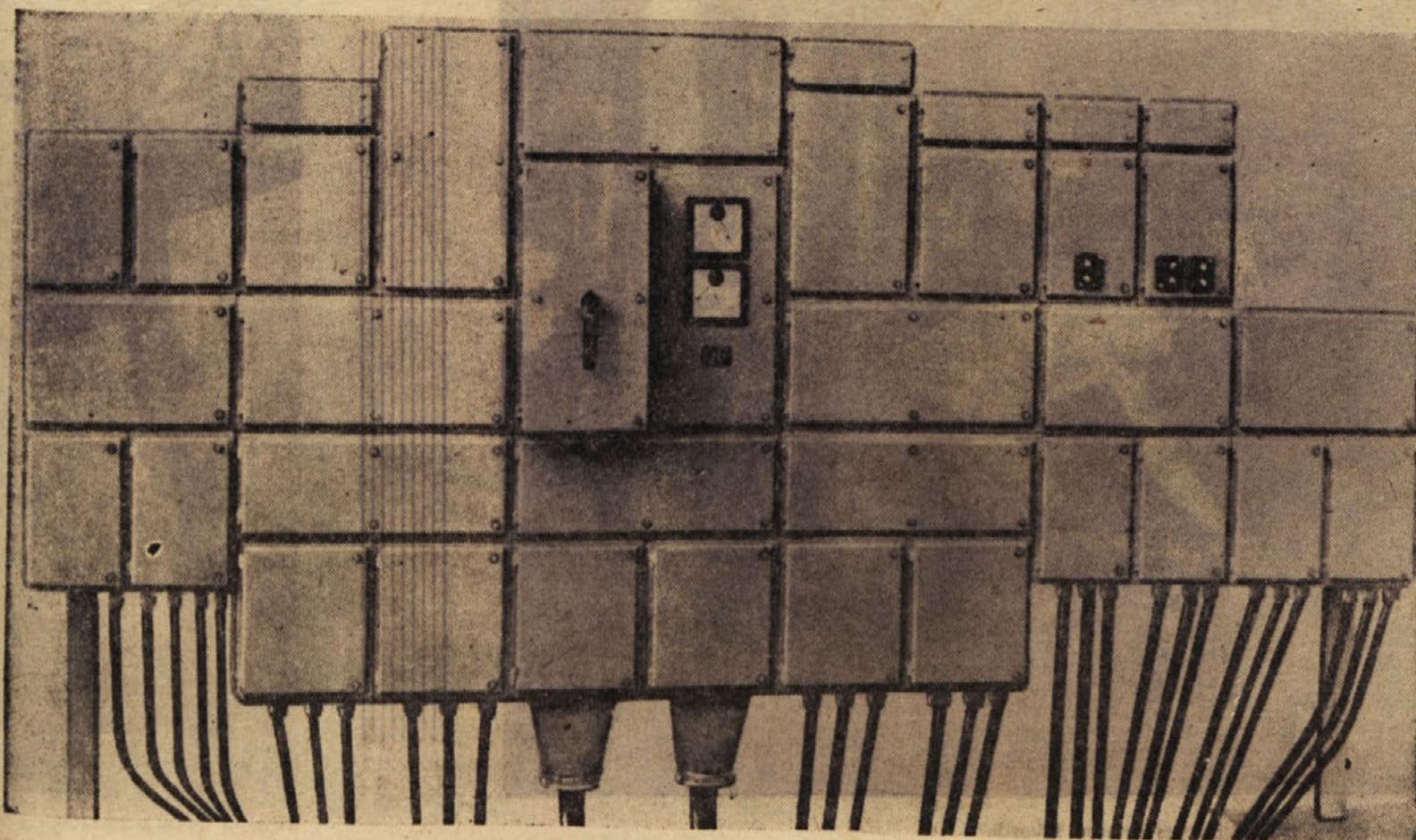
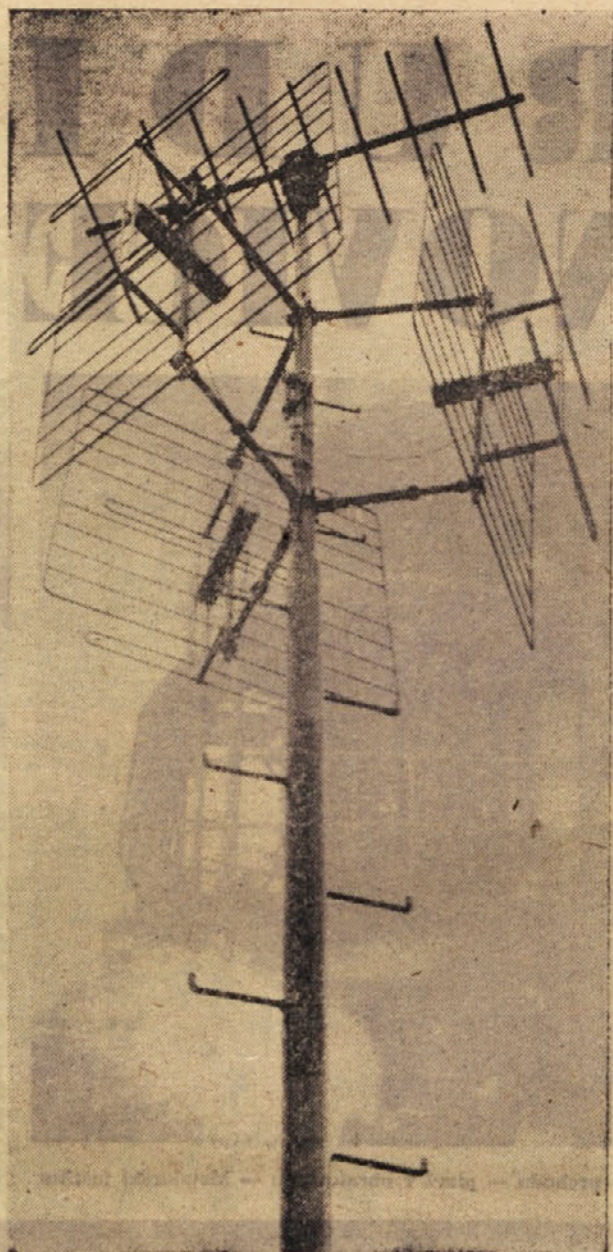
mavčne plošče za strope — za ventilacijo — dekoracijo.

Odlivamo:

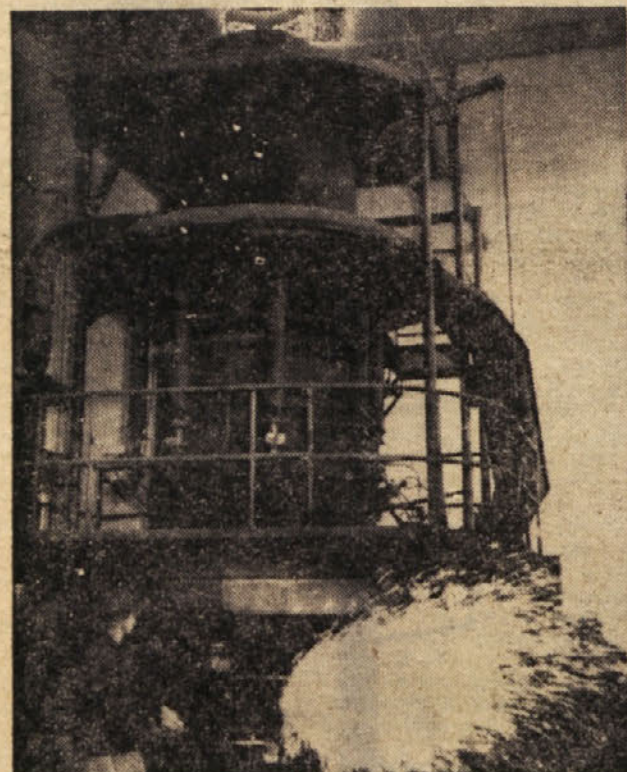
v lastni livarni visokokvalitetne odlitke sive litine.

»TOPLOVOD-ELEKTROSIGNAL«
LJUBLJANA — Crtomirova 6

H. c. 36-110, 36-911, 32-401, 32-404

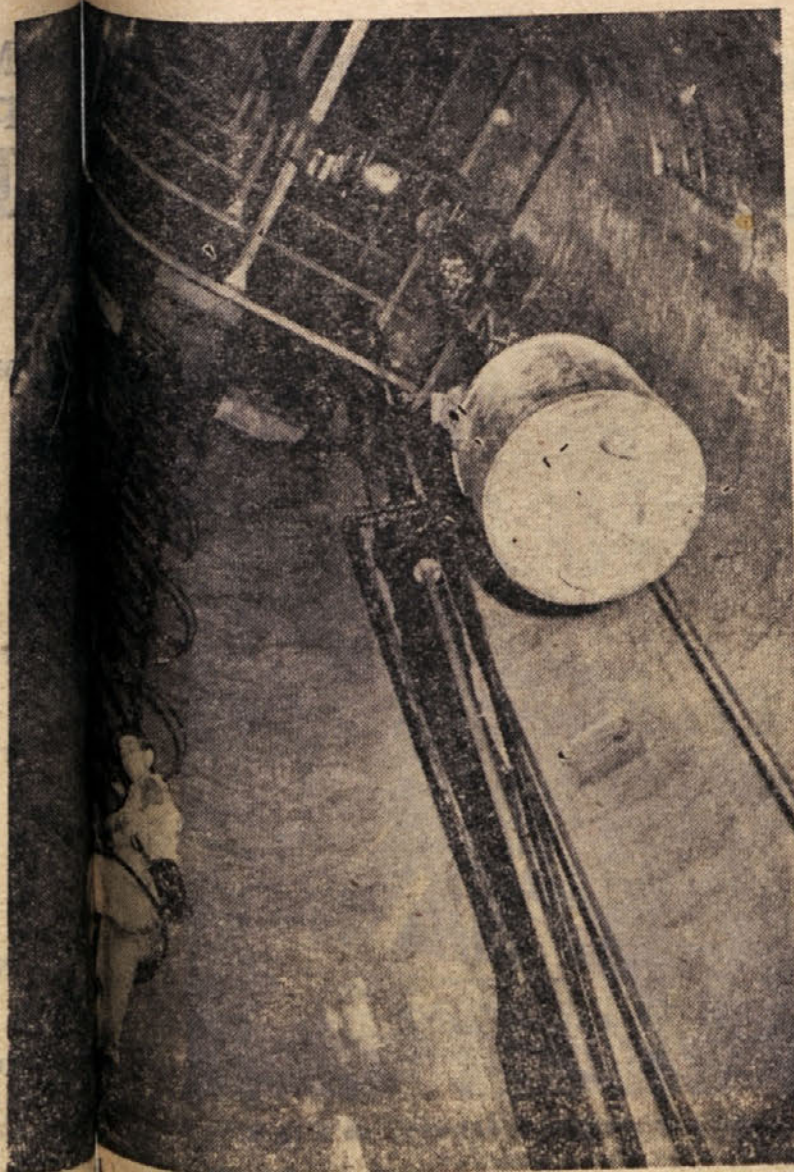

RUDISOVE NOVICE V SLIKAH

Po preobodu — plavž v obratovanju — Metalurški inštitut »TEVE — VARNOST« iz Zagorja je doslej že večkrat razstavljal svoje izdelke

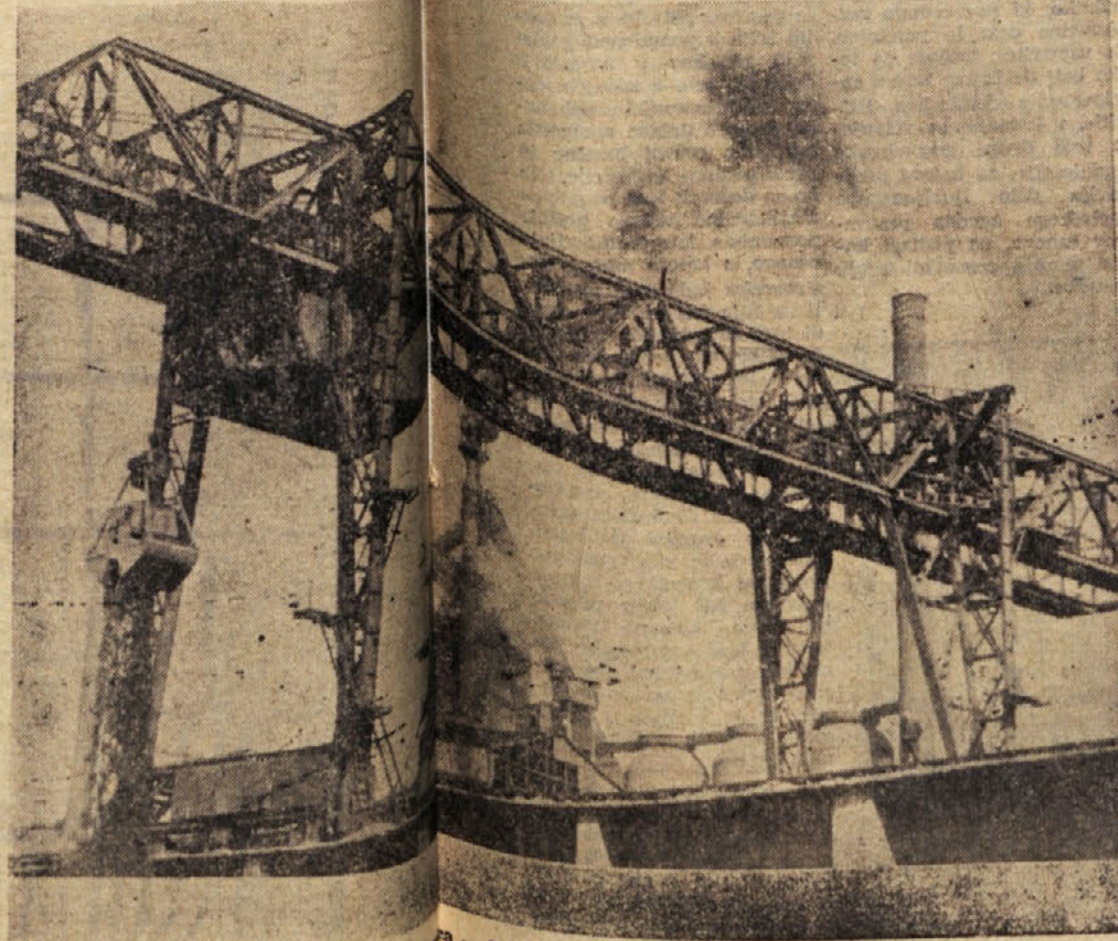
Pri delu

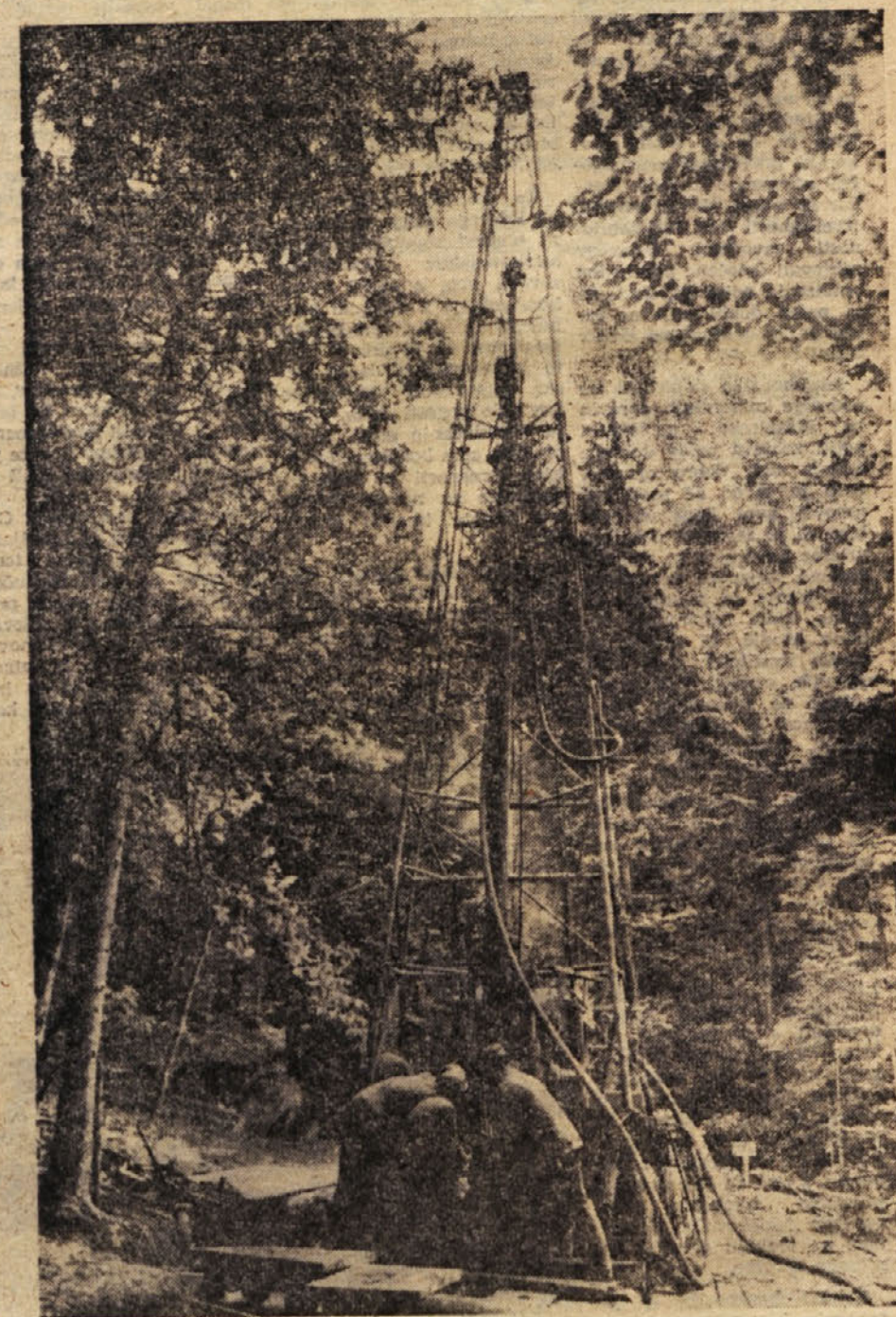
Separacija za črn premog kombinata Kosovo v izgradnji, z zmogljivostjo 600 t/h v I. in II. fazi — delo Strojne tovarne Trbovlje

Jamske stojke, izdelek Strojne tovarne Trbovlje

Portalni žerjav z grabilem v železarni — izdelek »Metalnec Maribor

Eden od vrtnalnih strojev, ki jih uporablja Geološki zavod iz Ljubljane

Geološki zavod iz Ljubljane v tujini

Ze več let je Geološki zavod iz Ljubljane pripravljati ljudi in opremo za dela v tujini. V ta namen je sodeloval z »Geoistraživanji«, in to na način, da jim je poslal ljudi in opremo. Razumljivo je, da so takšni prvi koraki pravzaprav onemogočili afirmacijo zavoda, vendar so pogoji del in stopnja izvežbanosti ter usposobljenosti zavodovih delavcev zahtevali določene predhodne analize in poskuse, da bi na ta način dobili osnovne izkušnje za samostojna dela v tujini.

Raziskovalna dejavnost na področju mineralnih surovin na inženirsko - geološkem polju zahteva poleg dobrega znanja tudi dobro opremo. Zato je zavod že pred leti osnoval svoj konstrukcijski biro, ki je zasnoval nekatere vrtnalne garniture in njihovo opremo. Rezultati večletnega dela biroja so pokazali, da lahko doma izdelujemo vrtnalne orodje, ki spada po svojih kvalitetah vsaj med najboljše orodja, katera se javljajo na svetovnem trgu, in ki nosi še nekatere značilnosti, karakteristične za terenske pogoje dela.

Seveda se delo konstrukcijskega biroja ni ustavilo pri izdelavi prvih tipov vrtnalnih garnitur, temveč se iz leta v leto širi obseg konstrukcije tako, da lahko računamo, da bomo v par letih izdelovali vse vrste vrtnalnih garnitur do globine 1.200 metrov. V kooperaciji z različnimi strojnimi gospodarskimi organizacijami pa bomo lahko opremili vrtnalne garniture z vso potrebno opremo. Vse te priprave so ferjale znatna sredstva, ki jih je zavod dobil le s svojim delom in določenim naporom, s tem da je s svojimi prihranki financiral vso osnovno raziskovalno dejavnost na razvoju garnitur in njihove opreme.

Takšna koncepcija se je pokazala kot zelo pravilna, saj je zavod v okviru združe-

nja »RUDIS« samostojno prevzel že nekatere raziskovalne naloge v nerazvitih državah. Prva med njimi je zahtevala pravzaprav samo tehnično uslugo z vrtanjem, ker so geološka dela opravili strokovnjaki zavoda za raziskavo nuklearnih surovin.

To delovišče leži nedaleč od Rdečega morja v Združenih arabskih republikah. Sedem strokovnjakov Geološkega zavoda vrta s stroji lastne konstrukcije z zračnim ispihovanjem, kar predstavlja posebnost za to državo. Zato je razumljivo, da so obiski egiptovskih strokovnjakov zelo pogosti in da vzbujajo občudovanje stroj, ki se premika sam kot gosencičar in kjer transporti in montaža garniture na novem delovišču trajata izredno kratek čas.

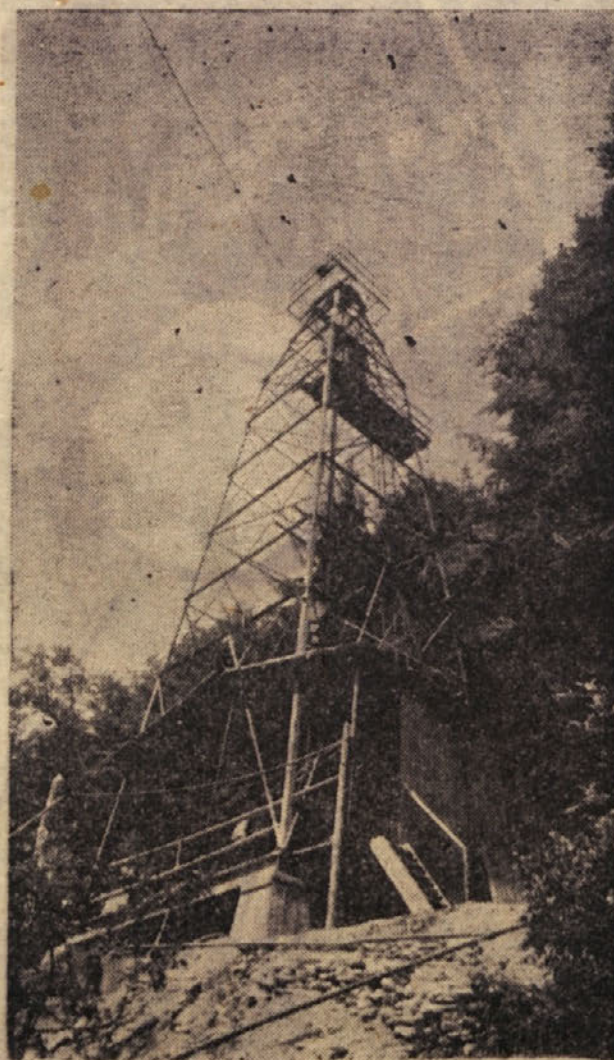
Tudi v daljni Etiopiji raziskujejo zavodovi sodelavci ležišča železa, vendar so ta dela šele v prvi fazi, lahko pa sodimo, da se bodo dela močno razširila in da bo zavod s svojo dejavnostjo po-

magal pospešiti razvoj rudarstva v tej državi.

V zadnjem času so zavodovi strokovnjaki v okviru združenja »RUDIS« proučevali tudi problem surovinske baze v Alžiriji. Pri tem se je pokazalo, da so bili predlogi o razvoju rudarstva Alžirije taki, da zagotavljajo najboljšo rešitev med vsemi predloganimi, in da se zato že nekaj časa mudí tam naša delegacija, ki bo skušala v konkretnih dogovorih skleniti ustrezne pogodbe.

Zraven te dejavnosti ne smemo pozabiti na možnost prodaje vrtnalnih garnitur, od katerih so nekatere že prodane v Etiopiji preliminarni pogovori o odkupu licence pa so med predstavniki ZAR in našo državo.

Značilnost sodelovanja Geološkega zavoda iz Ljubljane s tujino je pravzaprav v tem, da zavod ne nudi izključno tehnične usluge, ampak pristopa kompleksno k reševanju posameznih problemov v področja raziskovanja mineralnih surovin, vode in inženirsko - geoloških del, kar

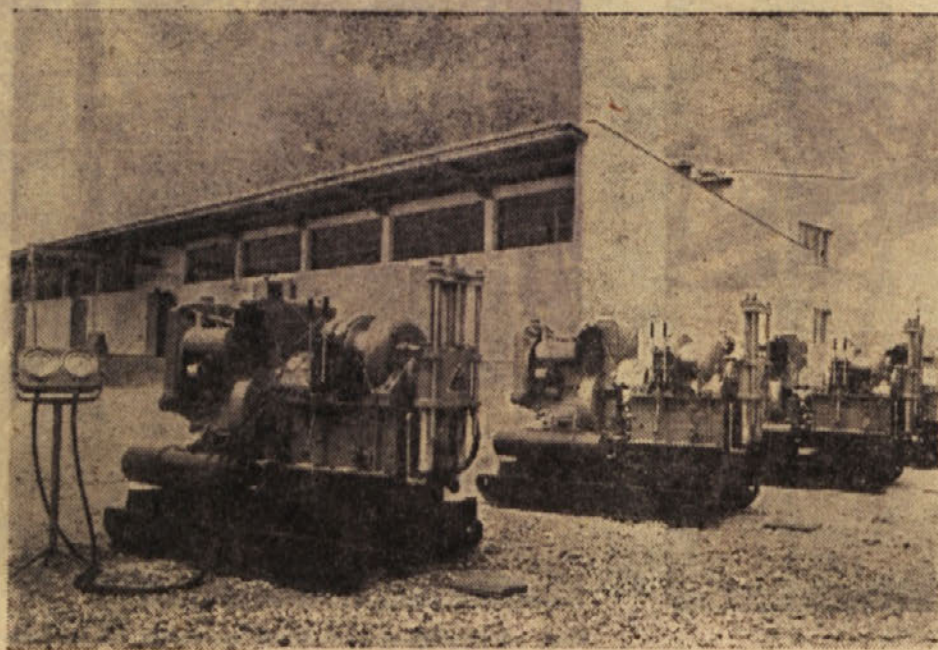

Vrtnalni stol garniture Geološkega zavoda iz Ljubljane

mu zagotavlja ustrezno prioritetu z ozirom na ostale ponudnike, ki prevzemajo raziskovalna dela le parcialno. Ta usmeritev prihaja še toliko bolj do izraza zaradi sodelovanja z združenjem »RUDIS«, v katerem so včlanjene tudi druge gospodarske organizacije, za katere predstavlja delo ljubljanskega Geološkega zavoda pravzaprav osnovo, na podlagi katere morejo zasnovati svoje ponudbe.

Razumljivo je pa, da Jugoslavija kot celota ni čutila posebne potrebe v preteklih letih s ponudbami geoloških raziskav v nerazvitih državah. Šele v zadnjem času, ko je stopnja raziskovalnosti domače države omogočila normalen razvoj bazične in predelovalne industrije, in ko so dozoreli tudi pogoji, so raziskovalne usluge postale pomembne, ker predstavljajo osnovo, s katero more jugoslovanska industrija prodirati na tuja tržišča. Prav zaradi tega so geološke raziskave še toliko bolj pomemben faktor našega izvoza, ker v bistvu usmerjajo zahteve dežel v razvoju na naše opremo in na naša projektiranja. Številni pregovori, ki se nanašajo na geološka raziskovanja, med Geološkim zavodom in drugimi državami, kažejo, da je bila usmeritev zavodove koncepcije razvoja pravilna, saj lahko nudimo ne samo tehnične usluge, temveč tudi vse stopnje geoloških raziskovanj in uporabo vseh vrst pomožnih metod, ki se kjerkoli v svetu sploh v takih raziskovanjih uporabljajo.

Dosedanji uspehi v odkrivanju slepih rudišč doma opravičujejo trditev, da se enaki rezultati lahko pričakujejo tudi v raziskovanju v ostalih državah. Na ta način bi Jugoslavija dobila tudi v geoloških raziskovanjih tisto mesto, ki ji gre.

Tovarna težke investicijske opreme

»Metalna« Maribor

»Metalna« Maribor je bila osnovana pred 43 leti in sodi danes med pomembne predstavnike jugoslovanske strojegradnje. Podjetje je v povojnih letih z udeležbo pri izgradnji številnih mostov, elektrarn, železarn ter rudniških, pristaniških in raznih industrijskih objektov, mnogo doprineslo jugoslovanskemu gospodarstvu. Dalo je na trg vrsto novih objektov, kot so gradbeni žerjavi, ladijski pokrovi in oprema za ladje, hladilne naprave, vrsto specialnih naprav za dviganje in transport, to je standardne pristaniške žerjave, raznovrstne transporterje za zunanji in notranji transport, žičnice vseh vrst in še vrsto drugih objektov.

Proizvodni program podjetja je precej obširen, saj vsebuje projektiranje, izdelavo in montažo industrijske opreme, mostov, jeklenih konstrukcij za visoke gradnje, dvigal in transportnih naprav, hidromehanske opreme, cevovodov, rezervoarjev in cistern, industrijskih hladilnih naprav, ladijskih pokrovov in opreme ter strojev za zaščito rastlin.

Letošnji plan predvideva znatno povečanje proizvodnje. Tako je predvideno, da bo podjetje letos izdelalo nad 17 tisoč ton razne opreme. Po strukturi se letošnja proizvodnja ne bo mnogo razlikovala od lanske, saj bo podjetje tudi letos izdelalo največ konstrukcij za visoke gradnje, takoj za njimi pa so po količini dvigala in transportne naprave, raznovrstne pločevinaste konstrukcije, ladijski pokrovi in oprema, hidromehanska oprema in cevovodi. Poleg tega pa bo izdelanih tudi več sto ton hladilnih naprav, vijakov, nega blaga, poljedelskih strojev, ekspaniranega metala, ulitkov in drugega.

Hkrati s povečanjem proizvodnje pa podjetje iz leta v leto širi tudi svoje proizvodne objekte. Z novogradnjami in razširitvami dosevanih tovarniških prostorov je podjetje lani dobilo okrog 5000 m² pokritih in sodobno opremljenih proizvodnih prostorov. Posebno pozornost posveča podjetje organizaciji tehnične kontrole, ki z modernimi aparati za raziskavo materiala med proizvodnjo in pred odpremo kontrolira vsak izdelek. Svoje zmogljivosti je podjetje znatno povečalo tudi z ustanovitvijo novega obrata na Dolenjskem, kjer izdelujejo predvsem konstrukcije za visoke gradnje in druge enostavnejše objekte. Tako bodo stroji in druga sredstva

za obdelavo v matičnem podjetju, ki so namenjena za težja in komplicirana dela v bodoče racionalneje uporabljena, kar bo znatno doprineslo k boljšemu gospodarjenju in omogočilo večje proizvodne uspehe. Med pomembne novosti v podjetju štejemo tudi industrijsko-investicijski biro, ki prevzema projektiranje, izdelavo in montažo kompleksnih industrijskih objektov.

LANI: ZA 1.822.500 DOLARJEV IZVOZA

Največji uspeh pri izvozu je doseglo podjetje lani, ko je četrtno svoje letne proizvodnje izvozilo v dežele Evrope, Azije in Afrike. Med izvoznimi objekti velja omeniti zlasti ogromni žerjav, ki ga je podjetje izdelalo za ladjedelnico GDYNIA na Poljskem. Ta žerjav, katerega nosilnost je 500 ton, ni samo največji, kar jih je podjetje doslej izdelalo, ampak je hkrati tudi največja tovrstna naprava v Evropi. Med pomembne dobave sodi tudi 23 zapornic za jez Matatila v Indiji. V Indijo je podjetje dobavilo tudi transportne naprave in drugo opremo za koksarno Durgapur in 75 tonsko dvigalo za Hirakud Dam.

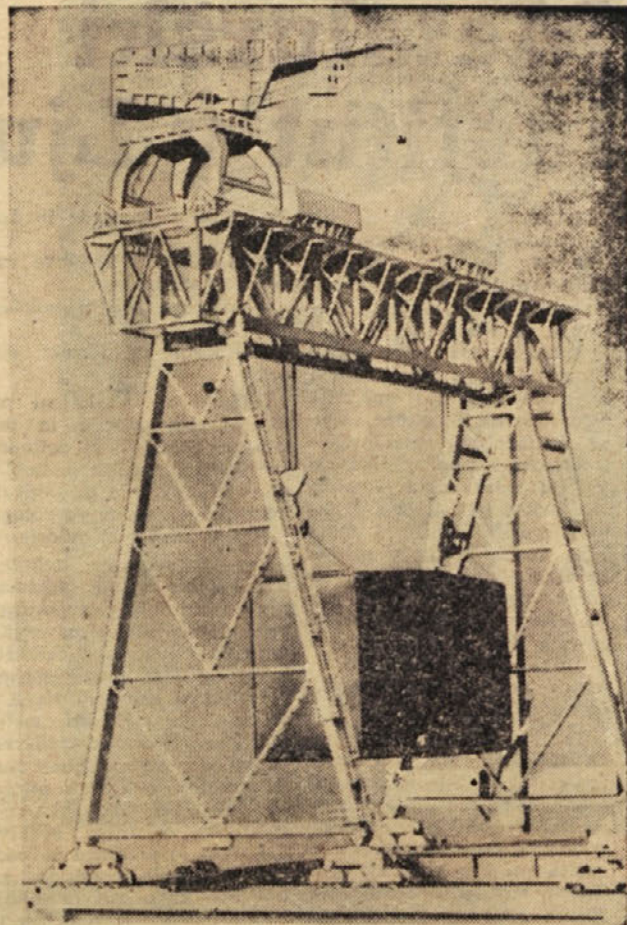
Iz leta v leto je vse večji tudi izvoz v afriške države. Za hidroelektrarno Tis Abal v Etiopiji je bila izdelana hidromehanska oprema in 780 metrov dolg cevovod. Raznovrstne konstrukcije za visoke gradnje je podjetje dobavilo cementarni v Adis Abebi. Za Gvinejo, Togo in Sirijo

pa je podjetje izdelalo 3 cevovode, medtem ko je za sistem za namakanje na Ceylonu dobavilo večje število zapornic. Razen v države Afrike in Azije pa je podjetje lani izvažalo tudi v Zahodno Evropo in Avstrijo, Vzhodno Nemčijo in Poljsko.

Značilno je, da podjetje vse bolj izvažajo objekte, za katere je potrebna višja stopnja obdelave. Asortiman izvoznih objektov se spreminja zlasti zato, ker tudi že države s povprečno nizkim industrijskim potencialom razpolagajo z domačo industrijo, ki je vedno bolj sposobna zadovoljevati potrebe domačega tržišča. Prav v teh državah se zato zanimajo zlasti za tiste proizvode, ki jih doma še ne morejo izdelovati.

Podjetje »Metalna« Maribor sodeluje tako v tujini, kakor tudi doma z domačimi in tujimi podjetji. Pred kratkim pa se je pojavil še nov način sodelovanja s tujimi podjetji, za katera podjetje obdeluje pogojno uvoženi material, ki ga potem izvažajo naročniku; s tem se podjetje vključuje v mednarodno delitev dela.

Za potrebe rudarstva izdeluje podjetje po licenci firme »Eickhoff« raznovrstne transporterje, predvsem dvovertične grabljaste transporterje tipa EB 440, EB 515 in EB 620, transporterje z jeklenimi trakovi T 800 in T 100 in transporterje z gumijastimi trakovi. Razen transporterjev, ki so namenjeni pred-

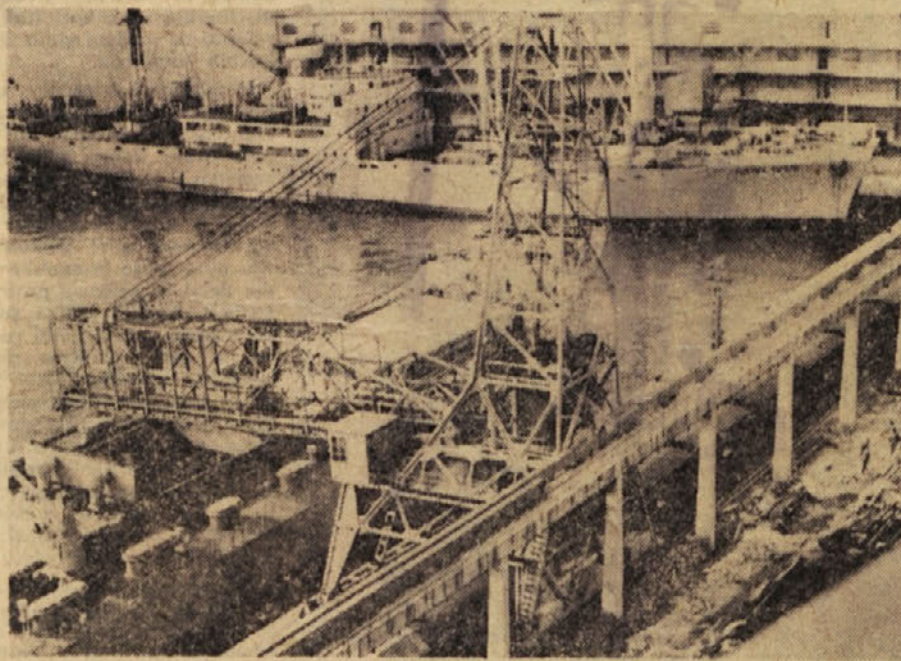

Največji ladjedelniški žerjav v Evropi je izdelala »Metalna« Maribor za ladjedelnico Gdynia na Poljskem. Fotografija prikazuje maketo žerjava

terjev, ki so namenjeni predvsem za potrebe rudarstva, pa izdeluje podjetje transporterje za viseči in talni transport za tovarne s serijsko proizvodnjo in viseče železnice. Podjetje ima dolgoletne izkušnje tudi v izgradnji vseh vrst dvigal, prekladalnih mostov in drugih transportnih naprav, saj je daleč izdelalo nad 800 tovrstnih objektov. Med njimi so pravi velikani. Naj omenimo samo dva. — Žerjav, ki ga je podjetje izdelalo

za ladjedelnico na Poljskem, sodi ne samo med največje (visok je nad 60 m, težak pa okrog 1300 ton), marveč tudi med zelo precizne naprave te vrste. Ta značilnost je zlasti pomembna, saj je žerjav namenjen za montažo ladijskih sekcij, ki jih je treba prenesti in postaviti natanko tja, kjer bo treba iz sekcij sestaviti tudi največje prekoceanske ladje. Prav tako pomemben in svojevrsten objekt so prekladalni mostovi in oprema za žitni silos na Reki. Opremo tega silosa štejemo med najsodobnejše tovrstne naprave v Sredozemlju. Kapaciteta prekladalnih mostov je 400 t/h. Zadnja leta pa se je podjetje uveljavilo tudi kot graditelj turističnih žičnic (Pohorska vzpenjača, Tetovo, Popova Šapka, Kopaonik, Sljeme itd.), ki so zlasti pomembne v času naglega razvoja turizma pri nas.

Ker obsega proizvodnja objektov težke investicijske opreme večji del proizvodnega programa podjetja, je ciklus proizvodnje v mnogih primerih dolgotrajen, tako da so zlasti izvozni uspehi v posameznih letih različni. Tako bo letošnji odstotek proizvodnje, ki je namenjena za izvoz, nekaj manjši kot lanski, medtem ko bo prihodnje leto znatno večji; za izvoz v prihodnjih letih ima podjetje že sedaj zaključene pogodbe v vrednosti 2 milijona 450.000 dolarjev. V letu 1963 bo podjetje direktno izvozilo za milijon dolarjev objektov.

Prekladalni most silosa za žitarice na Reki, najsodobnejša tovrstna naprava v Sredozemlju. Prekladalni mostovi in oprema so izdelek »Metalne« Maribor

Metalurški inštitut v Ljubljani

Metalurški inštitut je bil ustanovljen po osvoboditvi leta 1947, kot eden od prvih raziskovalnih ustanov z namenom, da izvršuje preprosta raziskovanja s področja proizvodnje in rabe železa, jekla, težkih in lahkih kovin ter nekovin. Hkrati naj daje praktične in teoretične osnove študentom metalurgije ljubljanske montanistike, ki je bila tedaj edina metalurška šola v naši državi. Z delom je pričel inštitut 1. maja 1950. Tedaj je bil v sklopu montanistike v Ljubljani, pozneje neposredno pod pristojnostjo Izvršnega sveta, od leta 1958 pa je prepuščen Zdrženju jugoslovanskih železarn kot posebna raziskovalna ustanova.

Ce je danes ustanovitelj Metalurškega inštituta Zdrženje jugoslovanskih železarn s tem ni rečeno, da je njegovo delo osredotočeno le na probleme črne metalurgije. Z raziskovanji s področja predelave rud, izkoriščanja domačih goriv za proizvodnjo surovega železa, jekel in njihove predelave je zasedena komaj polovica inštitutovih raziskovalnih kapacitet. Ostala raziskovanja so posvečena zlasti problemom naše predelovalne in kovinske industrije, metalurgije kovin, proizvodnji nekovin ter visokotemperaturnih in posebnih keramik.

Metalurški inštitut se ne omejuje le na raziskovanja, temveč gre do industrijske realizacije, kar se izraža v njegovi organizacijski razdelitvi, ki je naslednja:

Družbeno upravno vodstvo Metalurškega inštituta sestavljajo tile organi:

- svet Metalurškega inštituta, v katerem so predstavniki Zdrženja jugoslovanskih železarn, strokovnih sodelavcev inštituta, Izvršnega sveta SRS in fakultete;
- upravni odbor Metalurškega inštituta;
- strokovni kolegij, v katerem rešujejo raziskovalci inštituta strokovna vprašanja;
- direktor Metalurškega inštituta.

V nadaljnjem navajamo nekaj podatkov o splošni dejavnosti Metalurškega inštituta, ki označujejo tudi njegov pomen.

Notranja organizacija razdelitev Metalurškega inštituta je naslednja:

- administrativni oddelek z računovodstvom in finančnim odsekom,
- oddelek za načrt in izvrševanje raziskovalnega dela,
- splošni tehnični oddelek s konstrukcijskim birojem, gradbenim birojem in delavnicami,
- kemijski oddelek s kemijsko-analitskim in kemijsko-tehnološkim odsekom,
- oddelek za goriva,

- oddelek za rude in kovine,
- oddelek za železove rude in grodelj,
- metalurško tehnološki oddelek,
- splošni metalurški oddelek.

Oddelki so razdeljeni na odseke, laboratorije in delavnice. Poskusni in polindustrijski agregati so nameščeni v dvoranah in delavnicah inštituta ter so na razpolago raziskovalcem vseh oddelkov.

Razvoj svetovne tehnike terja stalno tesno sodelovanje proizvodnje z raziskovalnimi ustanovami. Kot organ Zdrženja jugoslovanskih železarn je Metalurški inštitut v Ljubljani zaposlen zlasti z reševanjem različnih metalurških problemov naših železarn. S permanentnimi raziskovalnimi nalogami opravlja delno kontrolo nekaterih izdelkov, ocenjuje njihovo kakovost in predlaga na podlagi doseženih rezultatov izboljšave kakovosti in tehnoloških postopkov. Sodeluje in pomaga pri reševanju proble-

mov ob uvajanju novih, kvalitetnejših proizvodov in izvršuje v svojih laboratorijih in na polindustrijskih napravah naloge, ki so v tesni zvezi s proizvodnjo črne metalurgije.

Poleg osnovnih nalog fundamentalno znanstvenega značaja, ob katerih vzgaja Metalurški inštitut svoj raziskovalni kader, in ustvarjanja teoretične osnove za aplikativne in rutinske preiskave, se venomer večja obseg raziskav, ki služijo neposredno napredku proizvodnje črne in barvaste metalurgije, rudnikov premogov in rud, tovarn proti ognju odpornega materiala, elektro in strojne industrije ter predelovalno-kovinske industrije.

V zadnjih letih se širi tudi obseg nalog za izdelavo idejnih, investicijskih in glavnih projektov za tehnološke postopke in izgradnje metalurških objektov v tu — in inozemstvu.

Strokovni kader Metalurškega inštituta sodeluje pri izvrševanju polindustrijskih

in industrijskih poskusov, ki jih vršijo obstoječa industrijska podjetja in podjetja v izgradnji na domačih in inozemskih poskusnih in industrijskih agregatih.

Dejavnost inštituta je dinamično povezana z razvojem in potrebami naše dejavnosti, uveljavlja se pa tudi v drugih panogah gospodarske dejavnosti, v kolikor ima v te namene strokovne in materialne pogoje. Osnovo dela pa predstavlja vsekakor razvoj sodobne znanosti, njena dognanja, dosežki raziskovanj znanstvenih in raziskovalnih inštitutov; k temu spada uvajanje novih postopkov in tehnologije v proizvodnji, širjenje surovinske baze na nove in kvalitetne proizvode pri istočasnem prehodu od klasičnih k modernim postopkom.

Strokovni kader Metalurškega inštituta je izšolan na domačih in inozemskih fakultetah, strokovnih šolah, znanstvenih inštitutih in industrijskih obratih. Med njegove stalne sodelavce spada znanstveno strokovni kader fakultete za naravoslovje in tehnologijo — oddelek za montanistiko in metalurgijo ljubljanske univerze, kakor tudi visoko kvalificirani kader naše metalurške in rudarske industrije. Tesna povezanost inštituta z industrijo se izraža zlasti v sodelovanju pri strokovnih predavanjih, prirejanju posvetovanj in simpozijev, ki so tudi mednarodnega značaja.

Pomemben je tudi prispevek sodelavcev inštituta v strokovnih publikacijah, v domači in inozemski strokovni literaturi, kakor tudi v referati na mednarodnih strokovnih kongresih.

Metalurški inštitut je s svojimi sodelavci razvijal nove tehnološke postopke, ki so patentirani doma in v inozemstvu. Veliko pozornost posveča zlasti proizvodnji koksa v kosih iz lignitov in rjavih premogov; pridobivanju pitne vode iz morske vode; delal je poskuse proizvodnje belega in sivega surovega železa z različnimi rudami in gorivi oziroma reducenti na polindustrijski napravi nizkojaškega plavža, čigar konstrukcija je patentiran prototip Metalurškega inštituta. Izkušnje in rezultati, doseženi na tem agregatu, so bili izmenjani z rezultati dela zahodnoevropskega komiteja za nizki plavž v Belgiji.

Oddelek za oplemenitenje in tehnologijo mineralnih surovin je razvil in patentiral prototip jugoslovanske flotacijske celice, ki je bila izdelana v sodelovanju z Rudni-

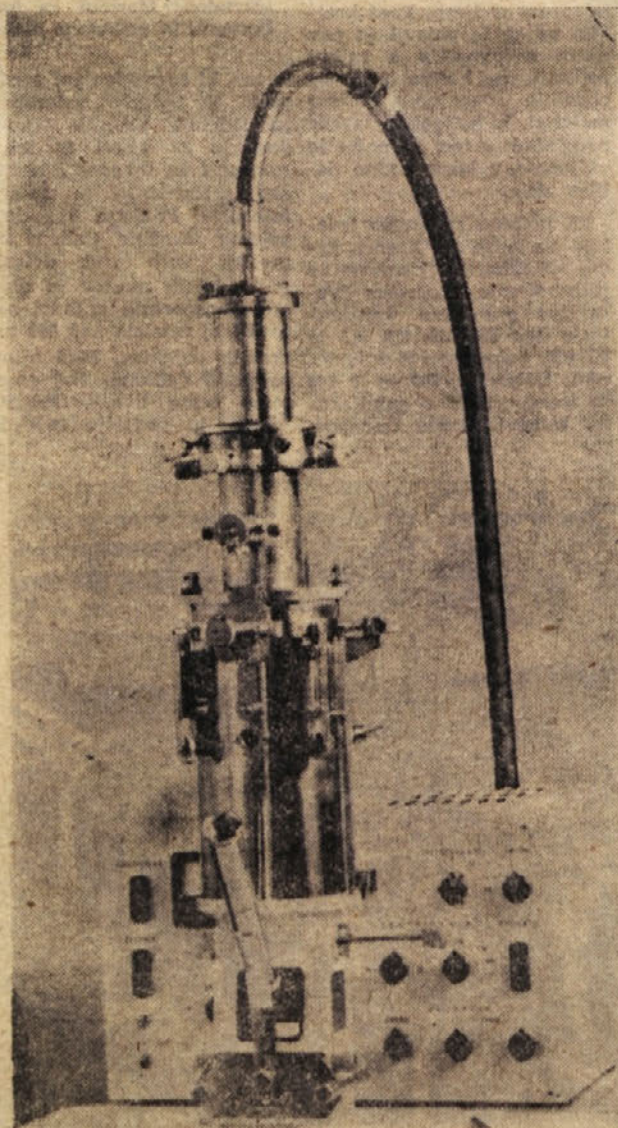
ca, kjer tudi že obratuje. Poizkusne celice obratujejo tudi že v inozemstvu, kamor so bile prodane, in kjer vlada zanje veliko zanimanje.

Metalurški inštitut je član združenja »RUDIS« v Trbovljah. Sodelovanje, ki ga lahko nudi temu združenju, je zelo obširno, obojestransko koristno, lahko pa služi zlasti razširjanju delokroga včlanjenih tovarn, ki izdelujejo konstrukcije in opremo za rudarske in metalurške obrate. Velike možnosti, ki se odpirajo naši industriji v afriških in azijskih deželah terjajo temeljite študije surovinskih baz in materialov. Glede na posebne razmere teh dežel, nerazvite industrije, različnih surovin in delov. pogojev se ni mogoče posluževati že uvedenih in klasičnih tehnoloških postopkov pri načrtovanju proizvodnih objektov. Stevilne zahteve po študiju, izdelavi idejnih in investicijskih programov ter po ponudbah za izgradnjo objektov, ki prihajajo iz teh dežel, terjajo predvsem poznavanje surovinske baze, tj. razpoložljivega materiala, ki ga je treba analizirati in tehnološko preiskati.

Prav za osnovne preiskave materiala in njegove porabnosti lahko nudi Metalurški inštitut svoje sodelovanje. V svojih laboratorijih za rude in kovine, goriva, kemijske analize in tehnologije, toplotne tehnike in mineralurgije, metalurške tehnologije in splošne metalurgije ter s svojim raziskovalnim kadrom, lahko inštitut merodajno izvršuje in rešuje naloge v zvezi s takšnimi projekti. Konstrukcijski biro inštituta je sposoben izdelati projekte za metalurške objekte.

Vsa navedena dejavnost inštituta je tudi njegov program za nadaljnje delo, ki se vedno tesneje povezuje z razvojnim programom naše industrije. Inicijativnost raziskovalnega kadra je v neposredno pomoč razvojnim oddelkom industrijskih podjetij ter tako posredno vpliva na pospeševanje proizvodnje in izboljšanje kvalitete izdelkov, ki postajajo tako konkurenčni na svetovnem tržišču.

Za uveljavljanje delovnih organizacij, včlanjenih v združenju »RUDIS«, za plasiranje svojih proizvodov na domačem in tujem tržišču, za razširjanje delokroga in asortimenta, izdelkov kakor tudi za njihovo konkurenčno sposobnost glede cene, kvalitete in sodobne tehnologije, so vse, kakor potrebna studiozna in raziskovalna dela, ki jih lahko nudi Metalurški inštitut v Ljubljani.

Elektronski mikroskop, izdelan pri nas, edini te vrste v Jugoslaviji

Rudarski institut Ljubljana

Naši rudarski strokovnjaki so že dolgo časa občutili vrzel, ki je obstajala pri nas v tem, ker nismo imeli ustanove za povezovanje in usmerjanje raziskovalne dejavnosti na področju rudarstva. Njihova prizadevanja v tej smeri, da bi se ta pomanjkljivost odpravila, sta končno izpolnila z medsebojnim dogovorom Svet fakultete za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani ter delavski svet Strojne tovarne v Trbovljah, in sicer s tem, da sta ustanovila RUDARSKI INSTITUT s sedežem v Ljubljani.

Ze imeni obeh ustanoviteljev kažeta na to, da sta imela namen v novem institutu združiti teorijo s prakso. To kaže tudi statut Rudarskega instituta, po katerem lahko postane njegov redni član ali zunanji sodelavec vsak inženir ali tehnik, pa tudi vsak drug izvedenec v rudarski in sorodni stroki, ki se sistematično ukvarja s pospeševanjem rudarske znanosti in tehnike.

To pa dokazuje tudi že njegov prvi raziskovalni program, ki obsega v glavnem naslednje:

- študij odkopnih metod, ustrežno mineralnim surovinam glede na rudarsko geološke in geomehanske razmere nahajališča;

- raziskave hidrogeoloških razmer v naših rudnikih; te so še posebno potrebne, saj je znano, da se rudarji v večini naših premogovnikov bore s podzemeljskimi rezervarji vode, tako v krovnihi kakor tudi v talnini slojev koristne substance;

- polindustrijski način oplemenitenja drobnih premogov, ki so šli doslej po večini na jalovišča ali pa v odpadne vode;

- študij bogatitve nizko-odstočnih rud železa, mangana, svinca, cinka in bakra;

- laboratorijske preiskave o mehanizmu mletja, z namenom, da se poveča koristni učinek raznih vrst mlinov;

- študij odporov pri členkastih verižnih in trakovnih transporterjih za določitev potrebne moči pogonskega stroja;

- primerjalno študijo za obstoječe tipe regulatorjev vožnje za izvažalne naprave na pogon z asinhronskim motorjem;

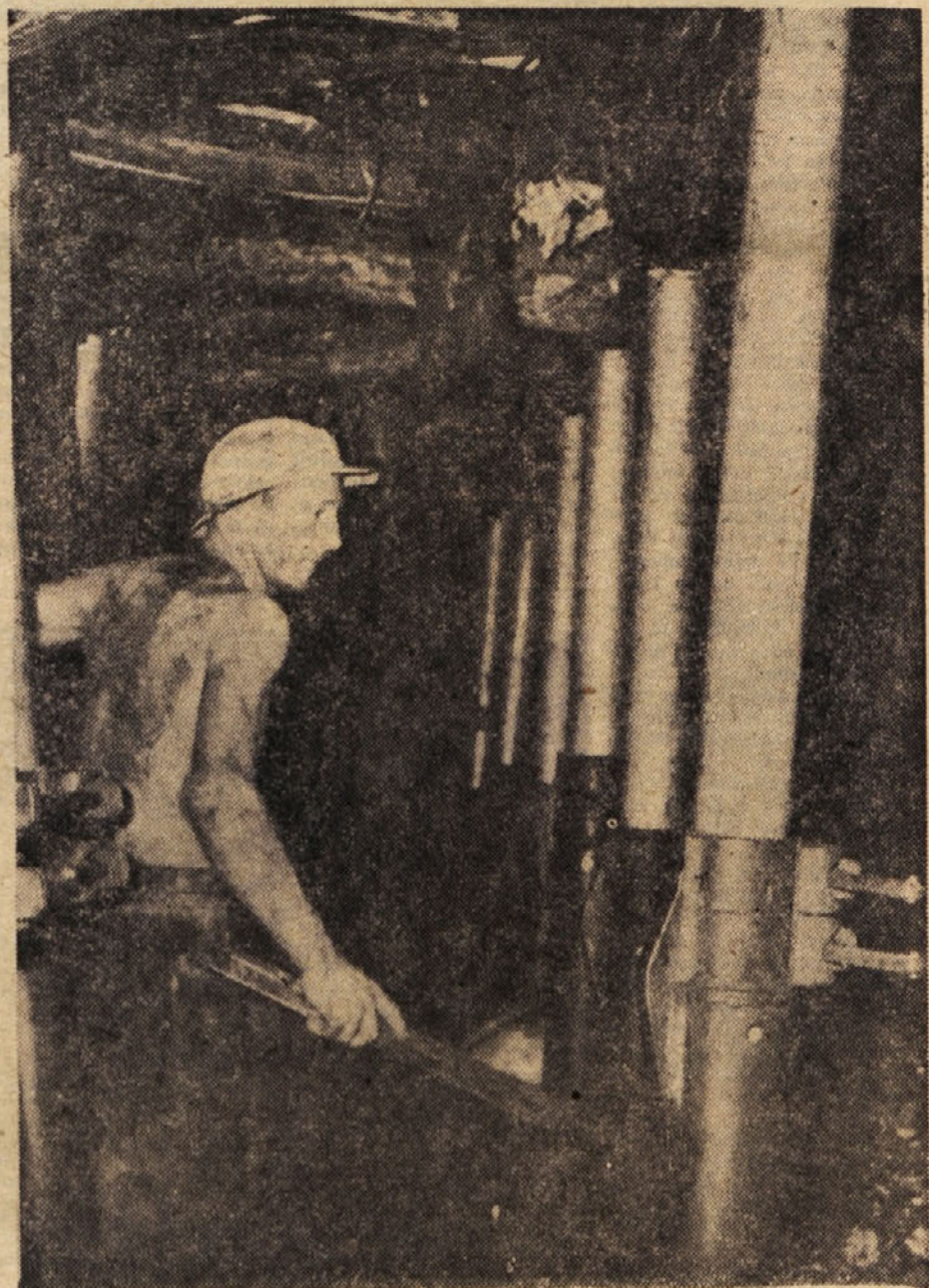
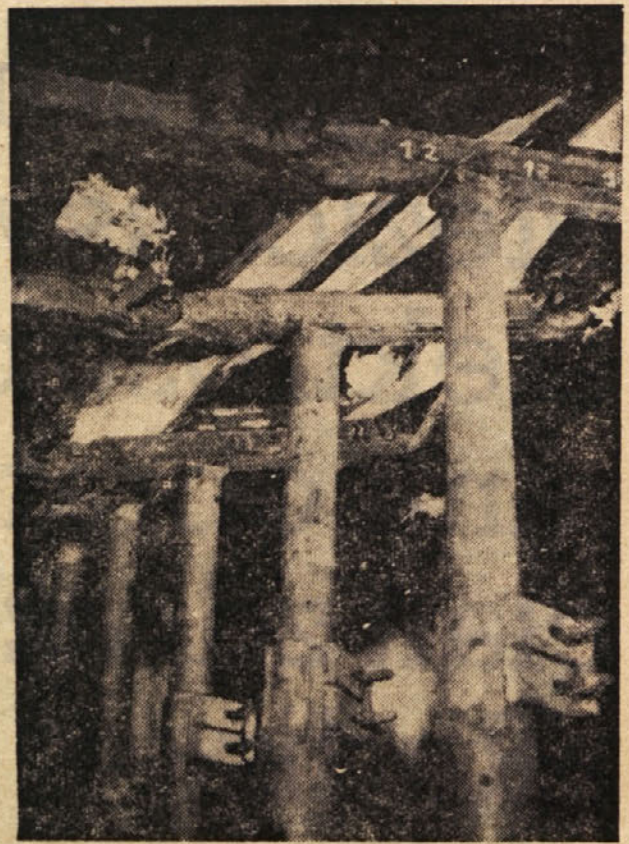
- raziskave o škodljivosti prahu v delovnem ozračju rudarskih in industrijskih prostorov s posebnim ozirom na pojave pneumokonioze, ki so zaradi naraščajoče mehanizacije vse bolj pogostni;

- fizikalno-kemične preiskave rud in drugih mineralnih surovin za ugotovitev ustreznih tehnoloških postopkov pri obogatitvi in predelavi ter izdelava tehnoloških shem s podatki o normativih in tehnični opremi;

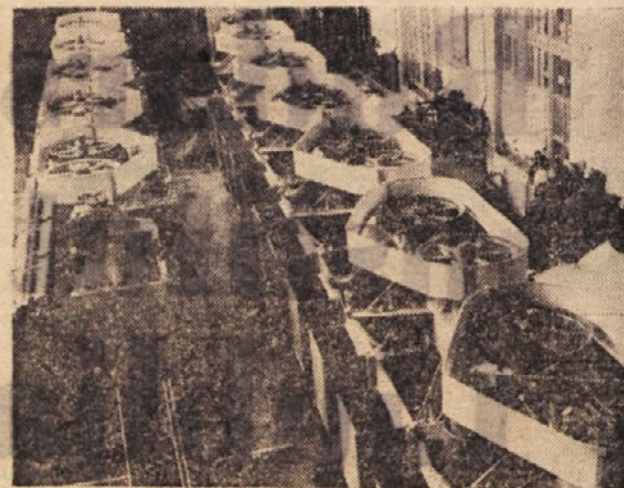
- izdelava projektov rudarskih objektov.

Naštete so le nekatere glavne dejavnosti Rudarskega instituta, ki pa v zadostni meri označujejo njegovo usmerjenost.

Za uresničitev programa Rudarski institut tesno sodeluje z rudarskimi in industrijskimi podjetji v Sloveniji in ostalih naših socialističnih republikah. V veliki meri pa pomaga k realizaciji raziskav Sklad Borisa Kidriča, ki delno financira raziskovalno delo ob finančni udeležbi gospodarskih organizacij, katerim so izsledki Rudarskega instituta iz Ljubljane namenjeni.

Vloga rudnika Mežica s svojimi elektrostrojnimi obrati kot član združenja »Rudis«

Rudniki svínca in topilnica Mežica — delavniška izdelava flotacijskih celic

V združenje »RUDIS« se je naše podjetje včlanilo decembra 1961 z lašno željo s tem, da bi plasirali specialno separacijsko in flotacijsko opremo na domačem in eventualno tudi na tujem trgu in izkoristili za rudnik že preraslo kapaciteto elektrostrojnih obratov, in drugič, na željo samega združenja »RUDIS«, da potom naših rudarskih in separacijsko-flotacijskih strokovnjakov dopolni vrzel rudarske dejavnosti združenja, ki je bila do tedaj usmerjena zgolj na premogarstvo, ter jo razširi tudi na metalne rudnike. Ker smo v republiki Sloveniji (razen Idrije) edini metalni rudnik z dolgoletnimi izkušnjami ja tradicionalno preteklostjo, naš pristop k združenju ni bil nepomemben.

Iz tega sledi, da bo lahko vloga rudnika Mežica zelo pomembna, če bodo za to dani pogoji, odnosno če se bo združenje doma in v tujini med inozemsko konkurenco toliko uveljavilo, da bodo investitorji iskali pri združenju strokovne usluge na področju pridobivanja svinčenih rud ter cinkovih rud, ter predelava istih v koncentrate in dalje v metale.

Na polju ožjega rudarstva lahko naši rudarji s svojimi teoretičnimi in praktičnimi izkušnjami uvedejo pri odpiranju novih rudnikov ekonomsko in strokovno pravilni način odkopavanja rudišč in tako dalje. Pri tem je znano, da mežiški rudarji dosegajo evropske učinke in da jih v gotovih primerih celo pressegajo.

Tudi naša geološka služba ima že dolgoletne izkušnje ter se vedno bolj upoštevajo strokovna mnenja naših strokovnjakov izven mežiškega rudnika.

Rudnik Mežica je tudi prvi v državi za pred. desetimi

leti moderniziral gravitacijsko separacijo za predelavo svinčeno-cinkove izkopenine z gradnjo težko-tekočinske separacije. Desetletno obratovanje težko-tekočinske separacije, ali TTS nazvano, je dalo izborne tehniške in ekonomske rezultate. Izkušnje, ki so jih pridobili pri tem naši strokovnjaki, so tako visoke, da jih uveljavljajo že v drugih podjetjih, kjer uvajajo TTS naprave.

Vsa svetovna podjetja, kot so npr. Denver, Humboldt in tako dalje, imajo v svojem sklopu ogromne laboratorije za separiranje in flotiranje rud. V Jugoslaviji ne obstoji še nobeno specializirano podjetje enake vrste ter tudi ni mogoče računati na gradnjo takih podjetij.

Rudnik Mežica ima s svojimi elektrostrojnimi obrati

polno možnost v mali obliki izvesti to, kar imajo ostale tovarne; svoj tehnološki laboratorij in vso separacijo s flotacijo lahko paralelno izkoristi pri usvajanja in napredku obstoječih in bodočih separacijskih in flotacijskih strojev, ki jih bodo izdelovali elektrostrojni obrati.

Rudnik je uvedel flotacijo okoli leta 1930 ter jo je s svojimi strokovnjaki redno izpopolnjeval. Izboljševal je naprave in preizkušal ter uvajal svoje tipe flotacijskih celic. V zadnjih letih je Metalurški inštitut v Ljubljani v sodelovanju z našimi flotacijskimi strokovnjaki izdelal in preizkusil novo flotacijsko celico »KAPI«, ki je v tu in inozemstvu patentno zaščitena. Rezultati te vrste celic so v svetovnem merilu prvenstveni. Zaradi tega smo v naši flotaciji uvedli ta tip celice že na polovici flotacije; rekonstrukcija ostale polovice flotacije pa je v zaključni fazi izgradnje. S flotacijo rudnika Mežica, rekonstruirano na tip »KAPI« se bo dokazala visoka rentabilnost

in vsestranska uporabljivost celic, ki je skonstruirana ne samo za flotiranje svínca in cinka, temveč tudi za baker, železo ter ostale metale in nemetale.

Z novimi »KAPI« celicami se bo v Mežici tudi dokazalo, da je bila neupravičena bojazen projektanta bodoče flotacije Kišnica, da bi uvedel novi tip flotacijskih celic, za katere se resno zanima inozemstvo, a doma se za to ne pokaže prav noben interes, pa čeprav garanciramo enake o'nosno se boljše izpolne kot velike inozemske tovarne.

PROIZVODNI PROGRAMI ELEKTROSTROJNIH OBRATOV RUDNIKA MEŽICA

Proizvodni program elektrostrojnih obratov se nanaša v glavnem na izdelavo specialne separacijske in flotacijske opreme za metale in nemetale z elektroopremo in montažo kot so npr.: bodočim investitorjem pokazati doma zgrajene separacije in flotacije, potem re bomo nikoli prodali na inozemski trg. V tem primeru bi bila naša prizadevanja, čim več izvoziti, brezuspelna.

ločilni stroji, klasifikatorji, agitatorji ali mešalniki, visoko produktivne flotacijske celice »Univerzal KAPI«, dozatorji za suhe in tekoče reagente, vzorčevalci za suhe in tekoče vzorce, naprave za laboratorijsko testiranje, električne razdelilne in stikalne naprave ter ostale signalne, krmilne in varnostne naprave za flotacije.

Nadalje izdelujemo sedaj prototip stroja za čiščenje livarskega peska. Ker spadajo ti stroji v grupo separacijskih strojev, skušamo osvojiti njih serijsko proizvodnjo.

Poraja se vprašanje, zakaj smo si zastavili ta program. Odgovor je enostaven — svetovna podjetja imajo svoje velike laboratorije, pri nas pa se lahko praktične izkušnje in izpopolnitve iz naše separacije in flotacije uveljavijo pri izdelavi tovrstnih strojev. In še en moment je, na katerega ne smemo pozabiti, da za dobavljeno opremo garanciramo po kvaliteti in kapaciteti, saj nam je možno v našem tehnološkem laboratoriju, a tudi v samem glavnem pogonu predhodno preizkusiti nekaj vagonov izkopenine, kako se jo da praktično najbolje separirati odnosno flotirati.

Opravljamo pa tudi poizkusno obratovanje flotacij, zgrajenih in montiranih po naših strokovnjakih, ter izvežbamo strokovni kader za normalno vodenje teh flotacij.

PERSPEKTIVA V ZDRUŽENJU

Na dosedaj obrazloženo in z vidika našega proizvodnega programa mislimo, da je dana velika možnost razvoja naše proizvodnje separacijskih in flotacijskih strojev ter naprav, vendar je prvenstveno važno, da združenje »RUDIS« še enkrat za vselej doseže pri Sekretariatu za zunanjo trgovino, da se prepove uvoz separacijskih in flotacijskih strojev, ki po kvaliteti in garantiranih izpolnih ne zaostajajo za inozemskimi stroji. Kolikor se to ne doseže in bomo v Jugoslaviji še nadalje gradili flotacije s tujo opremo, in raven rekonstruirane flotacije v Mežici ne bomo mogli

Zerjav s separacijo

SGP Zasavje-Trbovlje

eden od 16 članov združenja »Rudis«

Z leti je preraslo Splošno gradbeno podjetje »Zasavje« Trbovlje v velik kolektiv, ki je lani dosegel okrog 800 milijonov din realizacije.

nje po Zasavju. Sicer doslej podjetje ni iskalo del izven Trbovelj, ker se je v Trbovljah dovolj gradilo, na drugi strani pa se je podjetje hotelo najprej kar najbolj or-

mičnih izdelkov in Steklar- ni v Hrastniku, gradnjo fil- trov in silosov v Cementar- ni, dela za Tapetništvo in pa dela pri gradnji industrijske hale za Elektrolivarsko in-

Novo bančno poslopje v Hrastniku, ki ga je gradilo SGP »Zasavje« Trbovlje

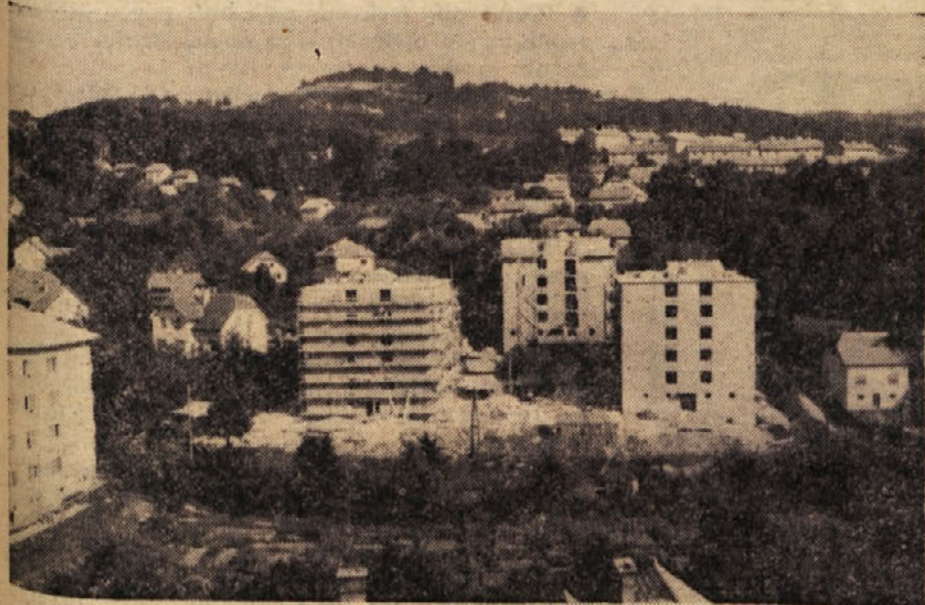
za »Elektro-Trbovlje«, Vele- blagovnico Trbovlje in po- in tako dalje. SGP »Zasav- slopje za Komunalni zavod je- pa je zgradilo tudi vrsto stanovanjskih blokov in stol- pičev.

Mimo tega je Splošno gradbeno podjetje »Zasavje« iz Trbovelj zgradilo več kul- turnih in prosvetnih domov, tako Dom Svobode Zasavje, Industrijsko rudarsko šolo Trbovlje, Industrijsko kovni- narsko šolo Trbovlje in osemletko »Tončke Čeč« v Trbovljah.

Opravilo pa je še rekon- strukcijo cest v Trbovljah in Hrastniku, reguliralo in po-

IN PERSPEKTIVE?

Naloga Splošnega gradbe- nega podjetja »Zasavje« iz Trbovelj je in bo, da se v okviru združenja »RUDIS« razvije v srednje industrij- sko gradbeno podjetje, da bo tako postalo enakovreden partner ostalim članom zdru- ženja in da bo lahko prevze- malo vsa dela, ki jih bo za- ključilo združenje »RUDIS«.

Novo naselje Kešetovo v Trbovljah, ki ga gradi SGP »Zasavje« Trbovlje

ZAKAJ K ZDRUŽENJU »RUDIS«?

Praksa v našem gospodar- stvu je pokazala, da je sode- lovanje podjetij navdse ko- ristno. To je bilo tudi vodilo kolektiva SGP »Zasavje« Tr- bovlje, ko se je odločil, da pristopi kot član k združenju »RUDIS«. S tem so se začele odpirati podjetju povsem drugačne perspektive, saj bo podjetje tako lahko sodelo- valo z deli v okviru komple- nega inženiringa.

Doslej SGP »Zasavje« v okviru združenja »RUDIS« še ni opravilo kakih večjih del. Z začetkom gradbenih del v Termoelektrarni Tr- bovlje - z gradnjo koridorja za transport premoga, z gradnjo Tovarne polprevod- nikov in z drugimi deli, ki jih prevzema »Rudis«, pa bo tudi SGP »Zasavje« začelo izvajati v okviru združenja večja dela.

SPOSOBNOST PODJETJA

Zadostno število potrebne delovne sile, dovolj osnov- nih sredstev in še drugi mo- menti omogočajo, da lahko izvaja SGP »Zasavje« vsa dela - visoke in nizke grad-

ganizacijsko utrditi in uspo- sobiti za delo, kar bodo s pridom uporabljali v prihod- nje, kjer koli bo pač potreb- no.

16 LET SGP »ZASAVJE«

Splošno gradbeno podjetje »Zasavje« deluje že šestnaj- sto leto. Začetne težave niso bile majhne, oprema je bila nezadostna, primanjkovalo je kadrov. Zlasti v zadnjih pe- tih letih pa je podjetje dose- glo precejšen napredek. Pod- jetje zdaj gradi lastne pro- store za skladišča in remon- tne delavnice, s čimer bodo lahko še izboljšali svojo de- javnost. Za zaposlene pa so zgradili tudi samostojni dom in obrat družbene prehrane.

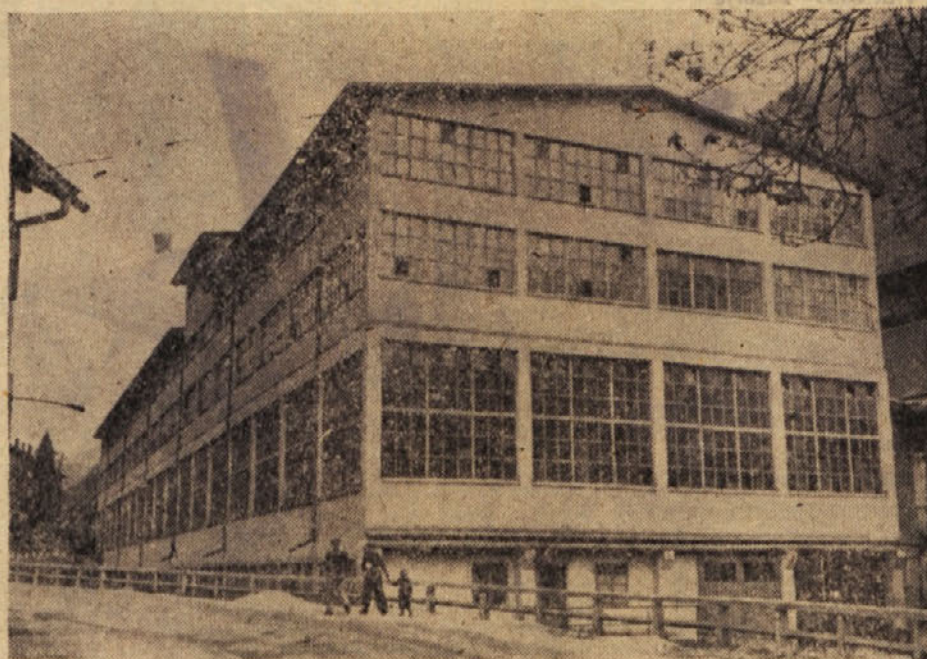
ZGRAJENO JE BILO PRECEJ OBJEKTOV

V zadnjih letih delovanja je Splošno gradbeno podjet- je Zasavje zgradilo vrsto in- dustrijskih objektov, stanov- anjskih blokov in drugih zgradb.

Med industrijskimj objekti velja omeniti: Tovarno zi- dakov z vsemi potrebnimi objekti pri Termoelektrarni Trbovlje, gradnjo električnih filtrov v Termoelektrarni Tr- bovlje, dela v Tovarni ke-

dustrijo Trbovlje, ki so v teku.

Podjetje je zgradilo pos- lopje za PIT in Banko v Hrastniku, obratne prostore

SGP »Zasavje« Trbovlje je opravilo gradbena dela tudi v Steklar- ni v Hrastniku

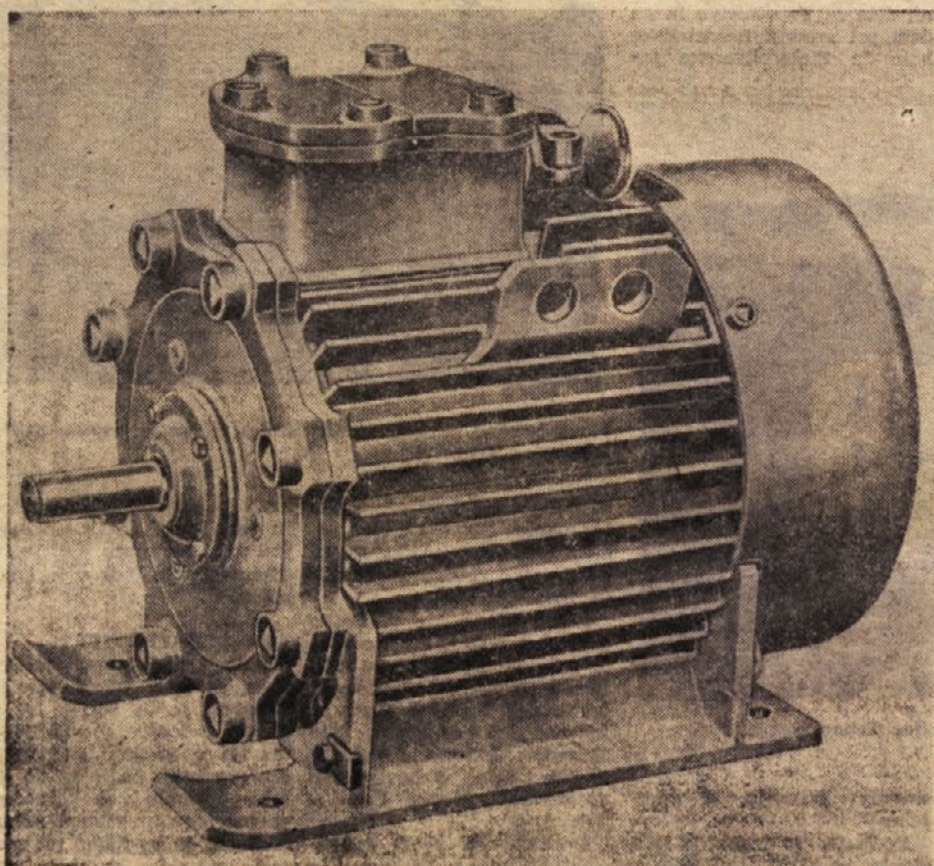

teve - varnost

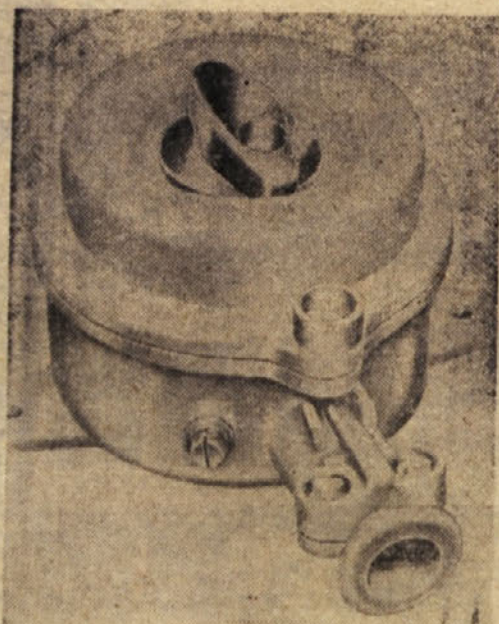
Tovarna eksplozijsko varnih elektronaprav

Zagorje ob Savi

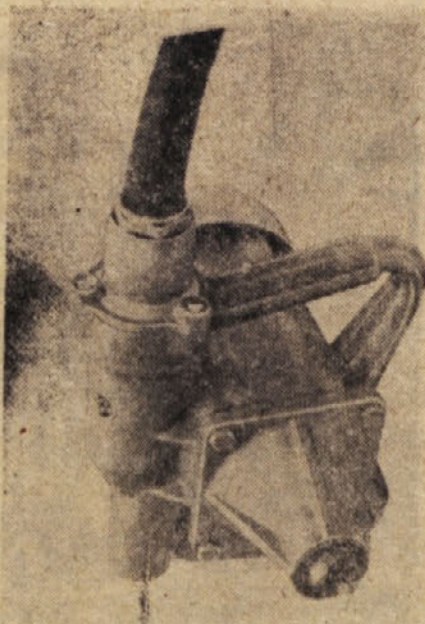
Telegram: »TEVE« Zagorje
Telefon: 81-104, 81-124, 81-144, 81-164

Elektromotor, uporabljen v ozračju, nevarnem za eksplozijo in ogenj, izdelek »TEVE—VARNOST« Zagorje

Nihalna tipkala,

Vrtalni stroj,

Informativni proizvodni program:

Elektromotorji

- Trifazni asinhronski stični, uporabljivi v ozračju, nevarnem za eksplozije in ogenj.
 - Trifazni asinhronski z drsnimi obroči, uporabljivi za žerjave in dvigala, z intermitencami 20, 40, 60 % ED, in za trajno delo.
 - Trifazni asinhronski z drsnimi obroči, z eno in dvema hitrostima, uporabljivi za osebna in tovarna dvigala.
- Prevzemamo izdelavo specialnih elektromotorjev, uporabljivih za pogon tekstilnih strojev in naprav, strojev za obdelavo lesa, za pogon raznih specialnih strojev itd. Te motorje izdelujemo po dokumentaciji in zahtevah kupcev, po dogovoru pa tudi na podlagi lastnih konstrukcij.

Specialni rotacijski električni stroji

- Pretvorniki frekvenc z ali brez pogonskih elektromotorjev, uporabljivi za pogon strojev oziroma ročnih orodij.
- Električni hidravlični tlačilci (ELDRO), uporabljivi za zavorne naprave.
- Cevni električni ventilatorji, uporabljivi v ozračju, nevarnem za eksplozije in ogenj.

Elektromagneti

- Elektromagneti za dviganje feromagnetnih bremen s kompletnimi napravami za električno napajanje, uporabljivi v železarnah in v kovinski industriji.
- Rotacijski elektromagneti za čiščenje nekovinskih rud od feromagnetnih primesi, uporabljivi pri separiranju premoga, nekovinskih rud in materiala.
- Elektromagnetne zavore lamelnega sistema, prirejene za vgraditev k elektro motorjem, uporabljive za zaviranje elektromotorja.

Stikalna oprema za nizko napetost

- Kontaktorji do 200 A, uporabljivi v ozračju, nevarnem za eksplozije in ogenj.
- Nihalna tipkala, uporabljiva v ozračju, nevarnem za eksplozije in ogenj.
- Paketna stikala do 200 A, za odklopljanje moči, uporabljiva v ladjedelništvu in v elektroindustriji.
- Aparati za javljanje zemeljskega stika, uporabljivi v ozračju, nevarnem za eksplozije in ogenj.

Visokonapetostni aparati in transformatorji

- Subi silikonski transformatorji do 315 KVA, uporabljivi v ozračju, nevarnem za eksplozije.
- Malooljna visokonapetostna močnostna stikala, uporabljiva v ozračju, nevarnem za eksplozije.

Razsvetljava

- Rudarske naglavne svetilke, uporabljive v ozračju, nevarnem za eksplozijo.
- Kompletna naprave za polnjenje in vzdrževanje rudarskih naglavnih svetilk.
- Fluorescenčne svetilke, uporabljive v ozračju, nevarnem za eksplozijo in ogenj.

Specialni aparati

- Aparati za vžiganje min za 40 in 100 mest, uporabljivi v ozračju, nevarnem za eksplozije v rudnikih, in aparati navadne izvedbe, uporabljivi v rudnikih kovin, nekovin in v kamnolomih.
- Aparati za indiciranje metana, uporabljivi v rudarstvu na področjih, kjer je metan.

Rudisove novice

PRED KONCEM

Po dveh neuspelih srečanjih v tekmovalju v slovenski nogometni ligi so minulo nedeljo po dolgem času prišli na račun ljubitelja nogometa v Trbovljah.

Nedeljsko srečanje je prineslo enajstotici Rudarja tudi nadaljnji dve točki, tako da imajo sedaj 27 točk. Srečanje pa je tudi pokazalo, da bi lahko Trboveljčani s tako igro premagali tudi veliko bolj nevarne napadalce in igralce kot pa je bila enajstotica Kladivarja, ki niti za trenutek ni bila kos razigranim igralcem Rudarja. Tu moram tudi poudariti, da je našel svoje mesto v moštvu mladi Zvegljič, ki je od tekme do tekme boljji. Pohvaliti velja vsekakor njegovo izredno požrtvovalnost in borbenost.

V zadnjem delu tekmovalja Ljubljanske nogometne podzveze ni bilo posebnih presenečenj. Omeniti pa velja največje presenečenje XX. kola, ko so igralci Bratstva proti v tem tekmovalju zapustili igrišče s sklonjenimi glavami v Kamniku. Kljub temu porazu je pa Bratstvo sigurno zmagovalec, saj ima sedaj 37 točk, Sava pa 28. Na nižja mesta so se pa uvrstili Litija 23, Rudar (H) 19, Svoboda (Kisovec) prav tako 19. Po nedeljski zmagi nad Savo je Proletarec povisil številno osvojenih točk na 21, tako da bo v takojšnjem delu tekmovalja pridal neke v zlati sredini.

Rokometaši trboveljskega

Rudarja so pa z neodločenim rezultatom proti Braniku (v Trbovljah 19:19) zapravili vse možnosti za osvojeitev prvega mesta, ki je bilo, že tako blizu. Po »vodi« je šlo tudi upanje za kvalifikacije za vstop v zvezno rokometno ligo. Skoraj nemogoče je pričakovati, da bi Slovenji Gradec izgnal kako srečanje... — ek

SLOVENSKA NOGOMETNA LIGA

RUDAR (T) : RUDAR (V) 3:0 p. f.

(ek) LJUBLJANA — Vsem ljubiteljem nogometa je še verjetno v spominu media, neučinkovita in slaba igra trboveljskih nogometašev v srečanju z velenjskim Rudarjem, ki se je končala neodločeno 2:2.

Po tekmi je vložilo vodstvo trboveljskega Rudarja protest, ker sta igrala pri Velenjskih dva igralca, ki nista bila pravilno registrirana. Na zadnji seji tekmovalne komisije ligaškega odbora pri NZS, je komisija zaradi nepravilne registracije odločila to tekmo s 3:0 p. f. v korist trboveljskega Rudarja. Tako ima Rudar sedaj 25 točk (tu ni upoštevana tekma Rudar : Kladivar).

Rudar : Kladivar 3:0 (2:0)

(ek) TRBOVLJE — Sodnik Zorko iz Ljubljane je pripeljal na igrišče Rudarja v nedeljo naslednji enajstotici:

RUDAR: Bantan, Prstav, Zvegljič, Bostič, Knaus, Sorl, Lamovšek, Halilagič, Breznikar, Pajer, Ocvirk;

KLADIVAR: Bauman, Kovačič, Coklič, Kokotec, Vodeb, Koren, Perc, Dvornik, Vesič, Hribernik, Perpar.

Strelci za Rudarja: PAJER v 16., HALILAGIČ v 25. in BOSTIČ v 71. minuti.

V pričakovanju lepe in borbene igre se je zbralo minulo nedeljo na tribuni Rudarja nad 1.000 gledalcev, ki so po dolgem času zadovoljni zapustili prizorišče nedeljskega srečanja. Ze prve minute igre so kazale, da se bo razvila borba za vsako točko. Domačini so prevzeli takoj pobudo. Starti na prvo žogo in tudi smola Celjanov, so zagotovili visoko in zaslužno zmago Trboveljčanov. Ze v 16. minuti je Bauman naredil napako, ko je zapustil vrata. To je izkoristil Pajer, ki mu je podal žogo Ocvirk, Pajer je žogo potisnil v prazna vrata. Ta gol je na trenutek razbil obrambo gostov, domači napadalci so pa z duhovitimi kombinacijami še naprej ogrožali vrata gostov. Tako je v 25. minuti Halilagič dosegel drugi gol za Rudarja. Do konca prvega dela srečanja so imeli gostje kar dve priložnosti za znižanje rezultata, ko so izvajali proste strele, žoga se je pa oba krat odbila od vratnice.

V drugem delu srečanja se podoba na igrišču ni spremenila. Domačini so nenehno igrali v polju Kladivarja, tako da je imela obramba gostov polne roke dela. Najboljši strel je pa izvedel v 56. minuti Halilagič in zahvaljujoč dobremu vratarju Baumenu,

je ostal rezultat nespremenjen. Gostje so le tu in tam izvedli kako nevarnejšo, toda neuspelo akcijo. Obramba Rudarja je bila vedno na mestu in ni dovoljevala kakršnih koli presenečenj. — Vse močnejši napadi Rudarja so bili kronani z uspehom v 71. minuti, ko je Bostič poslal pravi topovski strel na Baumano vrata. Slednjemu ni preostalo drugega, kot da je že tretjič pobral žogo iz svojih vrat. Do konca srečanja je imel Rudar še nekaj priložnosti za povišanje rezultata, ki jih pa ni izkoristil.

Mladinci:

Rudar : Kladivar 0:3

LJUBLJANSKA NOGOMETNA PODZVEZA

Mengeš : Rudar (H) 4:2 (3:0)

(g) MENGES — Gostje iz Hrastnika so prepustili v nedeljskem srečanju obe točki boljšim domačinom. Srečanje je bilo odigrano na neprimernem igrišču. Slabo igro so pa prikazali zlasti gostje. Omeniti velja, da je dva avtogola dosegel igralec hrastniškega Rudarja Tršek.

Bratstvo : Litija 6:2 (1:1)

HRASTNIK — V nedeljskem srečanju so si nogometaši Bratstva priborili dve točki v srečanju z nogometaši Litije. Kljub boljši igri v prvem polčasu domačini niso mogli ukrotiti obrambe gostov, ki je odbijala večkrat s skrajnimi napori nevarne napade in prodore do

mače napadalne petorke. Prvi del igre se je končal 1:1.

Sele v drugem delu igre so domačini vsilili gostom svoj način igre in jih povsem potisnili v obrambo. Nekaj časa so se Litijani še upirali, nato so pa morali kloniti in prepustiti pobudo domačinom. Slednji so to tudi znali izkoristiti in so njihovi napadalci kar petkrat zatresli mrežo vratarja Litije.

Proletarec : Sava 2:1 (1:0)

(č) ZAGORJE — Približno 250 gledalcev je bilo priča enakovrednemu srečanju Proletarec : Sava v prvem delu igre. Nekaj obojestranskih priložnosti za doseglo gola so znali izkoristiti napadalci obeh moštev. Kljub temu ta so bili domačini nekoliko boljji in so znali izkoristiti napako obrambe gostov, tako da so odšli na odmor z golom prednosti.

Medtem ko je bila igra v prvem delu enakovredna, so gostje v drugem delu občutno popustili in dovolili domačim napadalcem, da so ustvarjali vse bolj nevarne akcije pred vrati Save. Z največjimi napori celotne obrambe so reševali nevarne situacije. Kljub dokaj veliki borbenosti in požrtvovalnosti je uspelo igralcem Proletarca doseči še drugi zadetek in si zagotoviti zmago. Po tem zadetku so imeli domačini še nekaj priložnosti, ki jih pa niso izkoristili. Kljub podrejeni vlogi je uspelo gostom doseči en zadetek.

Srečanje je dobro vodil sodnik Mörz iz Ljubljane.

Kamnik : Svoboda (K) 3:0

KAMNIK — Nogometaši kisovske Svobode so se v nedeljo pomerili v Kamniku z istoimenskim klubom, ter prepustili obe točki domačinom, ki so bili veliko borbenjši in boljše moštvo kot Kisovčani.

Mladinci:

Mengeš : Rudar — preloženo

Srečanje mladinskih ekip Mengeš : Rudar (Hrastnik) je preloženo, ker se je pokvaril avtobus, s katerim so potovali mladi Hrastničani. Srečanje bo odigrano med tednom.

Bratstvo : Litija 10:1

HRASTNIK — V predtekmi so mladinci hrastniškega Bratstva katastrofalno premagali ustrezno enajstotico Litije, ki jim ni bila v nobenem pogledu enakovredna. Z malo več truda bi bil lahko rezultat še višji.

Proletarec : Sava 1:1

ZAGORJE — Mladinci Proletarca so si v predtekmi razdelili točki z mladinci Save. V prvem delu igre so bili boljji domačini, v drugem delu so pa nekoliko popustili in dovolili gostom, da so prevzeli na trenutke pobudo v svoje roke.

Pionirji:

Rudar (H) : Rudar II (T) 6:0

Proletarec : Litija 2:0

čmi bratie

167. Končno je prišel tudi Dante in sklenili so, da odidejo naslednji dan zgodaj zjutraj. Tega dne se tudi Antonio ni več vrnil k svojemu mojstru, ostal je kar v skrivališču. Le Dante je rekel, da mora še domov, ker ima na vrtu zakopane nekatere svoje stvari, ki bi jih rad vzel s seboj. Odkopal jih bo takoj, ko se bo zmrachilo in potem bo prišel, da bodo skupno dočkali jutro. Ob prvem svitu pa naj bi odrinili. »Tudi jaz se moram nazaj k mojstru,« je rekel oklevajoče Giorgio, »objubil sem Angelletti, da se pridem posloviti. Saj veste, kako dobra je bila z menoj.« — »Je že res, toda to je zelo nevarno, saj veš, da je tvoj mojster Rossi obveljal poliolejo, ki te išče. A če že mora biti, te bova z Augustom spremljala, tako bo bolj varno.« Giorgio je s tem soglasal in odrinili so takoj, ko je legel mrak na milanske ulice.

168. Giorgio je peljal prijatelja v mizarstvo delavnico v hiši, kjer so stanovali Rossijski, od koder je imel skrit prehod v svoj podstrešni kot. Ni hotel, da bi ga kdo srečal na stopniščih. Angelletta je veselo zaploskala z rokami, ko je stopil Giorgio v njeno sobo. »Ze sinoči sem te čakala,« je rekla, »kdaj odrinete?« — »Jutri navsezgodaj.« — »Poglej, kaj sem ti pripravila!« In dala mu je zavezano culo, v kateri je bila jedcača. »Je rekla, «kdaj odrinete?« — »Pa srečno hodi, Giorgio!« je še rekla s solzami v očeh. Krepko sta si stisnila roke in oba sta ihtela. »Se se bova videla, Angelletta,« ji je dajal deček pogum, »obiskal te bom kdaj, ko bom velik.« Toda dekletce je žalostno zmajalo z glavo: »Nikoli več se ne bova videla, ker ne bom več dolgo živela.« — Ko je Giorgio stopil iz sobe, se mu je zdelo, da nekdo na hodniku pritaženo sope.

OBVESTILA

Avto-moto društvo Trbovlje priredi v mesecu juniju zadnji poletni tečaj za motorna vozila A in B kategorije. — Priglasite se takoj, ker je število sedežev omejeno. Priglasitve sprejema med uradnimi urami.
Avto-moto društvo Trbovlje

Mali oglasi

Zatekel se je pes ovčjak. — Lastnik ga dobi pri Alojzu Grlica, Zagorica, p. Hrastnik.

Lekarna Trbovlje išče perico; interesentke naj se osebno zglasijo v lekarni.

Preklici

Preključem dne 24. apr. izdajeno izdajnico št. 0426 za nakaznico 0209 bančnega čeka 124.220 v znesku 18 tisoč 908 din, za neveljavno. — Ivo Sušnik, Trbovlje, Suštarjeva 30.

FILM

Kino Delavski dom v Trbovljah: 16. maja švedski film »Poletje z Moniko«; 17. do 20. maja amer. barvni CS film »Vrnitev v mesto Peyton«; 21. do 23. maja francoski CS film »Lola«.

Kino Svoboda - Trbovlje II: 18. do 20. maja franc. film »Streljajte na pianista«; 21. in 22. maja amer. barv. CS film »Serenada ljubezni«.

Kino Svoboda - Zasavje v Trbovljah: 18. in 19. maja jug. film »Velika turneja«; 25. do 27. maja ital. barvni film »Evropa ponoči«. — Predstave v sobotah ob 17. in 19.15 in ob nedeljah ob 15., 17. in 19.15 uri.

Kino Svoboda II v Hrastniku: 16. maja jugoslov. film »Saša«; 18. do 20. maja italijanski film »Stranpot«; 22. in 23. maja sovjet. film »Al Nevski«.

Kino Delavski dom v Zagorju: 16. maja ameriški film »Hudičev učenec«; 18. do 20. maja amer. barvni cin. film »Sedmo Sinbadovo potovanje«; 22. in 23. maja angl. film »Liga gentlemanov«.

Kino Litija: 17. do 19. maja sovietski barvni film »Deklška pomlad«; 21. in 22. maja ital. film »Dolga noč 1943«.

Kino Šmartno: 16. maja ital. film »Priatelj gangsterjev«; 18. in 19. maja franc. barv. film »Noči Lukrecije Borgia«; 22. in 23. maja ital. film »Drzni podvig«.

12. laborante,
13. ekonomiste z visoko in srednjo strokovno izobrazbo,
14. finančnega knjigovodjo z visoko ali višjo strokovno izobrazbo,
15. knjigovodjo za obračun proizvodnje z visoko ali višjo strokovno izobrazbo,
16. referenta za evidenco osnovnih sredstev s srednjo strokovno izobrazbo,
17. referenta za obračun osebnih dohodkov s srednjo strokovno izobrazbo,
18. materialnega knjigovodjo s srednjo strokovno izobrazbo.

Za razpisana delovna mesta pod številko 1 do 13 s prakso ali brez prakse, pod številko 14 do 18 pa samo s prakso.

Interesenti naj predložijo pismeno prošnjo na OBCINSKI LJUDSKI ODBOR TRBOVLJE, najkasneje do 25. maja 1963.

OBVESTILO

UPRAVA OSNOVNE SOLE TONČKE ČEČEVE Trbovlje obvešča starše:

1. vpisovanje v I. razred bo 20. in 21. maja 1963 od 8. do 12. ure
2. vpisujejo se otroci rojeni 1956. leta
3. obvezno prinesite rojstni list.

Uprava

UPRAVNI ODBOR

Delavske univerze Trbovlje

razpisuje

naslednja delovna mesta:

1. UPRAVNIKA DELAVSKE UNIVERZE pogoji: visoka ali višja strokovna izobrazba ali vsaj večletna praksa na družbeno-političnem, prosvetnem ali gospodarskem sektorju;
2. STROKOVNEGA SODELAVCA ZA DRUŽBENO IZOBRAŽEVANJE pogoji: višja ali srednja strokovna izobrazba oziroma večletna praksa na družbeno-političnem ali prosvetnem področju.

Osebnih dohodki po pravilniku o razdeljevanju osebnih dohodkov. Ponudbe s kratkim življenjepisom, dokazili o izpolnjevanju pogojev je dostaviti do 1. junija 1963 upravi Delavske univerze Trbovlje.

Tovarna polprevodnikov - podjetje v izgradnji, Trbovlje

potrebuje večje število kadrov, in sicer:

1. elektro inženirje za jaki in šibki tok,
2. strojne inženirje,
3. inženirje kemije,
4. fizike,
5. elektrotehniko za šibki in jaki tok,
6. kemijske tehnike,
7. strojne tehnike,
8. visoko kvalificirane tehničarje,
9. visoko kvalificirane strojnike,
10. kvalificirane električarje,
11. kvalificirane strojnike,

posestnik, Vrhovlje 5 in Ana Kobilšek, kmet., Kandrše 17; Anton Bregar, posestnik, Prvine 2 in Veronika Razboršek, kmetovalka, Brezje 11; Jože Remškar, žagar, Brezje št. 2 in Ljudmila Strajhar, kmetovalka, Jesenovo 9.

Smrti: Valentin Sernec, mizar, Izlake 21 — star 60 let; Marija Kobilšek, roj. Škrabar, gospodinja, Loke 65 — stara 80 let; Martin Završček, rud. upokojenec, Kisovec 52 — star 68 let.

BREŽICE

Rojstva: Zdenka Zakšek, Sela 48 — dečka; Mira Kanižaj, Gorica 4 — deklko; Romana Tomkovič, Boršt 20 — dečka; Nada Iljevska, Brežice — dečka; Dragica Ozimec, Prilipe 15 — dečka; Stjepica Fajin, Brežice — deklko; Katica Beluhan, Laduč — dečka; Vera Ivnik, Smarje 14 — deklko; Ana Severovič, Stojdraga 9 — deklko; Jerneja Bizjak, Veniše 15 — dečka; Jožefa Bosina, Videm-Krško — deklko; Danica Vidmar, Gor. Lepa vas 4 — dečka.

Porok ni bilo!

Smrti: Franciška Kavečič, gospodinja, Nova vas 6 — stara 52 let; Ivan Požar, kmet., Podvinje 5 — star 82 let.

Radijski spored

ČETRTEK — 16. maja
8.05 »Pomladni spev«; 10.15 Vsak dan nova popevka; 12.15 15 minut s Kmečko godbo; 14.20 15 minut v plesnem ritmu; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 18.10 Češke narodne pesmi; 18.25 Naš plesni karnet; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Cetrtek večer domačih pesmi in napevov.

PETEK — 17. maja
8.05 Plesne in razpoloženske skladbice; 8.55 Pionirski tednik; 12.15 Poje Akademski orkester; 13.30 Plošča za ploščo; 14.05 Radijska šolaza nižjo stopnjo — Modre češnje; 15.20 Od polke do bosse nove; 18.10 V pesmi in plesu po Jugoslaviji; 20.30 Stirisito let klavirske glasbe; 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA — 18. maja
9.25 Ciganske melodije; 9.40 Mali vokalni ansamblji pojo naročene pesmi; 12.15 Narodne in ponarodele v priredbi; Vlada Goloba; 13.30 Zabavna paleta; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.15 Dva orkestra — dva stila; 17.05 Gremo v kino; 18.45 Naši popotniki na tujem; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Po domače...

Dopisujte v Zasavski tednik

— ... ljudi imata dovolj. Nočem slišati za kakršnekoli ovire. Mi moramo to hitro rešiti, je s strogim glasom govoril inspektor. Govori se o veliki, zelo veliki zveri. Sama nam je padla v mrežo. Obveščajta me vsak trenutek, ne glede na to, kje sem in ali je podnevi ali ponoči. Pokličita me vedno in ne bojta se, da bo napačno. Ni se vam treba bati, da bosta zgrešila, če me pokličeta podnevi ali ponoči, in da vaju bom ošteval če se bosta zmotila. Če pridem desetkrat in bo samo enkrat prav, bo vse dobro. Ni se vama treba bati. Vsi mi smo ljudje, tisti ki dela, tudi greši ... To je vse. Srečno!

Vedno, kadar je moral rešiti kakšno važno nalogo, je odšel v kakšen miren kotiček, ponavadi v Nacionalni park. Tam se je sprehajal.

Premišljeval je, če je morda zgrešil kaj pri Jeni. Kar samo od sebe se mu je porajalo vprašanje, zakaj je ni pripril?

Za to je imel tudi upravičen razlog. Če bi ji prečital ali pa spustil originalni trak z Avinim govorom, bi morala priznati, da laže.

Vedel je, da so ameriški gangsterji spremenili metode dela. Zelo dobro je poznal njihov način dela, ki so ga uporabljali sedaj. Vedel je, da so obračuni med gangsterji zelo redki, in da se ne spuščajo v boj s tako majhnimi ribicami, kot je Ava. Prvo zato, ker ona ne pripada nobeni bandi, zato ker je to pošena žena in ker njena smrt ne bi koristila nikomur.

Gangsterji imajo svojo organizacijo, pravzaprav svojo administracijo, kjer je upoštevan le družbeni položaj. To je nekakšno združenje, ki ga ne vodi samo eden, temveč več gansterjev. Trudijo se, da se čim manj in če je le mogoče, sploh ognejo srečanju s policijo. Dobro vedo, da vsak uboj policija temeljito preišče, kar lahko povzroči, da se banda razbije ali pa da prevzame delo kaka druga gangsterska skupina.

12 Veliko pričakovanje

Pravzaprav je težko razdeliti področje delovanja gangsterskih skupin, je premišljeval inspektor. Vedel je dobro, da se njihovo delo prepleta. Znano mu je tudi, da bande likvidirajo vsakega člana, ki začne govoriti z izsiljevanjem ali pa s policijo. Če ima gangster družino, dajo ženi večji znesek denarja, če sploh kaj ve, samo da bi molčala, in da jih ne bi poskušala izdati. Tako postavijo ženo pred zid, da vzame denar, ki ga ponavadi krvavo potrebuje, po drugi strani pa ve, da jo bodo ubili, če ne bo na to pristala in vzela denarja.

O tem je premišljeval. Prišel je do zaključka, da Ava ni likvidirana. In kaj bi se zgodilo, če bi zaprl Jeni, čez nekaj dni bi se pa na policiji prikazala Ava živa in zdrava in pod prisego izjavila, da njena odsotnost ni z ničemer povezana s prijateljico. Čeprav bi ji reproduciral njen govor in izjavo, da stanuje pri Jeni, bi lahko dejala, da ni govorila pod prisego in da se je samo šalila. Za takšen prekršek pa bi jo lahko kaznovali le s kako majhno denarno kaznijo.

Ali je Ava taka, da bi lahko storila kaj takega? Misli je o njej in njeni podobi in naravi.

— Ona je naivna, preveč naivna, je polglasno govoril inspektor.

Prepričan je bil, po razgovoru z inspektorjem iz Hjustona, da je prišla sem zaradi nenadne smrti svojega otroka. Toda kakšne zveze ima New York s smrtjo njenega otroka? Toda zakaj, kako, na to ni vedel odgovoriti.

— Prepričan sem, da nisem naredil nobene napake. Pravzaprav sem delal tako, kot sem mogel in kot je v tem primeru edino prav. Gangsterji bodo manj sumili. Mimo tega je pa tudi tako njeno življenje bolj varno.

S tem je zaključil razmišljanje in zadovoljen odšel domov.

Po razgovoru z inspektorjem se je Jeni odpeljala domov. Takoj ko je prišla, je služabnik, mislila je, da je to Stock, ki je bil šef nad vso služnecadjo in ki je bil očetov prijatelj, dejal, da jo je oče že klical po telefonu. Čez nekaj minut je telefon ponovno zazvonil.

— Kaj so te vprašali na policiji? je zaskrbljen očetov glas. Ni ji povedal od kod govori. To je bila njegova navada. Vedela je, da ima tudi Stock v roki telefonsko slušalko. Velikokrat je že razmišljala o tem, kakšna naj bo proti temu staremu človeku, ki baže ni imel

nikogar od sorodnikov in katerega je oče imel rad in spoštoval njegove nasvete.

— Ah, oče spraševali so me za nekakšno missis Gringwotch, ki je nedavno tega prebivala pri nas.

— Nikoli nisem slišal za ta priimek!

— Tudi jaz sem tako rekla, papa.

— Ti si najpametnejši otrok, draga Jeni, ji je govoril. Če bi te kdo še slučajno o tem kaj spraševal ali pa poizvedoval, povej to takoj Stocku. Temu idiotskemu inspektorju povej, da mu bom tokrat oprostil, toda če te samo še enkrat pokliče, mu povej, da ga bom osebno tožil zaradi vznemirjanja in nezakonitosti. Navsvidenje! ... in razgovor je bil prekinjen.

Jeni je spustila slušalko. Solze so ji zalile oči in obraz. Rada je imela svojega očeta, toda ni vedela s kakšnim delom se ukvarja. Solze so tekle zaradi njene prijateljice Avc, katero je imela rada in za katero je mislila, da je sedaj v veliki nevarnosti. Pa tudi, ves ta slučaj, ta napad, ta ugrabitev, ali ni bila čudna? Čeprav se ni nikoli ukvarjala s tem, da bi vsaj poskušala sama rešiti kakšen problem, se ji je zdela ta ugrabitev nekam preveč naivna.

— Kaj bo z Avo? Ali jo bodo ubili? Zakaj? Kaj je kriva? ta vprašanja so se porajala kar sama od sebe. Zakaj ji je oče dejal, naj tako govori? Ali se boji ali pa je morda sam ... Tu je zaostala z mislimi. To je nemogoče! Saj je bil ta tako pozoren proti Avi, ponudil ji je čelo denarno pomoč, to je slišala sama. Ne, ne, to ni mogoče! Pa vseeno? Pa tudi tale razgovor.

Popolnoma je pozabila na Stocka.

— Mislim, da vem missis Jeni, zakaj ste tako žalostni in objokani, ji je dejal, ko se je obrnila. Nič ne skrbite. Že prej sem govoril z ministrom Gerijem. Dejal mi je, da bo vsekakor rešil vašo prijateljico.

Videl je, kako se je njen obraz raztegnil v zadovoljen nasmešek. In kot da bi se bal, da ne bi preveč povedal, je dejal:

— Razumljivo, da se o tem ne sme nikjer ničesar govoriti, ker bi potem lahko prišel vaš dragi očka v zelo težak položaj!

— Ah, moj dragi očka! je vzkliknila. Sedaj bom poklicala tistega neumnega in idiotskega inspektorja in ga oštevala zaradi nezakonitih dejanj.

Prijela je že za telefon, toda Stock jo je prijel za roko in ji dejal:

— Prosim vas, ne kličite na dvoboj tistega, ki ima rogove, je dejal tiho, toda odločno. Umaknila je roko, vedoče, da ima Stock zopet prav.

To majhno epizodo je že naslednjega dne pozabila. Nadaljevala je po starem vtrjenem življenju in navadah. Zvečer je ponovno prišlo »izbrano« družstvo. Prirejala je sprejeme in bankete. Le tu in tam se je še spomnila svoje prijateljice. Vprašala je o njej Stocka, ki ji je vedno odgovoril, naj ne skrbi za njo, da je to skrb njenega dobrega očka. Bila je zadovoljna.

Bilo je pozno ponoči, v času ko je newyorška podzemeljska železnica skoraj povsem prazna. Verjetno zaradi skrbi, ki je morila oba, nista gledala okrog sebe, pogledala pa nista niti eden drugega.

Samo vzroki njunih razpoloženj so bili različni. To bi se lahko takoj videlo po njunih obrazih, pa tudi po načinu oblačenja. Bila sta približno enakih let, pa tudi po konstituciji sta bila zelo podobna eden drugemu. Toda že na prvi pogled se je lahko ugotovilo, da sta njuna mošnjčka zelo različna.

Njune skrbi so bile zelo težke. Medtem ko osebo, so drugega morale finančne skrbi. Prvi je enega mučila ljubezen in skrb za ljubljeno se je zdrnil drugi moški in tiho dejal prvemu: — Gospod, to je zadnja postaja!

Sele tedaj sta se spogledala.

— Gospod Tom! je vzkliknil presenečeno prvi moški. »Gospod Tom Tomps, če se ne motim!«

»Henri Park!« je vzkliknil Tom. Njegov obraz je kazal presenečenje. »Kje ste, kako vam gre? Vesel sem, da sem vas ponovno srečal. Popolnoma sem pozabil, da živite v New Yorku.«

Tudi obraz drugega moškega je kazal, da je vesel srečanja. Henri je zavzel čisto vojaško držo, ko je dal roko Tomu in ga pustil prvega iz vagona.

Tomov pogled je preletel Henrijevo postavo. Videl je nerazpoloženje in veliko skrb na Henrijevem obrazu in zamazano in zaprašeno obleko.

VON PAULUS o velikem porazu

Korakali smo na povelje, streljali smo na povelje, stradamo na povelje, umiramo na povelje in morda bomo spet korakali na povelje — v ujetništvo. Lahko bi že zdavnaj odšli v ujetništvo živi, toda tisti zgoraj, ki vodijo strategijo, se niso spoznameli. Kmalu bo prepozno. Upam, da bomo vendarle še enkrat korakali na povelje, v smer, ki jo predvidevam, brez orožja, in nas bodo vodili drugi, ne Nemci.«

V Stalingradu je bil med vojaki tudi sin nekega nemškega generala. Ta general seveda ni bil v tem peklu. Sin mu je pisal:

»Prejel sem tvoj odgovor. Ne pričakuj, da se ti bom zahvalil zanj. Moje pismo bo kratko. Bil sem prepričan, da še lahko upam, kot sem ti tudi pisal, da se boš zavzel zame in mi pomagal. Toda ti si bil, si in boš vedno ostal »eden izmed neoporečnih«, to sva mati in jaz vedno vedela. Kljub temu je težko razumeti, da greš v tej svoji »neoporečnosti« do konca in žrtvuješ celo lastnega sina. Prosil sem te, da bi storil nekaj, zato, da bi me premaknil od tod prej, preden me bo zaradi te absurdne strategije zadela smrt. Zate to ne bi bilo težavno. Treba bi ti bilo reči samo besedo. A ti si ostal na svojih pozicijah. Zelo dobro, oče!

To pismo ni samo kratko, ampak je tudi zadnje, ki ti ga pišem, ker ne bom imel več te priložnosti, četudi bi si jo želel. Ne morem si zamisliti, da bom nekega dne lahko stal pred teboj, da ti bom lahko povedal vse, kar mislim. Ker so stvari pač take, se moram zadovoljiti s tem, da te spomnim na besede, ki si mi jih napisal v pismu 26. decembra: »Vključil si se kot prostovoljec ... Lahko je biti vojak v mirnem času. Naloge v vojni so mnogo težje. Ostati moraš zvest zastavi in z njo zmagati ... Te besede so mi jasne prav tako kot tvoje vedenje v zadnjih letih. Mogoče boš imel priložnost, da se boš spomnil vsega tega, ko bo prišel čas, v katerem bo v Nemčiji vsak razumen človek preklinjal blaznost te vojne, spomnil se boš besede »zastava«, s katero bi jaz moral zmagati.

Ni zmage, gospod general. Zdaj so še zastave in ljudje, ki padajo, a na koncu ne bo več ne zastav in ne ljudi, ki bi padali ... Stalingrad ni nobena vojaška potreba, ampak politični podvig. Vaš sin, gospod general, vendar ne bo vztrajal do konca. Onemogočili ste mu oditi od tukaj, pa si bo izbral drug izhod. V nasprotno smer, ki vodi v življenje, toda na drugi strani fronte.«

V tem pismu obupanega generalovega sina je ne le podoba razočaranega mladega človeka, ampak tudi avtentična podoba nemškega generala, enega izmed tistih, ki so posedali po štabih, tudi v stalingrajskem, govorili o poslušnosti do Hitlerja in prisilili vojsko, da je krvavela zanje. Bili so podobni von Paulusu samemu. Prav ti so v glavnem krivi, da je svet doživel strahote druge svetovne vojne in Nemčija katastrofo.

STRAŠNE SMRTI

»Ljudje cepajo kot poginjene muhe«, je pisal stalingrajski obsojenec na smrt, eden izmed vojakov von Paulusove 6. armade. »Vendar nihče ne misli na umirajoče in mrtve. Nihče jih ne pokopava in tako razpadajo tam, kjer so padli. Povsod naokrog ležijo mrlički brez nog, brez rok, brez oči, z odprtimi trebuhmi. To je strašna smrt. A morda bo nekega dne hotel nekdo to »spozlahnit«, morda bodo na kamnitih podstavkih stali spomeniki, ki bodo v bronu predstavljali »umirajoče vojake« v vencu na glavah. Kakšna laž!

»Spraševati, ali je bog ali ga ni, je takaj v Stalingradu absurdno«, piše drugi vojak. »Ne, oče, tu ni nobenega boga. Če je sploh kje, potem je morda tam pri vas, v knjigah psalmov in molitev, v besedah pastorjev in popov, v zvonjenju zvonov in vonju kadila. V Stalingradu resnično ni boga.«

Poševni stolp je dovolj poševen

Skoraj tri milijarde lir bodo v prihodnjih štirih letih vtaknili v 800 let stari poševni stolp v Pisi, da bi še vnaprej ostal poševen in da se morda lepega dne ne bi prevrnil. Strokovnjaki so izračunali, da se poševni stolp vsakih deset let nagne približno za šest milimetrov in da se bo nekoč — najpozneje do leta 2100 — prevrnil.

Z elektronskimi merilnimi instrumenti so najskrbneje pregledali temelje znamenitega stolpa. Pogrezajoča se tla naj bi v razdalji 40 metrov od stolpa utrdili z jeklenimi ploščami. Nato nameravajo z osmimi, enakomerno okoli stolpa razporejenimi podzemskimi tlačnimi komorami, izgrebsti ves material, ki so ga nabili v tla v pretek-

lem stoletju, da bi zaščitili poševni stolp. Ta izgrebeni material bodo nadomestili z ustrežno talno konstrukcijo, postavljeno v skladu z najmovejšimi gradbenimi izkušnjami. Strokovnjaki menijo, da bi lahko ta znameniti stolp vztrajal v svojem nagibu še dolga stoletja in da poslej 150.000 turistom, ki vsako leto preplezajo po stopnicah osem nadstropij visoko, ne bo treba več s strahom prisluškovati, ali se stolp podira.

Iz albuma filmskih igralk: Kim Novak

V A Š A K R I Ž A N K A

gib v telovadbi, 12. budist, 14. življenjska raven, 15. kraj na otoku Braču, 17. kremenast kamen, 18. hrvaško mazilo, 19. Prešernov prijatelj, 21. svojeglavost (hrv.), 23. grška črka, 24. angleško mesto ob r. Exe (brez ON), 26. pristanišče v Izraelu (fon.), 27. listnato drevo.

NAVPIČNO: 1. vrsta tiskarske črke, 2. začetni črki slov. pisatelja »V krvi«, 3. zajedavec, 4. mož »copata«, 5. tehnična naprava, 6. starorimski državnik (fonetično), 8. jezero v Turčiji, 10. ustaška lastnost, 13. zelena krma, 16. levji pritok Parane (Brazilija), 20. žival — glodavec, 22. berač iz Odiseje, 23. avto krat. za Turčija.

VODORAVNO: 1. letiči vretenčar, 4. delavec, 7. skup. 3 tonov, 9. znak za radon, 11.

Nezadovoljni z nazivom

Nezadovoljni so s svojim službenim nazivom newyorški smetiščarji. Leta in leta so bili zadovoljni z nazivom »zdravstveni tehnik«, zdaj pa jim ta ne ustreža več. Predlagajo naziv »inšpektorji za odvečni material«.

Smrt v hladilniku

Triletna Sandra in peletna Wanda Sultuska iz Oklahoma Cityja sta se igrali na vrtu, medtem ko je njuna mati opravljala domača dela v hiši. Med igro sta zlezli v velik neuporaben hladilnik, ki je stal za hišo, in zaprli za seboj vrata. Ker se na več klicev nista oglasili, ju je mati začela iskati. Naposled ju je našla mati zadušeni v hladilniku.

Piše: Franc Slapnik-Boris

Vtisi s poti po Afriki

Lepa in slavna kraljica starega Egipta Nefartel

problema, moderno urejeno in opremljeno z vsemi sodobnimi napravami letalske tehnike. To je tudi umevno, saj je Egipt največja država v Afriki, Kairo pa stekališče vseh zračnih prog afriškega kontinenta ter ostalih medcelinskih zračnih prog. Zaradi naravnih pogojev, razsežnosti in večstoletnega kolonializma so zemeljske prometne zveze zelo slabo razvite, ter je zračni promet v tem delu sveta toliko pomembnejši in brezhibno organiziran, saj vzletajo s kairskega letališča letala vsakih 5 minut — podnevi in ponoči.

Kljub temu, da naši časopisi danes veliko poročajo o Afriki, še vedno nismo dovolj seznanjeni z dogajanjem v teh deželah. Afrika se prebujala iz zaostalosti, se bori za osvoboditev in neodvisnost, se gospodarsko krepi in razvija. Gospodarski napredek je najvidnejši v Egiptu. Tod so prvi uvedli plansko gospodarstvo, izvedli agrarno reformo, nacionalizirali industrijo in banke, kar je nedvomno zasluga priljubljene nacionalnega voditelja Naserja.

Egipt šteje že blizu 25 milijonov prebivalcev. Življenjski pogoji so vsak dan boljši, zato se prebivalstvo tudi hitro večja. Vendar so ljudje skromni, malo zahtevni in žive izven mestnih središč še v zelo primitivnih razmerah. Večstoletni

kolonializem je zasidral svoje korenine pregluboko, da bi napredna miselnost lahko izbrisala vse sledove težkih življenjskih pogojev in bede v najkrajšem času ter je že postopni gospodarski napredek v okviru sprejetih gospodarskih planov pomemben korak k normalnemu razvoju te afriške države.

Kmetijstvo je glavna panoga gospodarstva, saj omogočajo naravni pogoji celo trikratno letino. Največji izvozni artikel je bombaž, ki ga skrbno vzgajajo in je zaradi svoje kvalitete zelo cenjen in iskan na svetovnih tržiščih. Vendar se danes njihovo vodstvo ne zadovoljuje, da bi še v bodočnosti nastopali na svetovnih tržiščih kot izvozniki te surovine, temveč načrtno gradijo predilnice in tkalnice, ker želijo postati svetovni izvozniki tekstilnega blaga. Južno sadje, žitarice, riž in sočivje so druga pomembna kmetijska kultura.

Značilen za gospodarstvo Egipta je spremenjen gospodarski koncept — želijo namreč zelo hitro razviti svojo nacionalno industrijo in se industrializirati. Tako naj bi Egipt ne bil več izrazito agrarna država, ampak največja industrijska država Afrike. Danes razpolagajo že z lastno železarno, ki jo nameravajo še

povečati. V razvoju je avtomobilska industrija z dvema licencama FIAT in NSU. Radio-televizijska industrija si hitro razvija. Rudarstvo je sicer na nižji razvojni stopnji velike investicije vlagajo v geološke raziskave, kjer je angažirano tudi naše združenje »RUDIS« s svojim članom Geloškem zavodom Ljubljana. Raziskujejo tudi področja ležišč uranove rude. Zelo nas je razveselilo priznanje tej naši slovenski ekipi in zagotovili so nam, da bodo vrtali lahko tudi več let. Izredno pomembna industrijska surovina so fosfati, ki jih uvaža tudi naša država. S kompanijo fosfatov smo se dogovorili, da bi tem rudnikom dobavila opremo Strojna tovarna Trbovlje. Nadalje so nam ponudili možnost sodelovanja pri izgradnji separacij fosfatov. To so perspektivno največje investicije, ki jih bo država investirala v rudarstvo. Sicer v STT Trbovlje res še ni osvojena tehnologija separiranja in bogatenja fosfatov, vendar pa je po izjavi strokovnjakov to problem, ki se da rešiti. Tozadevno smo angažirali Rudarski institut v Ljubljani. Strojna tovarna je močno zainteresirana za izgradnjo teh separacij. Tehnična izgradnja ne predstavlja nobenega problema, če bo tehnologija ugodno rešena.

(Dalje prihodnih)

Kairsko letališče je oddaljeno od glavnega mesta cca 20 kilometrov. Leži prav na obronku puščave, je izredno razsežno zaradi tega, ker stor ne predstavlja nobenega